

Cenzura

ki ni cenzurirana

Glasilo dijaškega doma Bežigrad Ljubljana

#10

Februar 2022

Naslovnica: Ekologija - upanje ostaja!, Ana Lah

Mentorica: Renata Veberič Delak

Novinarji: Bartolj Zoja Eva, Cergolj Julija, Čabrian Lara, Dabelič Eva, Hrvatina Ana, Krivokapič Rok, Pegan Tjaša, Poljanšek Zorn Ajka, Režek Brina, Savič Kristina, Sedmak Nikolina, Urbančič Nika, Velnar Nela

Bivši novinarji/avtorji: Božjak Maša, Kokošar Leon, Krhin Alja, Mršnik Eva, Palčič Brina, Plos Tinkara, Volmajer Laura,

Gostujoči sodelavci DDBL: Erjavec Nataša, Kavčič Vid, Lozej Sara, Pavlič Anže, Stepanova Larissa, Szucs Nikol, Vahčič Lazarevič Jasna, Veberič Delak Renata, Zanjekovič Petra

Risarji/likovni snovalci: Cergolj Julija, Gradnik Katarina, Kaluža Doroteja, Kraševac Klara, Lah Ana, Pogačnik Katarina, Slak Katja, Vrh Minea,

FOTOGRAFIJE: Arhiv DDB

OBLIKOVAL: Amel Hodžič

LEKTORIRAL: Goran Rugani

TRŽENJE: neprofitno – dostava v sobo

NAKLADA: 250 izvodov

PRELOM in TISK: Srednja medijska in grafična šola Ljubljana

NASLOV UREDNIŠTVA: Dijaški dom Bežigrad Ljubljana, Kardeljeva ploščad 28, 1000 Ljubljana.

KAZALO

04 VPLIV PODNEBNIH SPREMEMB

08 SEDEM ZVEZDNIKOV

14 OKOLJSKI PROTESTI

19 EKO NOVICE

24 PLASTIKA NEKOČ

26 PREDSTAVITEV CENZURISTKE

32 ZGODBE ALJE KRHIN

38 SAMOSTOJNA SLOVENIJA

43 DOMSKI BAND

51 RISARSKI OPUS

60 INTERVJU Z VZGOJITELJICO

62 POGOVOR Z ZAKLJUČNIMI LETNIKI

66 ODBOJKARSKI TURNIR

70 DDB MEMES

Tale Cenzura pa zagotovo podira mejnike: pripravljamo jo ravno eno leto. Začeli smo zelo optimistično (prejšnje šolsko leto), pa nam je vsem znano zaprtje države zagodlo, da jo končujemo šele letos. V tem času se nam je dogajalo marsikaj, generacija lanskih zaključnih letnikov nas je zapustila, zato so v objavi tudi nekatere njihove zgodbe. Kar nekaj jih je. Dobrih seveda, le preberite.

Osrednjo temo smo obdržali še od lani, to je ekologija, dodali smo še covid zgodbe. 30. obletnici samostojnosti Republike Slovenije smo tudi hoteli dati posebno mesto, pa vas mlade ta tematika ni posebej pritegnila. Na silo pa tudi ne gre. Kljub temu, se najde tudi nekaj na to temo.

Upam, dragi bralci, da najdete kaj zase in da vas morda opogumi, da se nam v naslednji številki tudi pridružite.

A photograph of a sculpture made of brown paper, shaped like a deer with large antlers, standing in a dense forest of cardboard boxes and paper debris. The scene is lit with warm, golden light, creating a surreal and somewhat somber atmosphere. The sculpture is positioned in the center-right of the frame, facing left. The background is filled with stacks and piles of cardboard boxes, some of which are open and flattened. The foreground is covered in a thick layer of cardboard scraps and small pieces of paper.

Vpliv podnebnih sprememb

V vsakdanjem življenju smo vsi že slišali za podnebne spremembe in o njihovem vplivu. Kaj pa so podnebne spremembe?

Podnebne spremembe ali klimatske spremembe so pojavi, ki kažejo na spreminjanje podnebja na Zemlji ali določenih celinah. Podnebne spremembe povzročajo človeške dejavnosti, zlasti uporaba fosilnih goriv, zaradi katerih se v ozračju zvišuje količina ogljikovega dioksida. Znano nam je tudi, da uporaba premoga in drugih ogljikovodikov že pomembno vpliva na hitro rast povprečne temperature in na druge neugodne učinke. Podnebne spremembe so trajne in pomembne spremembe, ki vplivajo tudi na porazdelitev vremenskih vzorcev skozi različna obdobja.

Dandanes veliko ljudi še vedno ne verjame v podnebne spremembe ali je mnenja, da nanje nimamo vplivov, kar je daleč od resnice. Vplivajo tudi na proizvodnjo hrane v prihodnosti. Podnebne spremembe pospešujejo degradacijo tal, kar škodi kmetijstvu in zmanjšuje prihodke kmetov, vplivajo na učinkovitost preskrbe s hrano (zaradi slabših pogojev se zmanjšuje proizvodnja pšenice in koruze). Dr. Jean-François Soussana (podpredsednik za mednarodno politiko na francoskem nacionalnem inštitutu za kmetijstvo, hrano in okolje)

je opozoril, da se bo s pogostimi ekstremnimi vremenskimi pojavi stabilnost sistemov oskrbe hrane v prihodnosti še zmanjšala.

Zaradi podnebnih sprememb izgubljammo ledeno lepoto Zemlje. Zaradi toplejših oceanov vsako leto izgubimo več ledenikov. Toplejši oceani vsebujejo tudi vedno manj kisika in hranilnih snovi za morske organizme. Posledično bomo zaradi podnebnih sprememb izgubili veliko zalog pitne vode in številne živalske vrste (korale, tjulni, polarni medvedi, pingvini ...). Zaradi sprememb lahko pričakujemo tudi uničen alpski ekosistem. Zmanjšala se bo populacija rib in drugih morskih živali, kar bo močno prizadelo obmorske skupnosti, ki se preživljajo z ribolovom.

Profesor Hans-Otto opozarja, da se bo, če ničesar ne storimo in nadaljujemo z današnjim ravnanjem, do leta 2300 gladina morja zvišala za kar pet metrov (po ocenah). Hitre in mogočne podnebne spremembe bodo ogrozile življenja mnogih ljudi in povzročile veliko žrtev. V Afriki grozi prebivalcem suša, prebivalcem otokov grozi naraščanje morske gladine in orkani, prebivalcem na celini pa grozijo poplave in zemeljski plazovi.

Podnebne spremembe lahko proučujemo tudi skozi dogodke iz preteklosti; izrazito so se pokazale leta 2003. Na Portugalskem in v Španiji je bilo zaradi vročine zelo veliko gozdnih požarov, v Franciji je zaradi vročinske kapi umrlo več kot 15.000 otrok in starejših. V Sloveniji je bila takrat izmerjena najvišja temperatura v zadnjih 100 letih, Triglavski ledenik je skoraj izginil, v Grčiji so dosegli rekordno število vročih dni.

Pred kratkim se je v Glasgowu odvila štirinajstdnevna konferenca o podnebnih spremembah, na kateri je sodelovalo veliko mladih aktivistov, ki se zavzemajo

za ukrepe, s katerimi bi lahko zmanjšali globalno segrevanje in podnebne spremembe. Najbolj znana zagovornica podnebnih sprememb, ki se že leta bori za zmanjšanje globalnega segrevanja, je osemnajstletna Greta Thunberg, ki vztrajno spodbuja mlade k skrbi za planet in našo prihodnost. S spodbudo Grete se veliko mladih zaveda, da »ni planeta B« in se vztrajno bori za hitro ukrepanje in pravočasne spremembe.

Kako epidemija vpliva na okolje?

Odkar se je začela epidemija, lahko okoli nas opazimo veliko več smeti in raznih odpadkov. Povečalo se je odlaganje odpadnih kosov, veliko večji nered pa je viden tudi na ekoloških otokih. Problem predstavljajo predvsem maske, ki ležijo vsepovsod, kar lahko ogroža marsikatero žival ali pa otežuje delo človeku in okolju v katerem živi.

Ekologi že nekaj let opažajo naraščajoči trend smetenja in odmetavanja drobnih odpadkov v okolje. Opazen je tudi trend rasti odpadkov iz gospodinjstev. Komunalnim podjetjem zmanjkuje idej, kako naj ljudem dopovejo, da naj pravilno ločujejo odpadke. Ne glede na covid-19 je kakovost ločeno zbranih odpadkov vse slabša, kar velja zlasti za ekološke otoke, kjer je težko najti krivca za nepravilno odlaganje. Ostane le še ukinitve ekoloških otokov ter odvoz in nadzor odpadkov od vrat do vrat.

Epidemija pa je vplivala tudi na ozračje, in sicer pozitivno. Raziskave kažejo, da se je količina ogljikovega dioksida zmanjšala in to po vsem svetu. Lahko bi rekli, da je epidemija vrnila življenje okolju.

Dušikov dioksid (NO_2), ki ga oddajajo elektrarne, industrijski obrati in motorna vozila, je pričel počasi izginjati. V agenciji NASA so izračunali, da so se izpusti tega onesnaževalca zmanjšali za trideset odstotkov.

Vrednost NO_2 je prav tako padla v Južni Koreji, ki se je dolgo borila z močno onesnaženim zrakom zaradi velikega števila elektrarn na premog, pa tudi zaradi bližnjih industrijskih obratov na Kitajskem.

Med najhuje prizadetimi sektorji, predvsem na Kitajskem pa tudi v svetu, bo oz. je letalski prevoz. Več kot sedemdeset držav je ustavilo ali omejilo potovanja na Kitajsko, kar je močno vplivalo na letalski promet. Mednarodno združenje letalskih prevoznikov je ocenilo, da bodo letalske družbe na azijsko-pacifiškem območju februarja izgubile 27,8 milijarde dolarjev zaslužka, od katerih bo 12,8 milijarde dolarjev izgubljenih na kitajskem trgu. Čeprav so se zaradi zračnega transporta zmanjšali izpusti in velik del onesnaževanja zraka, je to povzročilo ogromne težave na letalskem trgu, kar posledično slabo vpliva tudi na ekonomijo.

Ugotovimo torej, da je epidemija imela pozitiven vpliv na ozračje, kar se tiče okolja, pri kapitalu in podjetjih pa je naredila več škode kot koristi. Na odlaganje odpadkov pa je imela negativen vpliv. Sicer pa ostaja odprto vprašanje, ali gre res za epidemijo, ali pa nekateri ljudje želje po skrbi za okolje pač nikoli ne bodo imeli in jim nikoli ne bo vredno, da bi se potrudili za to. Preprosto jih ne briga za vse ostale in za ves svet. Odnos do okolja in covid-19 sta del iste zgodbe o družbi, v kateri življenja ne krojijo le politika in multinacionalke, ampak tudi posamezniki, ki imamo svobodno voljo. Žal se z njo prepogosto odločamo za individualizem in sebičnost ter izgublamo občutek za skupno dobro.

SEDEM ZVEZDNIKOV, KI SE BORIJO ZA ZELENO PRIHODNOST

Živimo v času globalizirane družbe. Influencerji z družbenih omrežij, priljubljeni glasbeniki, uspešni športniki in igralci nam narekujejo vse od trendov oblačenja do političnih opredelitev. Vpliv le teh je najpogostejše opazen med mladimi. Prav mladi pa so tisti, med katerimi zadnja leta opazamo porast zanimanja za okoljevarstvo in razvoj tovrstnih gibanj. Kdo so torej vsem poznani obrazi, ki podpirajo boj proti podnebnim spremembam?

Leonardo DiCaprio

1 Eden najprepoznavnejših ameriških igralcev, Leonardo DiCaprio, je leta 1998 ustanovil »Leonardo DiCaprio Foundation«. S tem je želel povečati zavedanje o podnebni krizi in osupljivi izgubi biotske raznovrstnosti, ki ogroža stabilnost življenja na Zemlji. Fundacija se je letošnje leto združila še z nekaj platformami ter se skupaj preimenovala v »Re:wild«. Z večjimi projekti na različnih celinah skrbijo predvsem za ohranjanje živalskih in rastlinskih vrst v lokalnih ekosistemih. Za vplivno DiCapriovo potezo gotovo lahko štejemo tudi njegov govor na ceremoniji ob podpisu Pariškega sporazuma. Leta 2016 je osvojeni Zlati globus posvetil prav ranljivim skupnostim in opozoril na podnebne probleme.

Billie Eilish

2 Osemnajstletna glasbenica, ki navdušuje najstnike po celem svetu in je za svojo glasbeno udejstvovanje prejela že več nagrad, se zanima tudi za okoljevarstvo. Ljudi ozavešča o podnebnih problemih prek socialnih omrežij, tematiko omenja tudi v lastnih intervjujih. V njenih pesmih najdemo sporočila o podnebni krizi. Sama je bila večino življenja vegetarijanka, od leta 2014 pa je zaradi okoljevarstvenih razlogov veganka. V letu 2020 je načrtovala izvedbo »zelene« svetovne turneje. Njena organizacijska ekipa naj bi resno preučila pristope do plastike in recikliranja pri izvedbi turneje. Sodelovala naj bi z organizacijo, ki bi na vsakem prizorišču postavila »eko vas«, kjer bi oboževalci spoznali, kako lahko ukrepajo v povezavi s podnebno krizo.

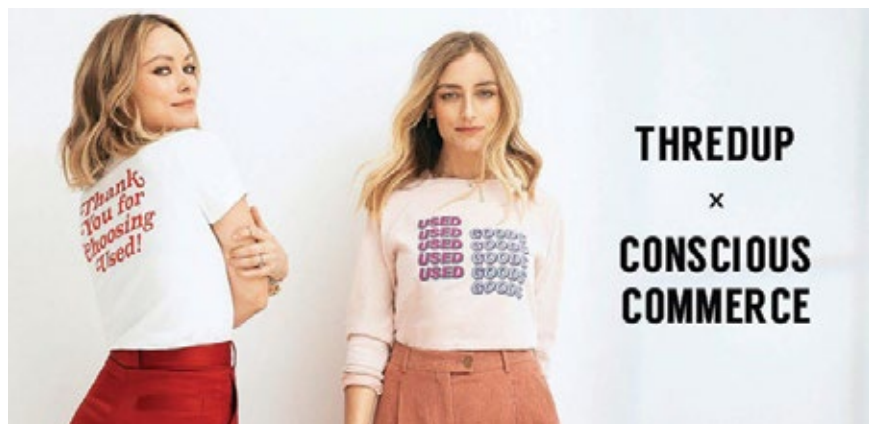
Lauri Markkanen

3 Napadalec košarkarskega kluba Chicago Bulls, športnik, rojen na Finskem, je predan okolju prijaznemu življenjskemu slogu in spodbuja svoje oboževalce, da mu sledijo tudi sami. Lauri Markkanen vozi električni avto, reciklira in zmanjšuje porabo električne energije v vsakdanjem življenju. Prenehal je jesti rdeče meso, da bi zmanjšal svoj ogljični odtis. Za ESPN je povedal: "Potem ko sem postal oče, sta zaščita našega planeta in boj proti podnebnim spremembam postala zame prioriteta," pojasnjuje. "Želim narediti vse, kar je v moji moči, da bo moj otrok odraščal v čistem okolju, kot sem jaz."

Olivia Wilde

4 Igralka, producentka, režiserka in aktivistka Olivia Wilde ima močan smisel za humor in še bolj oster odnos do okoljske zaščite. Leta 2013 je soustanovila podjetje »Conscious Commerce« z namenom povezovanja neprofitnih fundacij s trajnostnimi poslovnimi modeli. Njena ekipa je od takrat sodelovala s številnimi blagovnimi znamkami, kot so; Maiyet, H&M, Alternative Apparel, Anthropologie, Birchbox, Svet modnih oblikovalcev Amerike (CFDA), Girlgaze in Global Citizen Festival, da bi postali bolj zeleni in vključili trajnost v svojo trgovino in proizvodnjo. Nato je Wildova z izdajo »Choose Used« aprila letos podala drzno izjavo o predelanih oblačilih. Ona pravi: »Sodelovanje pomeni praznovanje in odpravljanje stigmatizacije rabljenih oblačil za zmanjšanje odpadkov in ustvarjanje bolj trajnostne modne prihodnosti.«

Jaden Smith

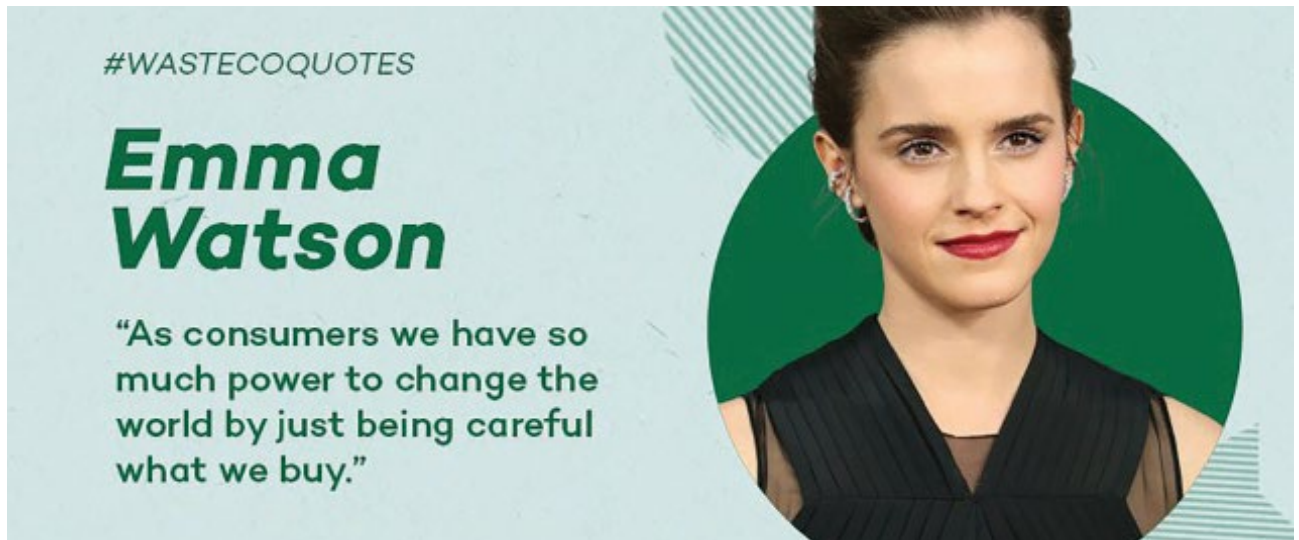
5 Igralec, režiser, raper, aktivist in umetnik Jaden Smith trdi, da za spremembe v svetu ni dovolj le skupina ljudi, temveč moramo pri tem sodelovati vsi. Sam je v letu 2015 ustvaril »JUST Water«, podjetje, ki se ukvarja s prodajo vode in si prizadeva k izboljšanju podnebne krize. JUST Water uporablja posebno metodo pridobivanja in ustekleničenja vode, ki je učinkovitejša od postopka čiščenja vode iz pipe, ki po navadi predstavlja izgubo vode in energije. Jaden svoje ideje o varovanju okolja deli tudi prek umetniških medijev. To je npr. razvidno iz njegove pesmi Boombox Warfare, ki jo je posnel skupaj z Xiuhtezcatl. Letos pa je bilo njegovo okoljevarstveno udejstvovanje nagrajeno z nazivom Environmental Champion s strani Inštituta za okolje in trajnost (UCLA).

Emma Watson

6

Emma Watson ni le aktivistka za pravice žensk in ambasadorica izobraževanja deklet, temveč svoje poslanstvo opravlja tudi z obveščanju ljudi o vplivu mode na okolje. Leta 2009 se je povezala z etično modno znamko »People Tree« in v sodelovanju z njo posredno spodbujala izdelovanje oblačil pravične trgovine. Oblačila so ročno izdelale prikrajšane skupine v gospodarsko manj razvitih državah, njihov izvor pa je bilo mogoče neposredno ugotoviti. Leta 2011 je sodelovala s priznano italijansko oblikovalko Alberto Feretti pri izdelavi okolju prijazne kolekcije kapsul. Pred kratkim je Emma Watson na Instagramu objavila @the_press_tour, kjer je delila vse ekološko ozaveščene blagovne znamke, ki jih je nosila na novinarski turneji filma »Lepotica in zver«, in opisala, kako so bile izdelane. Obljubila je tudi, da bo na rdeči preprogi nosila le trajnostno izdelano modo in izjavila, da z veseljem sodeluje s katero koli blagovno znamko.

BTS

7

Južnokorejska glasbena skupina, ki jo sestavlja sedem fantov, še zdaleč ne navdušuje le domačih poslušalcev. Njihov medijski vpliv se (prav tako kot njihovi koncerti) širi na globalni ravni. Leta 2019 so postali ambasadorji Formule E ter promovirali »ABB FIA Formula E World Championship«, ki je edina dirka za izključno električne dirkalnike na svetu. Leto kasneje pa so posneli videospot pesmi »I'm on it«, v sodelovanju s Hyundaijevimi električnim avtomobilom IONIQ. BTS so močno vplivali na svoje oboževalce s kampanjo BTS Army, ko so donirali denar žrtvam poplav in tajfunov na Tajskem, v Indiji in Indoneziji leta 2019, leto kasneje pa so v iste namene denar darovali žrtvam na Filipinih. BTS kot skupina močno pripomorejo k razvoju Kpop scene, znotraj katere se ustanavlja več okoljevarstvenih gibanj in projektov kot npr. Kpop4Planet.

1 year,
12 months,
365 days,
8760 hours,
525600 minutes,
3153600 seconds,
every day,
every night,
every time,

I always miss you.

KROŠNJE SPOMINOV

Slišim tih šepet dreves,
čutim veter, kako jih pozibava.

Danes svet čutim v odtenkih
plesoče rdeče in
kostanjevo rjave.

Iz višin spodaj
gledava nežne cvetoče vijolice.

Vrtnice cvetijo maja,
midva pa sva se poskušala
ljubiti decembra.

Gledam izvir, kako se
skuša preliti v reko.

V pižami sedim
na balkonu, poraščenim
z belimi lilijami.

Nebo se razprostira med vrhovi
kraljevskih borovcev,
preplavi me želja segati dlje.

Iztegnem roke do konice mezinca
in resnično bedim.

Greta Thunberg

»We children do not usually do what you tell us to do. We do as you do. And since you shit on my future, I'll do the same.«

»We can no longer let the people in power decide what hope is. Hope is not passive. Hope is not blah blah blah. Hope is telling the truth. Hope is taking action.«

Kdo je Greta Thunberg?

Greta je postala precej znana po tem, ko je protestirala zunaj švedskega parlamenta s plakatom, na katerem je pisalo »stavka šole za podnebje«, s ciljem, da pritisne na vlado, da ta izpolni obljube glede emisij črnega ogljika. Njene stavke so imele velik učinek, navdihnile so mladino po celem svetu, da začnejo tudi sami organizirati podobne akcije. Leto kasneje je dobila prvo od treh nominacij za Nobelovo nagrado za mir za podnebni aktivizem.

Zgodnje življenje

Greta Tintin Eleonora Ernman Thunberg je bila rojena 3. januarja 2003. Je hči operne pevke Malene Ernman in igralca Svanteja Thunberga.

Prvič je slišala za podnebne spremembe leta 2011, ko je bila stara osem let in ni razumela, zakaj vodilni ne ukrenejo skoraj nič. To jo je tako močno prizadelo, da je zaradi posledic depresije pri enajstih letih nehala govoriti in začela manj jesti. Izgubila je 10 kg v dveh mesecih. Kmalu za tem so ji diagnosticirali OCD (obsesivna-kompulzivna motnja) in Aspergerjev sindrom s selektivnim mutizmom. V enem od njenih prvih govorov, kjer je zahtevala, da se ukrepa o spremembah podnebja, je opisala svoje stanje selektivnega mutizma tako, da »govori le takrat, ko je potrebno«.

Ko je začela protestirati, njeni starši niso podpirali njenega aktivizma. Njen oče je rekel, da mu ni všeč, da manjka v šoli, ampak spoštuje, kar hoče Greta narediti. Da lahko sedi doma in je zelo nesrečna ali da protestira in je srečna.

Njena mama je maja 2015 njeno diagnozo Aspergerjevega sindroma objavila javno, da bi lahko pomagali drugim družinam v enaki situaciji. Ob priznavanju, da jo je sindrom že omejl in da ga ne vidi kot bolezen, ga je poimenovala kot Gretin »superpower«.

Kasneje je niso opisovali le kot najbolj znano aktivistko za spreminjanje podnebja, ampak tudi kot najbolj znano aktivistko za avtizem. Leta 2021 je komentirala, da je veliko ljudi v gibanju »Fridays for Future« imelo avtizem. Meni, da

je razlog, da toliko ljudi z avtizmom postane aktivistov za podnebne spremembe v tem, da ne morejo pogledati v stran in morajo povedati resnico, kot jo vidijo.

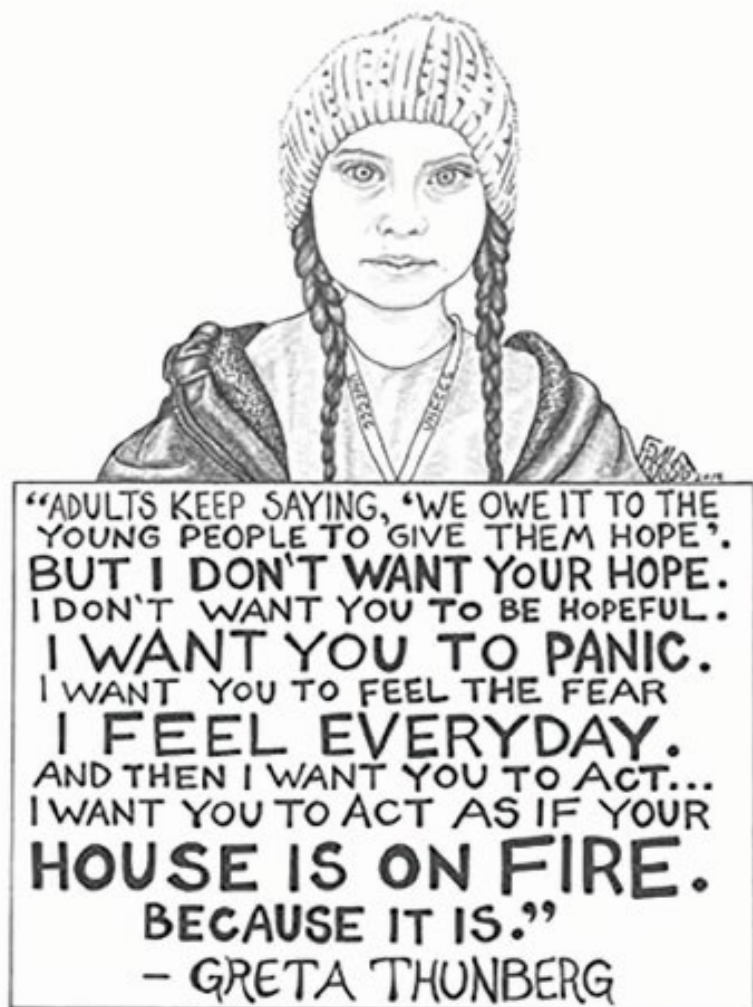
Gretin aktivizem

Avgusta leta 2018 je Greta začela s protesti proti podnebnim spremembam in javnimi govori pred švedskim parlamentom. Kmalu za tem je postala mednarodno priznana aktivistka za podnebje. Idejo za proteste je dobila od učencev v ZDA, ki niso hoteli v nazaj v šolo zaradi streljanja v šolah februarja 2018.

20. avgusta 2018, ravno po tem, ko je začela obiskovati 9. razred, se je Greta odločila, da ne bo hodila v šolo do švedskih splošnih volitev 2018, ki so bile 9. septembra. Njeni protesti so se začeli po vročinskem valu in požarih, po najbolj vročem poletju na Švedskem v zadnjih 262 letih.

Ko je Greta na Instagramu in Twitteru objavila sliko iz njenega prvega protesta, je njeno objavo opazilo veliko drugih znanih mladih aktivistov, ki so delili objavljeno sliko. Naslednji dan se

ji je pridružilo še več ljudi.

Njen govor med plenarnim zasedanjem konference Združenih narodov o podnebnih spremembah (OZN - 2018) je postal viralen. Komentirala je, da svetovni voditelji »niso dovolj zreli, da bi povedali, tako kot je.« V prvi polovici leta 2019 se je pridružila množici različnih študentskih protestov po Evropi in bila večkrat povabljen, da deli svoje mnenje na raznih forumih in v parlamentih. Januarja 2019 je imela govor na svetovnem gospodarskem forumu ter izjavila, da »naša hiša gori.« Nagovorila je britanski, evropski in francoski parlament, kasneje jo je več politikov iz desne politične opcije bojkotiralo. Na kratkem srečanju se ji je celo papež Frančišek zahvalil za njena prizadevanja in jo spodbudil, da nadaljuje. Marca 2019 je vsak petek še vedno protestirala pred švedskim parlamentom, občasno so se ji pridružili tudi študenti in dijaki. Njen oče meni, da aktivizem ni oviral njenega šolskega dela, je pa imela manj prostega časa.

23. septembra letos se je udeležila srečanja »UN Climate Action Summit« v New Yorku. Istega dne je UNICEF gostil tiskovno konferenco, katere se je Greta udeležila s petnajstimi drugimi mladostniki. Skupina je skupaj sporočila, da so vložili uradno pritožbo proti petim državam, ki niso na poti, da bi dosegle cilje zmanjšanja emisij, ki so se jim zavezale v Pariškem sporazumu. Te države so bile: Argentina, Brazilija, Francija, Nemčija in Turčija.

»Greta« učinek

Greta je navdihnila veliko število dijakov svoje starosti. V odgovoru na njeno odkrito stališče je veliko politikov priznalo, da se je potrebno osredotočiti na podnebne spremembe.

Britanski sekretar za okolje Michael Gove je rekel: »When I listened to you, I felt great admiration, but also responsibility and guilt. I am of your parents' generation, and I recognize that we haven't done nearly enough to address climate change and the broader environmental crisis that we helped to create.«

Delavski politik Ed Miliband, ki je bil odgovoren za uvedbo zakona o podnebnih spremembah leta 2008, je rekel: »You have woken us up. Thank you. All the young people who have gone on strike have held up a mirror to our society ... you have taught us all a really important lesson. You have stood out from the crowd.«

OKOLJSKI PROTESTI

Ljudje se vse bolj zavedamo našega vpliva na okolje in kako pomembno je, da mislimo tudi na generacije, ki prihajajo za nami in ne samo na nas. Kako pa lahko mi poskrbimo, da bodo drugi v prihodnosti lahko prijetno živeli? Da bi zmanjšali nekatere dejavnike, ki povzročajo podnebno segrevanje, onesnaženo okolje in škodo naši Zemlji, se nekateri podajo na ulice in s svojimi glasovi poskušajo voditeljem držav, vladi in drugim pokazati, da jim je mar in da se zavedajo, da če ne ukrepamo zdaj, ne bomo mogli popraviti škode. Na okoljskih protestih se povsod po svetu borijo za podnebno pravičnost. Zahtevajo zmanjšanje toplogrednih emisij, saj te povzročajo velike podnebne spremembe, ter večjo uporabo obnovljivih virov energije. Veliko držav še vedno uporablja veliko neobnovljivih virov energije; kot so premog, nafta in zemeljski plin. Te vire bi lahko nadomestili z obnovljivimi viri energije; kot so veter, sončna energija ali vodni tok. V industriji pa raje uporabljajo fosilna goriva, saj je tehnologija, ki jih uporablja, bolj razvita. Zaenkrat je razpoložljivost teh virov dobra, a jih lahko kmalu zmanjka. Slabost neobnovljivih virov energije je to, da množično prispevajo k onesnaževanju zraka. Pomemben/velik onesnaževalec zraka je tudi promet. Eden večjih onesnaževalcev v prometu je letalstvo, zato so na Švedskem (oktobra 2021) aktivisti protestirali na več letališčih. Slovenski politiki večkrat spregledajo pomembnost okolja. Nedolgo nazaj smo imeli referendum o pitni vodi, saj je eden izmed členov predlaganega zakona dovolil posege na vodnih in priobalnih zemljiščih. Če bi bil referendum neuspešen, bi z gradnjo lahko ogrozili pitno vodo. Na srečo je večina udeležencev referendumu volila proti novemu zakonu. V Sloveniji se tudi večkrat izvedejo demonstracije za okolje. Protestniki so predlagali, da naj takoj začnemo svoje delovanje usmerjati tako, da bomo pravočasno zmanjšali ogljični odtis oz. začnemo z zmanjševanjem izpušnih plinov in z uvajanjem več ukrepov, ki bi pomagali naravi in podnebj. Slovenija bi lahko k zmanjševanju izpustov prispevala tudi z zaprtjem velenjskega premogovnika in termoelektrarne. Država obljublja, da ju bo zaprla nekje do leta 2033 ter do takrat omogočila večjo uporabo obnovljivih virov.

SAMOEVALVACIJSKI PROJEKT NA TEMO LOČEVANJA ODPADKOV (ali zakaj mi vzgojitelj teži z ločevanjem)

V Dijaškem domu Bežigrad Ljubljana smo se v letošnjem letu (ponovno) odločili za samoevalvacijski projekt na temo ločevanja odpadkov.

Samoevalvacija je načrtovanje, spremljanje in končna analiza doseganja zastavljenih ciljev. Izvajamo jo z namenom, da bi na določen način ocenili kakovost, uporabnost in učinkovitost dejavnosti v domu in uvedli potrebne izboljšave. Vzgojitelji smo razmišljali, na katerem področju se lahko izboljšamo kot dijaški dom, in že nekaj let nam po glavi »hodi« tema skrbi za okolje. Tako smo si na začetku leta vzgojitelji zadali naloge in dejavnosti, s katerimi želimo

prispevati k pozitivnem odnosu do okolja in se skupaj z dijaki učiti odgovornosti za pravilno ločevanje in zmanjšanje odpadkov. Naš končni cilj je povečati količino pravilno ločenih odpadkov. Zavedamo pa se, da je to le kaplja v morje, začetek, in najmanj, kar lahko prispevamo.

Pomembno je, da vsi skupaj (dijaki in zaposleni) razmišljamo o tem, kako lahko s svojim delom pripomoremo h končnemu cilju.

To je razlog, da vas vzgojitelji večkrat opozorimo na (ne)pravilno ločevanje smeti, da imate v nekaterih skupinah ob četrtkih ločevanje pod budnim očesom

vzgojitelja, v drugih skupinah pa imate koše za ločevanje kar v sobah.

S tem namenom je nastala tudi ta tematska številka Cenzure. Vzgojitelji bomo organizirali obisk Snage, Centra ponovne uporabe, trgovine na rifuzo itd. Povezovalni hodnik do C stavbe bo v prihodnosti krasila tematska razstava, na ustvarjalnih delavnicah pa recikliramo materiale. Vzgojitelji imamo idej veliko, a si želimo z vami soustvarjati. Zato bomo veseli kakršnih koli ekoloških iniciativ in predlogov, kako to temo približati vsem nam.

KAJ SPADA V KATERI ZABOJNIK?

STEKLO

STEKLENICE,
KOZARCI,
STEKLENA EMBALAŽA
ŽIVIL IN PIJAC.

EMBALAŽA

PLASTENKE,
KONZERVE IN
PLOČEVINKE,
TETRAPAK EMBALAŽA,
PLASTIČNE VREČKE,
PLASTIČNA IN
ALU FOLIJA,
EMBALAŽA
IZ STIROPORA,
OVITKI CD-JEV IN
DVD-JEV.

PAPIR

PISEMSKE OVOJNICE,
PISARNIŠKI PAPIR,
ČASOPISI IN REVIIJE,
PAPIRNATE VREČKE,
KARTONSKA EMBALAŽA
IN LEPENKA.

**BIOLOŠKI
ODPADKI**

OLUPKI SADJA
IN ZELENJAVE,
OSTANKI HRANE,
POKVARJENA ŽIVILA
(BREZ EMBALAŽE),
PAPIRNATI ROBOČKI
IN PRTIČKI,
KAVNI FILTRI IN
ČAJNE VREČKE.

**PREOSTANEK
ODPADKOV**

ZAMAŠČENA IN
Z ŽIVILI ZAMAZANA
EMBALAŽA,
RAZBITA KERAMIKA
IN PORCELAN,
PLUTOVINASTI
ZAMAŠKI,
ZAŠČITNE MASKE IN
ROKAVICE

Še koristne
in uporabne stvari
zamenjajte, podajte,
prodajte ali jih odnesite v
**Center ponovne uporabe
na Povšetovo 4** oziroma
jih odložite v posebnem
kotičku v zbirnem
centru Barje.

Kosovne
in nevarne
odpadke ter
odpadno električno
in elektronsko opremo
odložite v **zbirni center na
Barje ali na Povšetovo**.
Odlaganje odpadkov ob
zabojnike in podzemne
zbirališče je
prepovedano.

**VODOVOD
KANALIZACIJA
SNAGA**
skupina Javni holding Ljubljana

www.vokasnaga.si www.mojodpadki.si
Center za pomoč in podporo uporabnikom
T: 01 477 96 00, E: vokasnaga@vokasnaga.si

LOČEVANJE IN PRAVILNO ODLAGANJE SMETI

V človeški naravi je sila, ki ga poganja naprej in naprej. Želi si nenehnega napredka. Raziskuje. Izumlja. Izdeluje. Troši ... Smo v obdobju »eksplozije« materialnih dobrin. Ker so vse "lepe", si je človek moral izmisliti način, kako jih narediti še lepše in s tem privlačnejše za nakup.

Embalaže pa niso samo privlačne. So tudi praktične. Sok lahko popijemo po poti, na avtobusu pojemo sendvič, ki je bil zavrt v privlačen ovitek. Ko kupimo nov telefon, dobimo zraven še nekaj škatel. Če si v naglici (sodoben človek nima kaj prida časa za postanek) zaželimo svežega sadja, ga lahko kupimo mimogrede in prav tako mimogrede pojemo. Iz plastičnega kozarca seveda.

Pa koronavirus ... Maske, testerji, razkužila, še več pakirane hrane

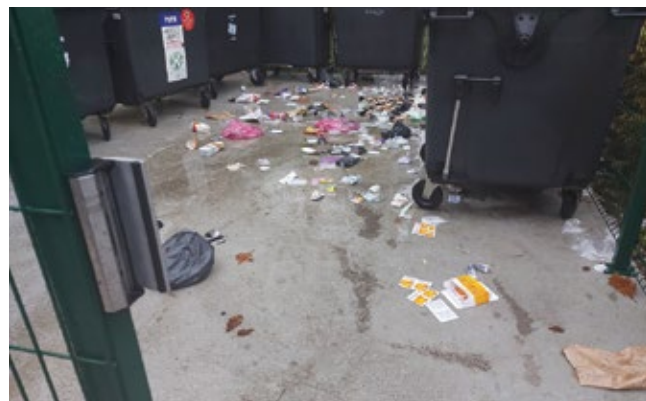
...

Po uporabi vsega tega (in marsičesa ostalega) nastanejo naši odpadki. Mi smo odgovorni zanje, za njihovo odlaganje. Ni prav, da jih odlagamo s tako lahkoto kot kupujemo stvari, ki so jih povzročile. Z malo dobre volje, z mislijo na naš planet, z željo po življenju v lepem okolju, smo si že davno tega izmislili zabojnike za smeti. Ko smo ugotovili, da ni potrebno vseh odpadkov »metati v isti koš«, saj obstajajo tudi takšni, ki jih lahko predelamo, smo se podali na pot ločevanja.

Tej poti želimo slediti tudi mi, stanovalci in delavci Dijaškega doma Bežigrad Ljubljana. Že vrsto let nudimo odlične pogoje za ločevanje odpadkov. Povsod po hiši so koši, v katerih naj bi se znašli točno določeni odpadki, v jedilnici so velike kante z napisi, pogosto govorimo o tej temi, pravzaprav se nekateri o ločevanju učite že praktično vse življenje. A se pogosto smeti ne znajdejo tam, kjer bi se morale...

Pomislil! Če sam ne ločujem odpadkov, mora to za tabo narediti nekdo drug. Prav tako mora za tabo nekdo drug tvoje smeti pravilno odložiti v zunanje kontejnerje, če želimo slediti odgovornemu ločevanju in preprečiti vranami, da bi nam smetile okolico.

Dajmo! Stopimo skupaj, saj zmoremo. Naredimo nekaj, kar lahko prav vsak stori za planet, za sočloveka, ne nazadnje za svojo dušo, tisto kar je prav; ločujemo, odlagajmo smeti pravilno in predvsem kupujemo manj embalaže. Vsem nam bo lepše. Hvala vam.

Od: Laura Volmajer
Dijaški dom Bežigrad Ljubljana

Za: Vlada Republike Slovenije

Spoštovani!

PISMO

Sem dijakinja 4. letnika Srednje vzgojiteljske šole, gimnazije in umetniške gimnazije Ljubljana, med tednom pa živim v Dijaškem domu Bežigrad Ljubljana. Na Vas se vljudno obračam s pismom, v katerem Vam želim predstaviti mnenja dijakinj ter dijakov, ki si želimo več poudarka in sprememb na temo ekologije v naši državi.

Odkar pomnim je bila ekologija vedno pomembna tema, že ob vstopu v osnovno šolo so nas učitelji skozi igro in preproste naloge učili, kako moramo ravnati z odpadki; imeli smo zabojnike, v katere smo pravilni ločevali vse, kar smo zavrgli. Pred dnevi sem med shranjenimi zvezki iz drugega razreda osnovne šole našla papirnato smrečico, na katero sem napisala pet misli, ki naj bi nas usmerjale, kako lahko pripomoremo k zmanjšani količini odpadkov. Med drugimi so mi v mislih ostali trije stavki: Ločuj odpadke, kupuj le tisto, kar res potrebuješ ter ne zavrzi hrane, uporabi jo do konca. Kljub temu da smo se kot učenci, predvsem prve triade, šele začeli spoznavati in učiti o takšnih temah, kot je ekologija, smo prav vsi vzeli te smernice ločevanja resno.

Skozi leta, ki so me pripeljala do srednje šole, sem opazila, da ekološka ozaveščenost prebivalcev ni tako dobra, kot bi lahko bila. Moje mnenje je, da se problem skriva v tem, da človek misli, da je dovoljeno vse, kar je mogoče. Lažni občutek, da imamo ljudje premoč nad Zemljo ter da nam bodo naravne dobrine na voljo v nedogled, povzroča okoljske katastrofe ter splošno uničevanje edinega prostora, ki nam je bil dan za življenje. Ne zanikam, kot že omenjeno, v osnovni in srednji šoli je bilo kar veliko ur namenjenih ekologiji, a naposled se vprašam, kako je mogoče, da kljub vsemu ozaveščanju naš planet trpi in iz dneva v dan izgublja bitko. Že res, da se vse začne pri vsakemu izmed nas, vsak posameznik mora poskrbeti, da njegovo vedenje ni sebično do narave, a sem že velikokrat slišala govoriti ljudi »kot posameznik ne morem spremeniti ničesar« in to je tisto, kar bi se moralo spremeniti v mišljenju ljudi.

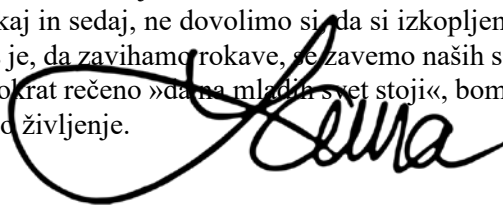
Dovolila si bom izpostaviti naš Dijaški dom Bežigrad Ljubljana, kjer se kot skupnost mladih dijakinj, dijakov ter vseh zaposlenih trudimo, da bi z našimi dejanji povzročili čim manj negativnih posledic. Tako recimo skrbimo za ločevanje odpadkov, poskrbimo, da porcije hrane, ki ostanejo, najdejo pot do ljudi, ki si to sami zelo težko privoščijo, oziroma je to zanje nedosegljivo. To so mala dejanja, ki jih kot najstniki lahko storimo v dobro vseh nas. Kljub našemu trudu, nimamo dovolj moči, da bi spreobrnili mišljenje ljudi, da bi vsaj delno zaustavili uničevanje Zemlje in to je glavni razlog, da se s pismom obračamo na Vas, ki imate glas in tako lahko postanemo vzor ostalih deželam po svetu, če stopimo skupaj kot velika skupnost.

Kot že nekajkrat omenjeno, vsak izmed nas je odgovoren za svoja dejanja, vsak posameznik bi se moral zavedati, da je primeren odnos do narave nujno potreben. Zavedam se, da je nemogoče izslediti osebe, ki s svojimi neodgovornimi dejanji onesnažujejo naravo, medtem ko jim je vseeno ali prazno plastenko odvržejo v gozd ali pa v zabojnik za papir, zagotovo pa kot vodilni organi te države lahko storite nekaj v tej smeri, da vsaj zaustavimo ali pa izboljšamo uničevanje tega, kar je vsem nam skupnega. Prioriteta današnjega hitrega in stresnega življenja bi morala postati skrb, kako izboljšati stanje, ki smo ga ljudje povzročili in ne samo sebično razmišljanje, kje in kako bomo naravne vire koristili za denarni dobiček.

Narava okoli nas nam ponuja nešteto lepot in dobrin, ki so potrebne za človeško preživetje in mi jih koristimo za naše potrebe, a ob tem se moramo zavedati, da nam bo narava kmalu "pokazala zobe" ter nam vrnila vse slabo, kar ji je bilo zadano iz naše strani. Kljub temu da trenutno stanje Zemlje ni vzpodbudno, to še ne pomeni, da lahko kar obupamo ter si rečemo »kar bo pa bo«, ravno nasprotno, prav sedaj je potrebno intenzivno iskati rešitve, ki bodo pripomogle k ohranjanju našega okolja. Ljudje ne smemo biti sebični, ni prav, da mislimo le nase; se kdaj vprašamo kakšen svet bomo zapustili našim potomcem, kajti tudi oni si zaslužijo vseh lepot, ki so pričakale nas. Boriti se moramo tudi, da bomo dočakali dostojno starost, za katero nam ne bo treba skrbeti o tem, ali bo narava zdržala ali pa se bo enostavno sesula pod pritiskom naših dejanj.

Menim, da se moramo vprašati ali res vredno uničevati naravo, ki nam ponuja in omogoča življenje, da uničujemo vse te naravne lepote in dobrine za denarni dobiček. V premislek, je kup denarja tisto, kar nam bo pomagalo »odklopiti misli« po napornem dnevu v šoli, službi, ali bo to sprehod v naravi, odhod v hribe, oddih na morju ...

Zemlja je vse kar ima človeštvo na voljo za življenje, vse kar imamo je tukaj in sedaj, ne dovolimo si, da si izkopljemo še globljo jamo, sami sebi namreč uničujemo življenjski prostor in skrajni čas je, da zavijamo rokave, se zavemo naših slabih dejanj in začnemo iskati rešitve, ki bodo zakrpale rane narave. Ker je velikokrat rečeno »dana mladi svet stoji«, bomo pri svojih mnenjih vztrajali in se na vse moči borili in trudili, da okolju vrnemo življenje.

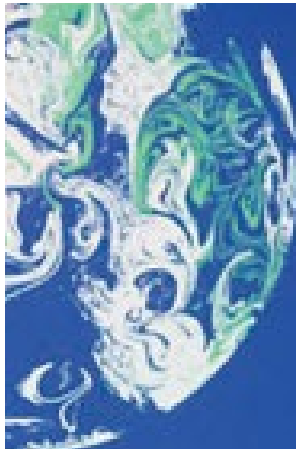

KVIZ: KAKO DOBRO ZNAŠ LOČEVATI?

Ločeno zbiranje odpadkov je naša skupna odgovornost. S pravilnim ločevanjem pripomoremo k učinkovitejši predelavi odpadkov, ohranjanju naravnih virov in varčevanju z energijo.

ALI RES veš kam sodi posamezen odpadek? Reši kviz in ugotovi kako dobro ZNAŠ LOČEVATI.

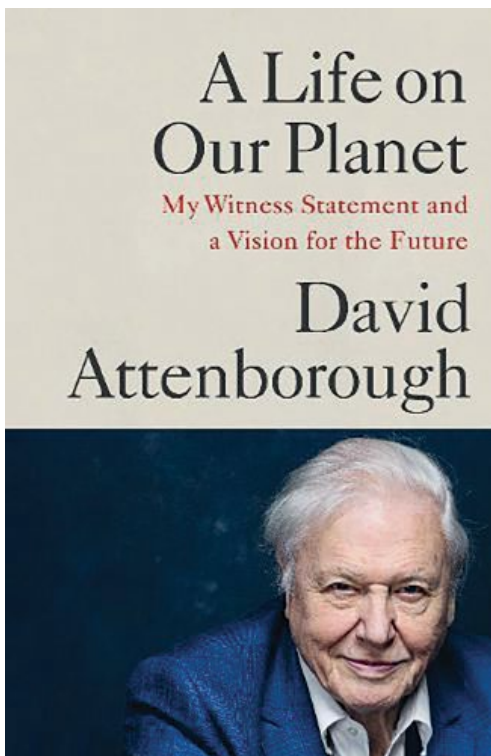

UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE UK 2021

IN PARTNERSHIP WITH ITALY

Konferenca ZN o podnebnih spremembah (COP26) se je začela z vrhom svetovnih voditeljev in voditeljic 1. novembra 2021 v Glasgowu. Med ključnimi pobudami so bile:

- povečanje sredstev za države v razvoju za boj proti podnebnim spremembam,
- začetek izvajanja zaveze glede zmanjšanja svetovnih emisij metana,
- dokončanje pariškega pravilnika.

David Attenborough, eden izmed najboljših ustvarjalcev dokumentarnih filmov o živalih, je avtor nove dokumentarne serije Popoln planet. V prvih štirih epizodah serija predstavi vplive najmočnejših sil narave na življenje na planetu: vulkanov, oceanskih tokov, sonca in vremena, v zadnjem delu pa še vpliv ljudi na planet. Ključno sporočilo serije je: »Prišli smo do prelomnice, naš planet je na pragu katastrofe.« In kaj lahko ljudje po njegovo naredimo, da pomagamo naravi? »Najbolj bi koristilo zmanjševanje naših potreb, denimo kakšno hrano jemo in koliko je zmečemo stran, koliko energije porabimo in podobno. Če bi vsi ravnali preudarno, bi lahko veliko dosegli.«

Šport in ekologija?

Tudi športne discipline, razna tekmovanja, treningi, prvenstva so lahko ekološko vprašljiva, hkrati pa podnebne spremembe vplivajo na nestabilnost pri organizaciji velikih tekmovanj. Druga plat športa je njegova odgovornost in prilagajanje. Od dolgih in preštevilnih medcelinskih potovanj do vprašanja koledarja in zmanjševanja števila tekem, bencinskih športov ... Svet se spreminja, podnebje se spreminja, šport se spreminja. Kaj pa organizacija samega športa? In mi? Z opazovanjem svoje okolice je resnično mogoče opaziti tudi vpliv podnebnih sprememb na šport. Na BBC-ju so pred časom zagnali zanimiv in poučen projekt »Sport 2050«, ki se ukvarja prav s tovrstno tematiko.

Čarobne mangrove

Mangrove je skupno ime za okoli 80 vrst grmičja in nizkega drevja, ki raste ob obali morja, tam, kjer se sladka voda preliva v slano in kjer ne more preživeti skoraj nič drugega. So obrambna črta proti eroziji zaradi neviht, tokov, valov in plimovanja. Njihove dolge prepletene korenine, ki ob oseki segajo daleč iz vode, zadržujejo prst in delce, ki jih prinaša morje ter ustvarjajo blatno dno, s čemer stabilizirajo obalo. So pa nepogrešljive tudi za ohranjanje zdrave populacije mnogih živali, predvsem rib. V tem okolju živijo tako kozice kot morski psi. Preživetje omogočajo tudi mnogim ogroženim pticam, netopirjem, žuželkam in celo bengalskim tigrom. Korenine pa pomagajo tudi filtrirati vodo, ki prihaja iz zemlje in iz nje prečistijo človeške strupe, težke kovine, pesticide, prispevajo pa tudi kot ponor ogljika, po nekaterih ocenah celo do štirikrat več kot deževni gozd.

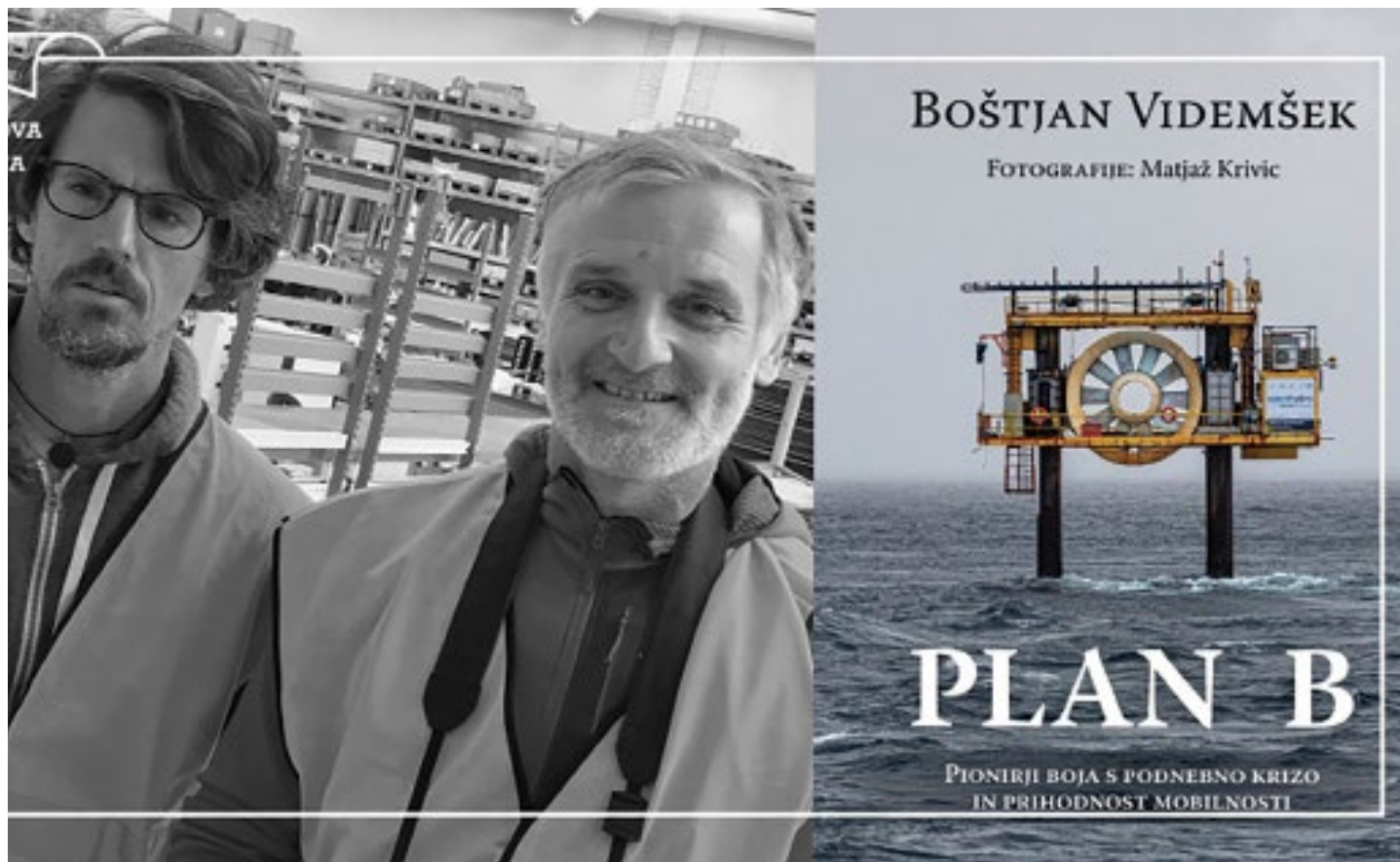
Kaj pa podvodno onesnaževanje?

V zadnjih petdesetih letih se je večinoma zaradi povečanja ladijskega prometa močno povečal tudi podvodni hrup. Ta lahko resno škoduje morskim organizmom, povzroča motnje v komunikaciji, spremembe v obnašanju in celo fizične poškodbe živali.

Umetnica Robertina Šebjanič v svojih umetniških raziskavah podvodnega hrupa morij in oceanov v ospredje postavlja zvočno onesnaževanje, ki je posledica človekovega delovanja. Kot poudarja, je »povezovanje znanosti, umetnosti in tehnologije v kontekstu ekološkega razumevanja še posebej pomembno, saj omogoča, da se na ta način tudi širšemu občinstvu predstavi in prikaže teme trenutnega obdobja.« Robertina Šebjanič je pred kratkim prejela nagrado »Starts 4 Water« za razvoj v kontekstu Zero Pollution Adriatic, pod okriljem UR Inštituta v Dubrovniku, znotraj platforme S+T+ARTS. To je evropska platforma, katere cilj je tesneje povezati tehnologijo in umetniško prakso.

Takole pravi: »Umetnost je še posebej pri tako močnih in težkih temah, kot sta izguba biodiverzitete in onesnaženost okolja, ki že same po sebi sprožajo veliko pomislekov, dober način za senzibiliziranje občinstva in upam, da občinstvu omogočim razmislek tudi s svojimi deli. Velikokrat so moji projekti izpeljani kot avdiovizualne pripovedi, performansi ali avdiovizualne postavitve, kot so bila tudi pred kratkim v Kinu Šiška predstavljena dela Zgodbe iz Atlantika, AquA(l)formings in Aquatocene.« V intervjuju je povedala, da je zvočna onesnaženost morja ena najbolj neumnih onesnaženosti, saj jo je mogoče precej preprosto rešiti oziroma zmanjšati. To bi lahko dosegli na primer že s počasnejšo plovbo in drugačno uporabo motorjev. Z onesnaženji na kemični ravni, ki so posledica farmacevtske industrije ali pesticidov, se je veliko težje spopasti. V zadnjem času se vsaj veliko govori o onesnaženju voda z mikroplastiko, kar se ji zdi dobro, saj bi se morali resneje posvečati vsem tem stvarem. O konferenci v Glasgowu je dejala, da so pozornost posvetili tudi oceanom in morjem, tako da je bilo izpostavljenih veliko polemik, vendar vsaj zaenkrat premalo konkretnih načrtov za reševanje trenutnih razmer.

V zadnjih letih pa opaža naraščajoče zanimanje za razumevanje trenutnih ekoloških razmer v medijih, znanosti ter tudi v kontekstu umetniških razstav in problematik, obravnavanih v umetniških delih, saj je umetnost na neki način zrcalo družbe, saj ponuja tudi vpogled v prihodnost in etični premislek za nazaj. Meni, da je umetnost odlična priložnost, da širšo javnost obvestimo o tem, kje smo in kam gremo. Hkrati pa misli, da se človeška družba vse bolj zaveda, da bo premik v bolj ekološko stabilno prihodnost mogoč le s sodelovanjem in vztrajanjem – tako na lokalni kakor tudi na globalni ravni.

Plan B

Knjiga »Plan B«, avtorja Boštjana Videmška, ki je svojo dolgoletno poklicno pot vojnega poročevalca obesil na klin, razloži, zakaj lahko električno energijo pridobivamo drugače, ne le v jedrski elektrarni, in da bo svet brez nafte preživel.

Videmškov okoljevarstveno-podnebni prvenec, ki ga je ustvaril skupaj in celo na pobudo uveljavljenega fotografa Matjaža Krivica, nam predstavlja tudi primere dobrih praks. Tako nam predstavi spremenjen način življenja prebivalcev, ki pravzaprav živijo zelo blizu nas. V sosednji Avstriji je gradiščansko mesto Güssing postalo svetovni primer dobre prakse pridobivanja energije iz biomase odmrlih dreves, »Savdska Arabija biomase«, kot pravi župan mesta in nekdanji vrhunski košarkar Reinhold Koch. Mesto z okoli 4000 prebivalci je ustvarilo kar 1500 novih delovnih mest.

Drugi tak primer je Grški otok Tilos, ki je prvi energetske samooskrbni otok v Sredozemlju. Je tudi prvi otok, kjer je bila izvedena prva istospolna poroka v Grčiji, je prvi otok, ki je obnovil antične poti. Je prvi otok v Sredozemlju, ki je prepovedal lov, hkrati pa je med letoma 2016 in 2018 gostil fantastičen begunski projekt. Je otok brodolomcev. Ljudje, ki so prišli na Tilos, so bili v slabšem psihofizičnem stanju in tamkajšnje prebivalstvo jih je nemudoma, brez vprašanja in kakršnih koli varnostnih preverjanj, birokracije, ki ljudi čaka na mejah EU-ja in v EU-ju, sprejela medse. Oblikovali so socialno podjetje, pozneje je zrasla sirarna. Ljudje so praktično dva, tri dni po okrevanju že delali v restavracijah in na plažah. Lahko pa so počivali v zelo udobnem begunskem središču, ki mu je nemogoče reči taborišče ali šotorišče. To je bil skrajno dostojanstven prostor glasbe, ljubezni in medčloveške topline.

Na Tilosu pridobivajo hibridno energijo iz vetrne in sončne energije, ki je danes proizvedejo toliko, da jo lahko z otoka izvažajo v notranjost Grčije, prav tako pa jo baterijsko shranjujejo.

Ta njihov projekt ni imel hierarhije, tako kot otok nima zares hierarhije. Županska funkcija ni politična funkcija, saj na otoku ni političnih strank.

Referendum o Zakonu o vodah

Kot največjo okoljsko zmago letošnjega leta v Sloveniji zagotovo štejeemo uspeh na referendumu o Zakonu o vodah, na katerem smo državljani preprečili divjo pozidavo obal naših voda. V koalicijo Za pitno vodo se je povezalo 11 organizacij, ki so skupaj s številnimi strokovnjaki in širšo civilno družbo dokazali, da je s sodelovanjem možno preseči razlike in uspešno hoditi naproti istemu cilju.

Sodelovanje je bila skupna nit celotnega leta. Nedavno, ravno v času dviga cen svetovnih energentov, je organizacija Greenpeace Slovenija skupaj z Greenpeace Hrvaška opozarjala na nevarnosti industrije fosilnega plina v hrvaškem Jadranskem morju. V okviru kampanje je Istro obiskala tudi Greenpeaceova ladja Arctic Sunrise in skupaj z našimi aktivisti izvedla miren protest na morju ob obali Pule.

Eden njihovih glavnih ciljev zadnjih let je, da Slovenija razglasi konec rabe premoga in izdela načrt, kako to doseči do leta 2030 (to je namreč edina letnica, ki je v skladu s podnebno znanostjo in Pariškim podnebnih sporazumom). Slovenija zaenkrat ostaja ena od treh držav v EU, ki še ni napovedala konca premogu. Zato so poskušali pritiskati na odločevalce, sodelovali z državnimi institucijami in v slovenski prostor prenašali strokovne informacije o energetske tranziciji, ki se dogaja v Evropi in po svetu ter sloni na razvoju sončne in vetrne energije.

Plastika

Plastika je poleg fosilnih goriv največji sovražnik okolja. Globalna proizvodnja plastike leta 2019 znašala 368 milijonov ton. Edini upad se je zgodil, ko je pandemija covid-19 omejila proizvodnjo blaga po vsem svetu. Inovacija pod taktirko profesorja Ting Lua (University of Illinois) in profesorja Stephena Techtmanna (Michigan Technological University) pa predstavlja čisto nov pristop k reciklaži. Ustvarila sta namreč postopek, ki plastiko spremeni v užitne beljakovine. Našla sta način, kako uporabiti sintetično spremenjene mikrobe in jih genetsko programirati za pretvorbo odpadkov v hrano. Svoj projekt imenujeta »generator hrane«, nastala živila pa po oceni podeljevalcev nagrade »vsebujejo vsa potrebna hranila, niso strupena in celo prinašajo koristi za zdravje.« Denimo kemikalija, kot je gama aminomaslena kislina, ki se naravno pojavlja v možganih in ima pomirjujoče učinke (zmanjšuje občutek stresa, tesnobe in strahu). Znanstvenika sanjata namreč o takšnem generatorju hrane, ki bi ga lahko prilagodili potrebam posameznika in bi zmožel vse vrste odpadkov pretvoriti v hrano. To pa bi bila tudi mega pridobitev za naš dijaški dom, a ne?

Jasna Vahčič Lazarevič

PLASTIKA NEKOČ

Moj spomin seže v čas, ko smo mleko kupovali v steklenicah, ki so bile pokrite z aluminijasto folijo, podobno kot pri jogurtih. Mleko je v cekarju moralo stati pokonci, sicer se je polivalo vso pot domov. V Celju je bila navada, da so ženske zjutraj na tovarnjak z mlekom odložile prazno steklenico, v kateri so pustile drobiž in vzele polno steklenico mleka. Dokler se je mleko prodajalo v takšni obliki, je to delovalo.

Potem pa je prišlo mleko v plastičnih vrečkah, ki so večinoma puščale. Predstavljajte si, kako je bilo iskati mleko v polni kadi ostalih pakiranih vrečk mleka. Iz vsakega mleka, ki si ga dvignil iz plastičnega čebra, se je cedilo. Vrečke mleka so plavale v mleku, saj je vedno kakšno puščalo. Nisi mogel ugotoviti, katero je celo in bo zdržalo do doma, ko ga boš končno prelil v lonec, ali pa dal v plastično posodo, narejeno posebej

za tovrstna mleka.

Tako se je zgodilo, da si po dolgem iskanju našel mleko, ki je izgledalo celo, ga kupil, potem pa med potjo ugotovil, da ti iz košare curlja. Seveda je bila do doma vrečka že prazna.

Nekaj let kasneje je prišel v trgovine tetrapak, pollitrsko trikotno alpsko mleko, ki je prineslo veliko spremembo. Bilo pa je dražje, zato je večina še vedno kupovala navadno mleko. Počasi pa je začelo prihajati tudi mleko v litrskem tetrapaku.

V sedemdesetih letih je moj spomin bolj zanesljiv. Začela sem hoditi v šolo, moj svet se je razširil in začela sem tudi sama obiskovati trgovino. Plastike je bilo že veliko: jogurti, smetana, igrače, vrečke za vse te stvari ... In te vrečke je bilo potrebno kupiti, če nisi predvidel obiska trgovine in s seboj vzel košare. Vrečke so se shranjevale za

naslednjič, nekateri so jih tudi prali in sušili. Bile so navadne bele barve, nič posebnega, ampak vedno je bilo dobro imeti kakšno pri sebi.

Nikoli ne bom pozabila knjige Slavenke Drakulić: »Kako smo preživeli socializem in se celo smejali.« V njej opiše, kako sta po pogrebu babice šli z mamo sprazniti

njeno stanovanje in v predalih našle občudujoče število lepo zloženih plastičnih vrečk. Nista razumeli, kaj bi babica lahko počela s tolikimi vrečkami, ampak v času v katerem je živela, so se marsikateri stvari shranjevale. Odkrili sta tudi čez sto jogurtnih lončkov, ki so čakali na ponovno uporabo. Včasih se je v te lončke sadilo pelargonije, da so pognale korenine za naslednjo pomlad. Hiše so imele polna okna mladih rastlin, ki so naslednje poletje kipele čez balkonske ograje in predstavljale ponos lastnic. Lončki so bili uporabni tudi za piknike in ostale izlete v naravo.

Z njimi so se lahko igrali otroci, jih uporabljali za barvanje z vodenimi barvicami, v njih spravljali plastelin in delali potičke iz mivke. Domišljija ni imela meja. Lahko bi rekli, da smo znali dobro reciklirati in vsekakor smo pridelali veliko manj odpadkov.

Žal pa s plastičnimi odpadki nismo znali ravnati. Pristali so na smetiščih, ki so bila večinoma ob rekah. Tako si lahko ob poplavih,

ki v našem koncu niso bile tako redke, videl plastične vrečke, ki so kot novoletni okraske visele z dreves ob reki Savinji. Res žalosten pogled, ki se mi je usidral globoko v spomin. Čistilne akcije, ki so bile od nekdaj vsakoletni dogodek, niso mogle rešiti dreves tega »okrasja« in to sramoto je reševala narava sama do naslednje poplave.

Plastika je bila čudovita stvar, ko je prišla v uporabo. Bila je močnejša od papirja, ni se zmočila in se uničila, plastične vrečke so bile trpežnejše od papirnih, plastični lončki so bili lažji in manj občutljivi od steklenih. Plastika je danes prisotna v vseh področjih življenja, od telefonov do čevljev, oblačil. Vendar je z njo prišla tudi težava, kako jo uničiti, ko ni več uporabna. Moralo je preteči kar nekaj desetletij, da smo resno začeli razmišljati, kaj bi se dalo s temi odpadnimi stvarmi narediti. Tako je zrasla cela industrija, ki se ukvarja z odpadki in je dala delavna mesta veliko ljudem, hkrati pa novim generacijam

upanje za ohranitev planeta. To pa je že naslednja zgodba. Vsak od nas se lahko vpraša, kje vse imamo plastiko, kako globoko je vpeta v naše vsakdanje življenje. Kaj bi se zgodilo, če bi naenkrat izginila iz obličja zemlje?

Tjaša Pegan

Tjaša Pegan je dijakinja 4. letnika, Srednje vzgojiteljske šole, gimnazije in umetniške gimnazije Ljubljana, smer gledališče in film. V dijaškem domu prebiva od začetka 1. letnika. Takrat se je tudi pridružila domski reviji – Cenzura. V dijaškem domu je predsednica svoje skupine, pomaga z inštrukcijami in je aktivna na veliko domskih področjih, kar ji je prineslo naziv odgovorne dijakinje. Želela sem vedeti, kakšni so njeni načrti za prihodnost, ko bo zapustila dijaški dom, a pravi, da nima pojma, kam jo bo odnesla pot. Zaupala mi je, da se je za Cenzuro odločila, ker je že v osnovni šoli sodelovala pri šolski reviji in se ji je zdelo zelo zabavno. Prav tako pa pravi, da rada dela intervjuje, ker lahko na tak način bolje spozna nove ljudi. Na prvem sestanku Cenzure jo je prepričala vzgojiteljčina zagnanost za delo in pozitiven odnos. Na sestanku naj bi bila tako dobra energija, da se je odločila, da ostane in počne še kaj v domu. Tjašin najljubši spomin na Cenzuro je bil,

ko je Cenzura naredila dogodek z bivšimi dijaki doma, ki so sodelovali pri Cenzuri. Med drugimi je prišel tudi Gašper Krajnc, ki je zdaj zelo uspešen ilustrator. Pogovarjali so se o tem, kakšna je bila včasih Cenzura, kako se je izboljšala oz. spremenila in tudi o življenjski poti Gašperja, ki jim je podaril enega svojih stripov za takratno izdajo Cenzure. Njej se je zdel to en »lušen hengič«. Želela sem izvedeti, kaj je bil Tjašin najljubši oz. najboljši članek, ki ga je napisala za Cenzuro, pa ni želela govoriti o svojem delu. Trdila je, da se njej zdi, da ni preveč dobra v tem, jaz pa mislim, da je preveč skromna. Uspelo mi jo je prepričati, da je vendarle odgovorila. Kot že omenjeno, ji je najljubše delati intervjuje, zato je za svoje najljubše delo izbrala letošnji članek – intervju s cimrami. Izdala mi je tudi, da branje Cenzure z veseljem priporoča vsem prebivalcem doma, ker lahko iz nje izveste o aktualnih temah v domu in se nasmejete ob branju veliko različnih zgodb. Lahko pa tudi »stalkate« svoje najljubše domske osebe, če morda pišejo za Cenzuro ali pa so na kakšni sliki. Zdi se ji lušna stvar za prebrati. Priporočala pa vam bi tudi sodelovanje pri Cenzuri, ker delaš s super ekipco in mentorica je fajn, sploh zato, ker razume probleme s šolo in se ti prilagaja. V Cenzuri bi rada videla rubriko (bolj kvalitetnih) memov in si prebrala kakšno osebno zgodbo več. Kot poslavljajoča se cenzuristka želi bralcem, cenzuristkam in cenzuristom veliko uspeha in luči na življenjski poti, predvsem pa veliko dobrega in uspešnega dela.

TJAŠA: »Ajd čau, se mogoče vidimo na kakšnem čajčku!:)«

VERONIKA SADEK - ATLETINJA

Vir: Atletika, Slovenska revija Azs in priloga Športnega dnevnika Ekipa SN; december 2020

V kategoriji mlajših mladink je najboljša atletinja, za sezono 2020 postala Veronika Sadek (AD Mass Ljubljana), ki je hkrati tudi dijakinja DDBL-ja in Bežigradske gimnazije. V glasovanju je prejela 298 točk. Veronika Sadek, varovanka trenerja Tevža Korenta, je nastopila na mladinskem dvoranskem balkanskem prvenstvu in v teku na 800 metrov s časom 2:11,35 osvojila nehvaležno četrto mesto. V isti disciplini je v slovenskem dresu na troboju reprezentanc Hrvaške, Srbije in Slovenije v Novem mestu s časom 2:10,37 postavila nov dvoranski državni rekord za mlajše mladinke. Postala je dvoranska državna prvakinja v teku na 1500 metrov med članicami, na isti razdalji pa je naslov državne prvakinja osvojila tudi na prostem med mlajšimi mladinkami. Osvojila je tudi pokalna naslova v teku na 400 metrov med mlajšimi in med starejšimi mladinkami.

V poletni sezoni je osebne rekorde popravila skoraj v vseh disciplinah. Nove najboljše dosežke je osvojila v teku na 100 metrov (13,22), 300 metrov (40,89), 400 metrov (57,09), 600 metrov (1:34,39), ob odličnem drugem mestu na zaključku

Atletske lige Telekom Slovenije v teku na 1500 metrov (4:28,90), pa tudi v teku na miljo (5:05,24) in 2000 metrov z zaprekami (6:53,72).

Letos bi morala nastopiti na evropskem prvenstvu za mlajše mladinke v italijanskem Rietiju, v primeru izpolnjene norme pa tudi na mladinskem svetovnem prvenstvu v kenijskem Nairobiju, a sta bili obe tekmovanji že v začetku sezone prestavljeni, tako da bo na veliko tekmovanje morala počakati do prihodnjega leta.

Rešimo gubezen

Rudija je iz trdnega spanca prebudila nenadna bolečina, ki mu je prebadala prsni koš. Ni dobro razumel, kaj se mu dogaja. Sunkovito je zamahnil z roko, ko pa je ta srečala njegov pogled, je obnemel. Za trenutek je pomislil, da so to ene izmed tistih sanj, ki se dogajajo znotraj drugih sanj, v katerih se lažno prebudiš, življenje pa še vedno nima kaj dosti smisla. Vendar je kaj kmalu doumel, da je to kar vidi, še kako resnično. Konice njegovih prstov so bile modre. Nebeško modra barva se je nato nežno prelivala v najrazličnejše odtenke oranžne. Ta pa se je kot nekakšna mreža razpredala po celotnem njegovem telesu. Še vedno začuden in pod nenavadnim vtisom je v trenutku stekel v kopalnico, ki pa je bila kot nalašč premišljeno okrašena z najrazličnejšimi ogledali. Še preden se je dobro zavedel, kako izgleda, je pošasten krik že zapustil njegovo ustno votlino. Njegovo skromno stanovanjce se je nahajalo v manjšem stanovanjskem kompleksu, po katerem so se vsi zvoki, vonjave ter govorice širili hitreje kot bi si izvor slednjega izmed

njih utegnil zavedati. Tako je hitro pritegnil pozornost ene izmed sosed. Gospodična Breda Bužanovska je bila ženska, ki je sicer že davno pozabila, kako zares živeti. Kaj so in kje se skrivajo najmamljivejše sladkobe življenja. Že dolga leta je poznala le stiskajoč občutek v prsnem košu, ki je nepremagljivo zaviral kakršnekoli občutke topline in veselja, kaj šele strasti ali celo ljubezni. Seveda ji je bilo neznansko dolgčas, to praznino pa je spretno zapolnjevala z vmešavanjem v duhamorno dramo. V hipu, ko je zaslišala krik, je stekla po stopnicah ter pozvonila pri Rudijevih vratih. Ta je, tresoč se, iz radovednosti še vedno stopil do vrat in jih previdno odprl. Ob prvem pogledu na Bredo se je onesvestil. Tudi ona se je namreč svetlikala v najrazličnejših odtenkih. Ponovno se je prebudil šele čez približno dve uri, povsem miren je vstal ter si oddahnil, saj je bil popolnoma prepričan, da se je končno prebudil iz nič kaj prijetnih sanj. Temu seveda ni bilo tako, v kotu sobe je v naslonjaču mirno sedela

Breda. Njene izbuljene zelene oči so skrbno spremljale vsak njegov korak. Zdelo se je, da je tam počakala bolj iz zanimanja, kaj točno se bo z njim zgodilo, kot pa zaradi dobronamerne skrbi za sočloveka. Več kot očitno je potreboval pojasnilo, kje je, zakaj izgleda tako, kaj se z njim oziroma z obema sploh dogaja. Po Rudijevih kratkih pripovedovanjih je gospodična hitro razbrala, da fant ne more biti iz tega časa, tega sveta, zdelo se je, kot bi bil prvič med živimi. Opisoval je svet, za katerega je Breda vedela, da ga že več desetletij ni. O tem mitu je govoril kot o sedanjosti, kot bi poznal celoten potek življenja v tem idealnem, že dolga leta nazaj obstoječem svetu. Ker ni rada izgubljala besed, ga je poprijela za roko, ter odpeljala ven iz njegove na pogled varne dupline. Prvi pogled na svet, ki se je odpiral pred njim, je vanj zasadil pekoč občutek razočaranja in zaskrbljenosti. Česa tako turobnega še nikoli ni videl. Nebo je bilo oder za plesalko, ki so jo imenovali sivina. Virtuozno je plesala z neustavljivo partnerico imenovano meglica. Neukrotljivo sta se prelivali, se dopolnjevali ter nadaljevali v neskončnost. Utripajoča bolečina v Rudijevem prsnem košu se je le še poglobljala in pospeševala. Čutil je, kako ga vsakršni občutki sreče, napolnjenosti in smisla zapuščajo, zdelo se mu je, kot bi počasi tonil. Kot bi tonil globoko, v najtemnejše kotičke oceana, kjer bi ga pritisk in pomanjkanje zraka pokončala, še preden bi vedel, kaj se mu dogaja. Z Bredo sta stala na sredini prometne poti. Mimoidoča telesa, ki jih je podrobno analiziral, so bila prav tako preprejena z mrežami najrazličnejših barv. Kljub živim barvam pa je bilo edino, kar je lahko iz njihovih obrazov razbral, kako čustveno otopel je prav vsak izmed njih. Ko se je dodobra razgledal, je opazil, da tudi dreves skoraj ni. Še tista, ki so bila, so izgledala kot izčrpani delavci, ki vsak dan začenjajo le s tegobo. Izgledala so povsem omagana. »Vse te grozote so posledica ene izmed največjih napak človeštva,« je povedala Breda. Pojasnila je, kako se je počasi vse začelo, in sicer še v tistih časih, ko je svet bil nekaj lepega. »Takrat, ko je bilo nebo še modro in so ptice nadobudno pele, takrat, ko bi se še lahko ustavili in popravili svoje napake, smo le slepo in malomarno drseli v pogubo. Ker je bilo v tistem trenutku tako udobneje, nihče ni skrbel za to, kaj bo v prihodnosti. Počasi se je širila industrializacija, skrb za okolje pa je bila vedno manjša. Ljudje so se požvižgali na vsakršne

ukrepe in tako je lepota in biološka raznovrstnost sveta počasi zbledela. Ostal je le še zagrenjen in obupan obstoj mnogih, ki so izgubljeno taval po tej poti, ki ji tako radi pravimo življenje. Raje smo izbrali materialne dobrine kot pa naravno stanje ravnovesja, ki smo ga včasih imeli«. Rudi je zgrožen poslušal to pripoved, medtem pa je, ne da bi vedel, že postajal žrtev najhujše izmed vseh posledic. Ljudje radi mislimo, da smo nekaj več, nekaj posebnega, organizem, ki deluje ločeno od narave. Mislimo, da smo jo spretno nadvladali in ukrotili. Resnica pa je na žalost ali morda na srečo taka, da smo brez pravega ravnovesja matere narave pravzaprav nebogljeni in popolnoma nemočni. Rudijevo telo je z vsako minuto, ko je obstajal v tem okolju, počasi prevzemala obnemoglost, velika melanholija. Zdelo se mu je, kot da ne bo mogel nikoli več ljubiti. In točno to je lahko pojasnilo vse čudne pripetljaje. S tem, ko je bilo dokončno porušeno naravno ravnovesje, se je popolnoma porušilo ravnovesje v telesih vsakega posameznika. Harmonija, tako imenovana ljubezen, ki se je prej tako pogosto vzpostavljala med ljudmi, se preprosto ni več mogla vzpostavljati. Zaradi prekomernih nevarnih snovi v ozračju so se telesa obarvala in počasi odmirala. Čustva so, kot bi zaledenela, izginila. Le vprašanje časa je bilo, kdaj bo vsega konec. Kdaj se bo v pozabo pogreznili tudi ta planet, ki je nekoč tako blestel.

Še danes ne vemo, kaj se je Rudiju pravzaprav zgodilo. Je bil morda popotnik v času, je ta zgodba le plod njegove domišljije, kdo jo je zares sploh prvi zapisal, je ostal za vedno ujet tam, se je vrnil? Z gotovostjo pa bi lahko rekli, da moramo storiti vse, kar je v naši moči, da karkoli takega preprečimo. Razlogov za trud za boljšo prihodnost je sicer veliko. Lahko je na primer tudi to, da bomo sami v tem svetu živeli še dolgo časa. Brezbrižnost je velikokrat, kot tudi sedaj, naš največji sovražnik. Če pa vas do sedaj še nič ni motiviralo, bo morda naslednja stvar pritegnila vašo pozornost. V primeru, da je Rudijeva zgodba resnična, bi izgubili tisto, zaradi česar se ta naš čarobni svet sploh vrti. Ali ste res pripravljeni tvegati to, da ne bi nikoli več nikogar ljubili. Da nikoli več ne bi bili ljubljene. Ljubezen je vedno bila, in tudi vedno bo, največji približek in najbližji stik z magijo samo. Če nič drugega, smo dolžni rešiti vsaj to.

INSIDE JOKE - NOTRANJA ŠALA O KOMARJU

Manevriranje je bilo eno njegovih najboljših sposobnosti. Izkušeno je zavil naravnost proti žrelu prepada in se trmasto začel spuščati, medtem ko se je plaz, posledica vulkanskega potresa, spreminjal v lepljivo magmo. Komaj se je dotaknil toplih in mokrih tal, že se je začel novi val – tekkel je za svoje življenje in prestrašeno ponovno pognal motorje. Velika skala se je odlomila in ob hitenju niti opazil ni, da je nenadoma pristal v goščavi lian, ki so se ga začele oprijemati. Pritiskal in pritiskal je na pedale, toda prvič v njegovi bleščeči karieri so ga izdale. Iz sebe je izpuštil grozovit krik ter se z zadnjimi močmi rešil iz pragozda, preden bi popolnoma razpadel. Ponovno je pognal motorje in, kot eden najboljših pilotov svojega letnika, dostojanstveno in z občutkom zmage zavil proti prepadu. En skok – in motorji osebnega letala mosquito so prevladali v njegovih mislih. Doma ga bodo slavili kot heroja, ali še bolje – najboljšega.

Po precejšnjem kosu preletene poti se je spet začel spuščati. V pisarni je bil že nestrpno pričakovani in po

pristanku je bil aplavz vse, kar se je slišalo še cel dan. Pridružil se je svojemu ožjemu krogu sodelavcev, od katerih je vsak držal še toplo skodelico jutranje krvi. Smejal se je in znova in znova vsakemu od začetka pripovedoval, kako je prelisičil najnovejše komarnike in kako človek ni imel niti najmanjše možnosti ter kako se je ta strahopetnež že od samega začetka nemočno predal. Njegovi kolegi se kar niso mogli dovolj naslišati o njegovem nadlegovanju, o potrnosti njegove žrtve in morebitnemu izpitju. Po skupini so se širili šokirani obrazi, ko jim je za konec povedal, da človek ni bil niti B, niti AB, temveč 0!

Iz zadnje vrste se je zaslišal smejoči glas.

»A veste, da so Teda menda danes pokončali? Saj veste, tistega, ki je včeraj izpil pametnega Aleka AB človeka z očali.«

Po krogu se je razširil neznanski krohot in za bleščečega heroja je bil to njegov trenutek slave. Šala o Tedu je bila še toliko bolj na mestu ...

Rogljčki

Moko
v skledo
presejem.
Primešam ji
sol njenega potu,
kvas njegovih stopal.
Ulijem toplo belo mleko,
ugnetem rdeče testo.
Po potrebi dodam
še malo mleka.
Pustim te.
Vzhajati.
Kakšne
pol
ure.

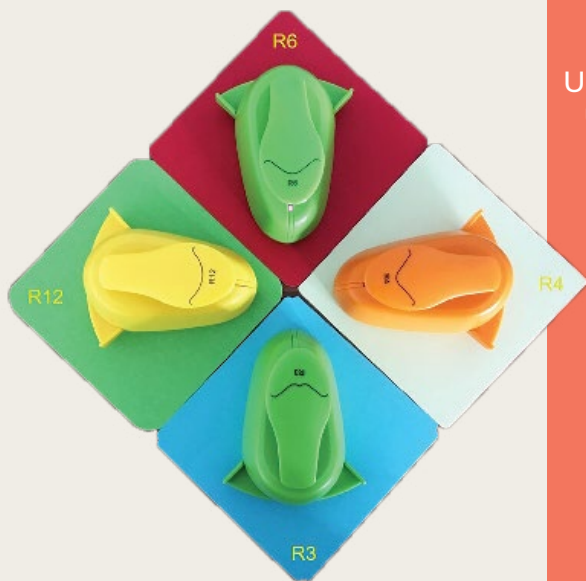
Zdaj
si vzšel.
Odrežem,
razvaljam te
v pravokotnik.
Z vrelim maslom
ti premažem kožo.
Trikrat prepognem.
Še enkrat razvaljam.
Še maslo mažem.
Še te pustim.
Še vzhajati.
Kakšne
pol
ure.

S
sekiro
te na pol
presekam.
Razvaljam te
na dva trakova.
Izrežem trikote.
Izbijem oči. Zvijem
jih v polmesce.
Premažem z
rdečnjakom.
Še malo v
pečico za
kakšne
pol
ure.

Vsi ste rogljički.
Francoski rogljički.
Požrti boste
s kavo
s smetano.

Sneži

Mrzlo se zdi, bratec.
Sonca več ni.
Še malo počakaj,
pa zmrzne ti kri.
Po šivih se bo strgalo
tvoje belo telo
in zjokalo dete,
ki ga je šivalo.
Žile zamašene
s kockami ledu.
Tlak narašča.
Se ti vrti?
Počil boš.
In blisk krvi.
Rdeči zmrznjeni kristali.
Mamica, poglej:
sneži!

Pisarna

Kraljestvo.
Papirjev, mapic in kuvert.
Prestol na kolescih nosi
papirnato princeso
v pisarniškem nakitu.
Lepotici se mudi.
Z luknjačem ti preluknja uhlje.
Zatakne te v rdeč fascikel.
Spenjač počí. Pirsing v nos.
Sveže bel papir potiska,
črne črke na zobe.
Tega strga, tega ne,
tadva zlepi, tadva spne.
S škarjami v papir zareže,
zlaga v kupe in žigosa,
uredi jih v predale:
datum rojstva
in podpiše.

ZGODBE ALJE KRHIN

LE DOTIK

Samo še prah se nabira na slike, ki naj bi jih sestavljali spomini. Trenutek je bil ujet, v mislih okrašen in bolje pobarvan, zato da je lepši. Potem pa slika ostane le še zato, da se napraši. Sedeča na okenski polici stare otroške sobe čaka na dan, ko bo prah obrisan in lažen spomin oživet. Kako naj vem, če so moji spomini resnični? S čim naj si dokažem, da so obrazi in iskre v očeh ujete prav tako, kakor so jih moje misli pobarvale. Koliko barvanja je bilo storjenega, da ima ta slika še vrednost? Ravno zato rada fotografiram, ker me je strah, da bo prišel čas, ko bodo osebe le oris, zgodbe za njimi pa barve, ki prekrivajo iskrenost.

Ne vem, zakaj se ne morem spomniti svojega otroštva. Mogoče se ga nočem, morda je tako bolje, saj si zdaj zgodbe lahko izmišljujem. Na tej fotografiji sem

stara pet in na sebi imam oranžno majico s kratkimi rokavi, ta je bila moja najljubša. Oče je veliko fotografiral mene in sestro, ko sva bili mlajši. Rekel mi je, naj naredim pozo, takšno, ki mi je všeč. Spomnila sem se ženske na reviji za oblačila, ki je imela levo roko nad svojo glavo, s hrbtno stranjo obrnjeno proti glavi, desna roka pa ji je podpirala vrat. V ležeči poziciji sem nestrpno čakala, da bodo iskre v mojih očeh le še delčki zgodbe izgubljene v času. Nosila sem zlate uhane, tiste, ki mi jih je mama podarila za rojstni dan. Nosila sem jih dolgo, dokler se niso izgubili. Najhuje mi je izgubiti uhane ali prstane, ki nosijo mamine spomine. Pa ravno te vedno izgubim. Všeč mi je, da mi je večina spominov iz preteklosti skrita. Saj ne jaz, ne tisti, ki prebira tok mojih misli danih na papir, ne more biti prepričan v resničnost napisanih besed. Kljub

temu jih želim nazaj. Želim pasti v črne luknje mojega spomina, želim okusiti razmazan sladoled na mojem enoletnem obrazu. Vrnili bi vse občutke, ki so bili deljeni, vsako izrečeno stvar, saj govorijo, da dušo ohranijo le čuti, zato želim nazaj, ne skozi debelo pobarvano platno s pastelnimi barvami, temveč skozi vonjave. Na primer vonj babičinega parfuma, ki je še vedno ostajal v sobi, ko je naju s sestro pustila spati do dolgega jutra. Ta parfüm, ki ga po svoje še vedno vonjam, ko pomislim nanjo. Ali pa okus njene zadnje palačinke s šipkovo marmelado. Ne morem si izmisliti vseh stvari, a na podlagi teh lahko gradim svojo resničnost.

Dotik je tisti, ki bo ločeval mojo resničnost od njihove.

Dotik je tisti, ki bo ostal in me opominjal na surovost zgodb.

Rada bi nazaj le dotik.

LA VITA E BELLA

Tvoji dolgi kodri prepleteni med mojimi prsti. Vroči vosek počasi pada na mizo, ti pa mirno bereš. V sobi se prepletajo zvok rahlega dežja in tihe francoske pesmi. Samo jaz in ti v popolnem mirovanju počivava v domišljiji. Nisi izrekel besed, pa vendar vem, da me ljubiš. Drugače razumem tvojo ljubezen, podano skozi skromne geste. Pa vendar sva le dve osebi ... Kako dolgo bo trajala najina ljubezen? Neskončna ljubezen ne obstaja, niti v knjigah. Zato ljubiti, ni neskončno.

Kot sveča z velikim plamenom osvetliva sobo. In tako kot sveča, zgoriva do zadnje kapljice voska. Nikoli ne vem, zakaj moje sveče ugasnejo. Ko opazim, da ne gorijo več, jih težko zamenjam. Včasih jih samo opazujem in jim pustim, da ugasnejo same. Velikokrat pa izpihnem plamene, kakor hitro lahko. Nekatere gorijo dolgo,

druge pa ugasnejo, ko jih sploh še nisem uspela prižgati.

Svojo sobo pogosto okrasim z majhnimi svečami. Všeč mi je rahla svetloba, ki sije iz vsakega kotička. A kako rada bi imela eno samo veliko svečo z velikim plamenom, tako velikim, da ne bi potrebovala več majhnih svečk.

Rumenkasta svetloba, rahla, a močna, olepša posušene cvetlice na okenski polici. S svečo v roki stopim do okna. Opazujem prazno mesto in mokre ceste. V mesečini potuje jata ptic, ostane pa mi zvok prasketajočega plamena. Rada bi potovala v daljne kraje, videla lepoto drugačnih ljudi. Opazovala bi vse hitre, skoraj nevidne poglede ljudi. Sedela bi v kavarni in si zapisovala vse detajle, ki jih opazim na neznancih. Fotografirala bi svoje najljubše prostore, stavbe in delčke narave. Pisala bi o lepih in skromnih ljudeh in o grozoti, ki je očem skrita. In zdaj sem šele opazila ugasnjeno svečo v svojih rokah in praznino, ki si jo pustil. Tvoja knjiga je še

vedno odprta na strani, kjer si ostal skrit v tiskane besede. Zmanjkalo mi je sveč. Svetlobo mi zdaj daje mesečina. Nikoli prej nisem lune videla takšne, kakršna je zdaj.

Odšel si, kot da si izginil, meni pa je zmanjkalo besed, zato ti pojem v slovo, dragi Louis.

Leti, leti daleč. Vedno više.
Si jata ptic, ki potuje v mesečini.
Si mesto, ki ga obožujem.
Si groza, mešana s prijetnim.

Leti, leti z mano vedno nižje.
Letela sva visoko, previsoko.
Letela sva vse do sonca, ki naju je sežgalo.
Dragi Louis, priletela sva na konec najine poti.

Lagala bi, oh kako rada bi lagala.
Ne morem lagati, čudovito življenje je.
Lagala bi in ti rekla, da si grozen.
Ne morem lagati, čudovit si.

MONOLOG UMIRAJOČE DUŠE

Štiri stene in med njimi jaz. Že dolgo opazujem sence, kako dosegaajo kote moje sobe in kako izginejo v jutru. Mirno se pomikajo po moji sobi. Tako rada imam naravno svetlobo, da sem luč iztrgala iz stene. Ne maram, da je luč prižgana, ker se mi posmehuje. Norčuje se iz mene, ker ni prava. Ker jo je ustvarilo človeštvo. Sončni žarki pa so tako nedolžni. Včasih sijejo tako močno, da komaj vidim predse. Nekajkrat pa se skrijejo za kak teden ali dva, ravno toliko, da jih nenormalno pogrešam.

Prav tako sem nehala jesti. Zemlja skatereraste hranaje zastrupljena z neznanimi kemikalijami, ki me ločujejo od veselja. Prisiljuje me, da ji ostanem zvesta, da je nikoli ne bi zapustila. Zemlja želi, da sem odvisna od nje. Ni ji všeč, da se pogovarjam s soncem in zvezdami. Ne sliši kako mi zvezde

prepevajo, ne more videti njihove lepote, tako kot jaz. To mi skuša vzeti. Ljubosumna je. Rože vedo o čem govorim. Stremijo po isti stvari kot jaz, le da so one obsojene na neskončno pritrdjenost k Zemlji. Jaz pa ne bom. Od ničesar nisem odvisna, razen od prisotnosti zvezd in lune.

Ne spomnim se, kdaj sem nazadnje odšla iz sobe. Ostala sem zaprta dovolj dolgo, da sem že rahlo zblaznela. Danes pa me sončni žarki vabijo skozi luno. Tako sijoča je, le zame. Kliče me sonce, ki se skriva na drugi strani Zemlje. V beli halji stopim na mrzlo travo, zagledana v luno. Slišim jih. Slišim zvezde, kako mi pojejo. Vidim kako se mi nasmihejo, jaz pa jim sledim. Tako iskrene so, tako naravne in nedostopne. Tako nedostopne, da jim človeštvo in kakršna koli druga vrsta vesoljcev ne more škodovati. Popolnoma varne, v objemu pesmi.

Oči imam meglene in ne vem več kje hodim. A to ni pomembno, raje sem zagledana v najlepšo sliko, ki jo lahko vidim samo jaz.

Sestavljena je iz neskončne teme s kapljicami svetlobe.

Padam. Zvezde me počasi položijo na tla sredi koruznega polja. Popolnoma obnemela sem. Iz koticke levega očesa pada kaplja za kapljo. Prelepo je, da ne bi jokala. Dvigam se, zvezde in luna me vabijo k sebi. Zdaj bom ena izmed njih. Pripravljena sem, da zapustim koruzno polje, a preden odidem potrebujem zadnjo sliko svojih oči.

Slika je rahlo shrhljiva. Drobnost telesce, na katerem se vidi skoraj vsaka kost, vijolične izsušene ustnice in mastni lasje. Pa vendar najbolj izstopajo njene oči, v katerih je še vedno iskra. Rahla, a iskrena. Ne opazim več podobnosti med svojo dušo in njenim telesom, ki ga zapuščam. Med živo dušo in mrtvim telesom ni nič več iskrenega. Ločujem se. Odlepila se bom in telo, ki bo zdaj ležalo v koruzi, bodo pozdravili močni sončni žarki. Mene pa ne bo več tu. Zdaj bom sončne žarke pozdravljala v varnosti ostalih zvezd, popolnoma srečna jim bom

prepevala pesem.

Odhajam. Počasi zapuščam Zemljo. Tako visoko sem, da je telo le še pikica. Nič mi ni bolj pomembno, kot združitev s pravo družino. Ničesar se nisem bolj veselila od tega trenutka. No, ne spomnim se zares, kaj me je razveselilo, ko sem bila na Zemlji. Vresnici seničesar ne spominjam. Ne vem, kako sem izgledala in kako mi je bilo ime. Vem pa, da sem ljubila. Delila sem neskončno ljubezen, ki je izhajala iz mojega srca. A se mi ni več zdelo vredno dajati ljubezen njim, po tem ko je odšla Ona. Ko sem opazila, da se je pridružila zvezdam, takrat sem jih začela ljubiti. Nič se mi ni zdelo bolj vredno ljubezni kot zvezde. Slišim jo. Ona mi prepeva. Vedno

glasnejša je in čutim jo ob sebi. Srečna. Nenormalno vesoljsko srečna sem in svobodna zdaj, ko sem z njo. Tako vesela, da iz mojih oči padajo kaplje, tako velike, da škropijo celoten svet. Pa sem za trenutek pomislila, da so me zvezde pretentale. Da so mi lagale. A zdaj imam pred svojimi očmi to, kar mi je bilo obljubljeno. Njo. Ona. Mati. Skupaj pleševa po neskončnosti teme, nerazdružljivi. Tako rada imam svetlobo. Nikoli me ni zapustila, vedno je bila iskrena. Zdaj pa sem jaz postala svetloba, jaz sem tisti žarek, ki kliče po vesolju. Jaz sem tista, ki jo slišiš prepevati. Daj, pridruži se mi. Varna sem in srečna.

Daj, pridi k meni.
Srečen boš in varen.
Kličem te, tvoj žarek sonca.
Klical si me, in zdaj sem tu.

Daj, pridruži se nam.
Prepeval boš in sijal.
Pridružil se nam boš in svetlikal bolj kot poprej.
Tvoje oči,
polne isker si želijo sanj.
Tvoje oči so moje oči,
gledava iste sanje.

Padala sem in padal boš.
Pusti za sabo vse zablode.
Daj, pridruži se mi zdaj,
saj padala sem in padal boš.

VSE IMA SMISEL, KO GLEDAŠ Z NEBA

Hitro se izgubim v tempu življenja. Vse mine tako hitro, da na določene trenutke pozabim. Sprašujem se, če bodo spomini mojih ljubljenih kmalu zbledeli. Pravijo, da ostaneš neskončno živ skozi spomine. In ker vem, da se me moji nasledniki najverjetneje ne bodo spominjali, ne želim, da bi hodili na moj grob, ker bi morali. Ne želim, da je to naloga, katero bodo morali izpolniti za prvi november in ne želim, da bi bil to edini dan, na katerega bi srečali tretjino družine. Žive in nežive. Na svojem grobu ne želim neznancev. In tudi jaz ne želim hoditi na grobove, katerih imen vtisnjenih na kamen le bežno poznam.

Strah me je smrti. Strah me je, da bom izgubila spomine. Strah me je, da mi ne bo uspelo ohraniti osebe žive. Ker vse sčasoma zbledi. Vsi bomo nekega dne samo ime na kamnu. Vedno sem smrt jemala lahkotno, dokler se ni zgodila v moji družini. Nikoli nisem osebe pogrešala bolj, kakor tisti dan, ko sva s prijateljico sedeli ob njenem grobu. Nikoli se mi spomini niso zdeli tako živi. In nikoli nisem opazila lepote pokopališča in njene svetlobe sveč. Kakor film se mi je zavrtila njena zgodba. Od začetka do konca. In ta bo ostala živa, za vedno.

Želela bi slišati njen glas še zadnjič. Želela bi videti njen obraz v soncu in njene lase spuščene in lesketajoče. Ohranjala jo bom skozi smeh in skozi vse lepe spomine. Tudi tiste, ki so se mi prej zdeli naivni in otročji. Ravno te si bom najbolj zapomnila. Ne minejo dnevi in noči, brez da bi pomislila nanjo in na vse njene nevšečnosti, kot pitje mleka iz kartona ali pa ostanki nepomite posode v koritu. Skozi vse te majhne stvari jo bom ohranjala v moji duši za vedno.

Ne želim biti nesmrtna in ne želim, da se me spominjajo kot samo ime. Želim ustvariti pomen za minute svojega življenja in z njim deliti najgloblje skrivnosti. A vendar bodo ta ostala ravno to kar so, skrivnosti.

Lepoto svojega rodnega mesta sem prvič opazila, ko sem sedela ob reki na sončni pomladni dan. Žarki so se odbijali iz zelenih listov dreves, veter pa je s svojo močjo ustvaril atmosfero. V ozadju pojejo ptice in tok reke utiša zvok avtomobilov. Tako mirno in osamljeno je mesto v

katerem živim, a vendar vsebuje prelepe koticke, za katere vedo le redki. In ko ga opazujem od daleč, se mi zdi kakopak lepo. Najraje imam pomlad, saj izpostavi barve travnika. Sonce me greje, veter pa hladi. Oblaki na nebu se oblikujejo v različne podobe, dlje gledaš, več stvari opaziš.

Strah v teh trenutkih izgine. Počutim se eno z naravo in konec koncev smo ravno to. Naši ostanki in sledi ostanejo v ciklu narave. Smrt ni več tako strašna in ni mi več pomembno ohranjati spominov, saj me ravno ti naredijo kar sem. Vplivajo na moje razmišljanje, obnašanje in počutje. To pa vpliva na ostale. In tako se cikli ponavljajo do neskončnosti.

Zlahka se znajdem v jami vprašanj. A nekatera vprašanja preprosto nimajo odgovora. Zelo težko se sprijaznim s tem, zato še vedno iščem pravi odgovor. Iskanje pravega odgovora se pa nato, tako kot cikli, vedno vrne na prvotno vprašanje, na koncu stavka je vedno ukrivljen znak s piko na dnu. In nam ne preostane nič drugega kakor sprijaznjenje. Le tako pobegneš iz neskončne jame vprašanj. Le tako vidiš širšo sliko. Vse ima smisel, ko gledaš z neba.

30 let samostojne Slovenije

KAJ TI POMENI SLOVENIJA KOT DOMOVINA?

Država, kjer živim.

Je nekaj, kar moramo ceniti, čeprav nismo bili rojeni tukaj. Moramo spoštovati ljudi, ki tu živijo, tudi če imajo drugačno vero. Na to gledam s spoštovanjem.

Kultura, jezik, nekaj našega.

Moja država, kjer živim, kjer se počutim skoraj varno.

Kraj, kjer se počutim kot doma in kjer sem za zdaj še dobrodošel.

Slovenija, moj domA (to ni tiskarski skrat!).

Definitivno vzbuja občutek, da si tukaj varen. Je nek teritorij, ki je na mednarodnem nivoju in ni omejen le na državo in se ne meri v kvadratnih metrih. Gre za občutek ljudi, ki so med seboj povezani v skupni domovini. Navdaja me ponos, da sem del tega.

Prostor, ki je veliko več kot država. Kulturo razumem bolj kot Slovenijo. Vemo, da gre vedno slabše.

Ne vem.

Ful dost.

Nisem zmožna podati odgovora.

Država, kjer živim.

Za zdaj še nič.

Dom, kjer prebivam, imam prijatelje in družino. Tudi narava, ki nas obkroža.

Janez Janša.

Premalo, kot bi mi morala. Ne maram je!

To, da imamo svojo državo.

Dom.

Dom, ne vem kako odgovoriti.

Domovina Slovenija.

Dom.

ALI VEŠ, KAKO SE JE SLOVENIJA OSAMOSVOJILA IN KAKŠNI SO ZAČETKI NAŠE DRŽAVE?

Ja, približno.

Ja, vem kar smo se učili v šoli.

Ja, osamosvojila se je od Jugoslavije.

Slovenija se je osamosvojila 25. junija leta 1991 z desetdnevno vojno.

Hotela se je odcepiti od Jugoslavije leta 1991, bila je tudi osamosvojitvena vojna.

Bila je desetdnevna vojna v kateri so bili tanki. Še danes je kot vrela juha – mehurčki pokajo.

Vem, da je bil organiziran referendum in se je enaindevetdesetega leta Slovenija osamosvojila.

To vem iz osnovne šole, decembra 1990 je bila razglasitev rezultatov plebiscita. Naslednjega leta, 25. junija, pa je bila razglasitev samostojne in neodvisne Slovenije.

Ne.

Približno.

Izstopila je iz Jugoslavije.

Približno.

Nočem vas užalit, ampak nimam pojma o Sloveniji.

Ja.

Desetdnevna vojna.

Ne, vem samo, da je potekala vojna.

Bila je vojna.

Ja.

Ja.

Ne.

Ne glih.

ALI VEŠ, DA JE LETOS TRIDESETA OBLETNICA SAMOSTOJNE SLOVENIJE?

Ne.

Ne.

Ne.

Nisem vedela.

Ne.

O, saj res, zdaj se spomnem.

Ja.

Ja, sem vedel.

Ne.

NE.

Ja.

Ne.

Ne.

Ja, vemo.

Ne.

Ne.

Ne.

Ne.

Ne.

Ja.

Ne.

Ne.

KAKO OCENJUJEŠ POLOŽAJ MLADIH V SLOVENIJI?

Ni najboljši.

Zdi se mi, da je med mladimi ogromno razizma in homofobije. Rekla bi, da je približno 50 % mladih dobrih, 50 % pa slabih.

Kar v redu glede na druge države.

Je kar slab, vsi nas ignorirajo. Na lestvici od 1 do 10 bi rekla 4 in pol.

Mislím, da imamo premalo možnosti. Šolski sistem se mi zdi preveč strog za dijake in napačen, ker je učni načrt prilagojen maturi.

Pritrjujem prejšnji izjavi.

Mislím, da se položaj mladih v Sloveniji drastično spreminja s časom. Mladi smo radi uporniški, kar pa včasih ni bilo dovoljeno v tolikšni meri. Mislím, da je čas, da se nas sliši, sploh glede na številne proteste, ki se odvijajo.

Zdi se mi, da se mlade podcenjuje, kar se njihovih idej tiče, češ »naj gredo v šolo in se učijo, pojma nimajo«.

Načeloma bi rekel, da je OK. Glede na proteste, ki se odvijajo zadnje čase, bi lahko argumentirali, da ni vse v redu.

Lahko bi bilo bolje.

Deležni smo dovolj spoštovanja.

Ga ne.

Zdi se mi, da se ne dogaja prav dosti za mlade.

Želela bi preskočiti to vprašanje.

Na dnu. Pod Janezom Janšo.

Imamo neko besedo.

Lahko bi bilo boljše.

V redu.

Zdi se mi, da se spreminja in gre na boljše.

V redu, lahko bi bilo malo več spoštovanja.

V redu .

Desetdnevna vojna za Republiko Slovenijo

Zgodovina Republike Slovenije me že od nekdaj zanima, zato sem pred kratkim svojo mamo vprašala, kakšna je bila desetdnevna vojna v Republiki Sloveniji. Najprej mi je povedala, da je bila v času vojne še v srednji šoli, kar pomeni, da je bila takrat še najstnica. V spomin se ji je najbolj vtisnilo to, koliko časa je potrebovala, da je prišla iz Ilirske Bistrice do Kopra, kjer je obiskovala srednjo šolo. Zaradi zastojev, ki so jih povzročili prevrnjeni kamioni ter tanki, so potrebovali kar nekaj časa in poguma, da so se sploh podali na pot. Po televiziji je s svojim očetom spremljala poročila in različne nesreče, ki so se dogajale po Sloveniji. Ker smo imeli tudi v Ilirski Bistrici vojašnico ter živimo tik ob hrvaški meji, je bilo stanje še malo slabše. Različna vozila so prevrnjena ležala na cesti, vojaki so hodili po

ulicah in sirene so velikokrat tulile. Takrat je mama še stanovala v bloku, zato so z ostalimi stanovalci velikokrat uporabili klet kot zatočišče. Rekla je, da se tega strahu spomni, kot da bi se zgodilo včeraj. »S sestro, ki je mlajša dve leti od mene, in mamó smo ob vsakem zvoku sirene stekle v klet po stopnicah in se skrivale, mami naju je vedno mirila, čeprav je bila tudi sama v skrbeh,« mi je povedala s solzami v očeh. Rekla je, da Ilirsko Bistrico vojaki niso zelo opustošili in da so imeli kar veliko srečo, saj so bili meščani Ilirske Bistrice zelo povezani in so vedno iskali nove rešitve. Še vedno s hvaležnostjo poudari, da vojna v Sloveniji ni bila huda in je bila precej kratka. Že desetdnevna vojna nas je naučila, da smo lahko hvaležni, da vojna ni trajala dlje in da je življenje v miru izredno dragoceno.

Julija Cergolj

Ob 30. obletnici samostojnosti Republike Slovenije, katero smo praznovali 25. 6. 2021, nam misli tavajo po zgodovini naše države in naroda. Najpoznejša, in našim starim staršem poznana, mlajšim generacijam malo manj poznana, država pa je bila Jugoslavija. Ob omembi naše predhodnice se našim staršem in starim staršem v misli vrne mnogo spominov tistih časov. Medtem ko je moji generaciji Jugoslavija nekaj davnega in redko kdaj rezoniramo z njeno pomembnostjo, njim predstavlja pomemben del njihovega življenja. Ravno o njeni pomembnosti in spominih, ki jih nosijo o njej, sem vprašala svojo babico in dedka ter starše.

Jugoslavija včeraj:

Vedno ko svoje stare starše vprašam o njunem zgodnjem življenju in pozneje o pomembnosti Jugoslavije mi zagreto začeta pripovedovati njune zgodbe ... Moja stara starša sta bila namreč rojena v revščino predvojnega obdobja Jugoslavije in jima je poznejša »Titova Jugoslavija« predstavljal velika udobje in dobre čase. Znova in znova mi razlagata, kako sta prvič v življenju imela dovolj za pod zob in se v državi počutila dobro. Za njiju je bila Jugoslavija skoraj idilična in od časa do časa dobim občutek, da v nekaterih pogledih pogrešata enotnost in enakost, ki ju je propagirala naša bivša država. Kljub temu pa sta od vedno čutila povezanost s Slovenijo kot samostojno državo in se 25. 6. 1991 spominjata kot dneva slavlja in veselja.

Jugoslavija danes:

Spomini na Jugoslavijo, ki jih nosita moja starša, izhajajo še posebej iz njunega otroštva in odrasčanja. Oba sta preživela mirni otroštvi, polni zabave in obiskov čez mejo. »V Italijo po jeans hlače, kavo, pralni prašek in glasbene plošče,« vedno znova in znova ponavljata. Izbira teh izdelkov je bila v Sloveniji namreč skromnejša, zato so s starši in pozneje s prijatelji potovali na kratke izlete po raznorazne dobrine. Kljub temu da sta bila v Jugoslaviji zadovoljna, pa sta si močno želela samostojno Slovenijo, a s samostojnostjo je prišla tudi desetdnevna vojna. Teh deset dni sta živela v strahu, a upala na najboljše. K sreči se je stanje hitro umirilo in samostojna Slovenija je živela še naprej.

Jugoslavija jutri:

Med mano in mojimi vrstniki živi misel na Jugoslavijo še posebej takrat, ko se pogovarjamo s starimi starši in starši, brez njihovih zgodb bi se njena dediščina in pomembnost izgubila in kmalu bi samostojno Slovenijo vzeli za samoumevno. Jugoslavija nam hitro pomeni neko oddaljeno obdobje našega naroda, ki ne nosi pomembne vloge v današnjem času, a vedno je pomembno, da prisluhnemo zgodbam, tegobam in bitkam, ki so jih naši dedki in babice ter starši preživeli ter da sedaj živimo v miru. Še naprej pa moramo skrbet za Slovenijo in njeno prihodnost ter se vedno zavedati njene pomembnosti.

POGLED NA PRETEKLE IN SEDANJE ČASE GENERACIJE STARŠEV NAŠIH DIJAKOV

*Intervju vzgojiteljice Renate z
mojim očetom*

Kako se vi spominjate osamosvojitve Slovenije?

V času osamosvojitve Slovenije sem bil mlad fant na začetku svoje poti. V letu 1987 sem pričel opravljati delo miličnika in s tega zornega kota doživljal vse dogodke povezane z osamosvojitvijo Slovenije. Živ še je spomin na zasege revij (Nova revija, Mladina) v trafiki, zaradi »neprimerne vsebine« za takratni režim. Seveda me je zanimala vsebina, in ne samo mene, tako da smo te revije oziroma članke prebirali.

Spominjam se tudi obdobja osamosvojitvene vojne, ko je bilo potrebno kar nekaj poguma, da smo se zoperstavili takrat vojaško močnejši sili. Kar nekaj dogodkov iz tega obdobja mi ob spominu nanje nariše nasmeh na obrazu. Seveda se osamosvojitve ni končala, dokler država ni dejansko imela nadzor nad celotnim ozemljem in ker živim in delam na tem območju, se dobro spominjam tudi kasnejših dogodkov ob vzpostavljanju nadzora na državni meji z Republiko Hrvaško.

Ste ob 30. obletnici samostojnosti Republike Slovenije zadovoljni s prehojeno potjo Slovenije?

Slovenija je na krilih uspeha osamosvojitve dosegla, kar si je zadala - postali smo demokratična družba, smo polnopravni člani evropske družine narodov, smo polnopravni člani zavezništva Nato, kar tudi doprinese k večji varnosti države in državljanov. Tudi sicer se državljani v Sloveniji počutijo varno, kar izkazujejo javnomnenjske ankete in s tem podatkom tudi tržimo turizem. Takoj, ko smo dosegli strateške cilje, pa smo se pričeli prepirati

med seboj – po dobri stari navadi, zaradi tem, ki ne doprinesejo k lepšemu jutri.

Kaj bi želeli, če bi bilo v vaši moči, podariti naši državi, državljanom ob tem jubileju?

Če bi bilo v moji moči, bi vsem državljanom omogočil življenje, s katerim bi lahko bili zadovoljni in srečni in v katerem bi lahko poskrbeli za kaj več kot le eksistenco. Domovini pa bi želel vodje, ki bi bili sposobni preseči dosedanje delitve in bi skupaj popeljali domovino in državljane v lepšo prihodnost.

Kakšne spomine pa gojite do bivše Jugoslavije? Se o tem kdaj pogovarjate s svojimi otroki, glede na to, da je to za današnjo mladino zgodovina, nekaj kar si težko predstavljajo?

Sentimentalno se spominjam nekdanje Jugoslavije, saj sem v njej preživel otroštvo. Spominjam se nakupovalnih izletov v Avstrijo in Italijo, spominjam se ukrepov vlade za varčevanje, denimo z gorivom za avtomobile (boni), električno energijo (izklopi, redukcije), založenosti trgovin z raznim prodajnim blagom in posledično nakupovalnih izletov v Avstrijo in Italijo ... Kljub temu da nismo imeli vsega, pa se mi zdi, da je bil v državi red.

O nekdanji skupni državi se s svojimi otroki sicer pogovarjam, vendar verjetno premalo, saj se mora človek učiti iz zgodovine in izhajati iz lastnih korenin, da postane boljši/večji ...

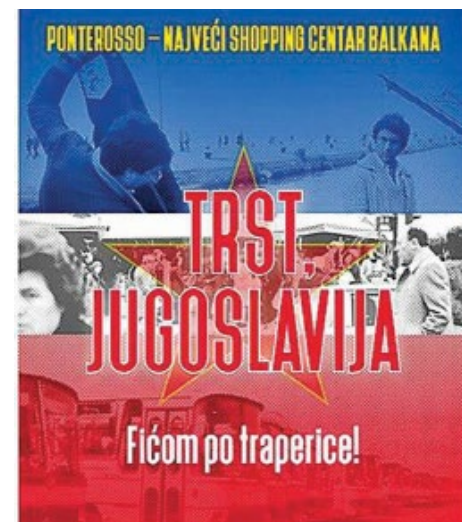
Se vam zdi, da je danes mladim lažje ali težje, kot je bilo vam v času mladosti?

Prepričan sem, da je bilo v otroštvu in mladosti nam, starejši generaciji, veliko lažje. Otroštvo in mladost smo preživljali skupaj, na športnih

igriščih, v parkih pred bloki, se družili in tudi napake, katere smo v času odraščanja počeli, smo reševali v krogu prijateljev, s katerimi smo se družili. Naši zgledi niso bili milijonarji iz daljne dežele, ampak navadni ljudje iz naše bližine. Svet je bil velik. Dandanes otroci odraščajo v globaliziranem svetu, ki je postal zelo majhen. Vse informacije so na doseg v trenutku na mobilnem telefonu. Vse kar storijo, prav ali narobe, je lahko v naslednjem trenutku javno ... Ljudje v današnjem času so kljub odmevnim humanitarnim akcijam pozabili ostati ljudje do svojih sosedov, znancev, zaposlenih ... Da, v takšnem svetu je težje odraščati in oblikovati svoje vrednote, ki te vodijo skozi življenje ...

Glede na relativno pasivnost državljanov (kljub posameznim protestom) in dnevne politike, ki bi je že trideset let iste politične boje, lahko gojimo upanje, da bodo mladi kdaj uspeli to prerezati in spremeniti družbeno in politično klimo?

Mislim, da je pasivnost državljanov odraz notranjega občutka nemoči. Menim, da bodo mladi tisti, ki bodo uspeli prepričati mlade, da se aktivirajo in tako presežejo stare politike ter začnejo z novimi, ki bodo blizu vsem. Tem in ciljev je neskončno veliko ...

domski band

INTERVJU S KRISTIJANOM, ROKOM IN LUKOM

Kako bi se na kratko opisal in kako bi na kratko opisal vašo glasbeno skupino?

Rok: »Sem preprost fant, ki rad poje za zabavo in sprostitve. Nikoli nisem hodil v glasbeno šolo, peti sem se naučil po občutku in s pomočjo interneta, enako sem storil za igranje klavirja, pri tem pa mi je presenetljivo pomagalo šolanje na daljavo, saj sem tako imel več časa za glasbo. Pel sem večinoma v sobi in v kopalnici (ja, ubogi moji starši), sem pa nekaj časa obiskoval tudi pevski zbor. Nastopati

sem začel v prvem letniku, ko smo v šoli imeli koncert pesmi iz muzikalov. Od takrat naprej se bolj intenzivno ukvarjam s petjem in nastopam na različnih šolskih proslavah ipd.«

»Sem **Kristjan Ražman**, dijak 4. letnika Gimnazije Šentvid. V prostem času se ukvarjam z glasbo in na žalost z maturo. S prijatelji pogosto igramo v domskem bendu, ki zaenkrat še nima stalnega imena, bil pa je že vse od »DDBeštje« do »DDBest«. Naša paradna kobilica je zagotovo vokal Roka Sušnika, na bobnih pa

ga divje spremlja Niki Sedmak. S so-kitaristom Luko Koritnikom se ju trudiva loviti, kljub neuspehu pa vseeno vedno zbirava katere pesmi igramo, haha.«

»Sem **Luka Koritnik**, imam se za bolj preprosto osebo, saj sem srečen, dokler imam v življenju mir in glasbo. Za našo glasbeno skupino pa se mi zdi, da je trenutno še prezgodaj, da bi določili našo smer, ampak je zagotovo rock, saj je vsem nam ta žanr najbližji, a se zgleduje po različnih podzvrsteh.

Rok, kaj ti pomeni glasba in kako to, da se tako dobro vživiš v različne glasbene sloge, to smo imeli možnost opaziti tudi na domskem odru?

»Glasba mi omogoča izražati čustva, ki sama od sebe ne bi prišla ven. Različni slogi pesmi imajo različno čustveno obarvanost. Vsak glasbeni slog ima svoj šarm, ponavadi pa gre za tehniko oz. stil petja, ki me navduši in se ga želim naučiti. Menim, da če želiš biti dober pevec, moraš biti sposoben peti v različnih stilih in zvrsteh.«

Kaj ti je bilo najboljšje v prvem letniku in kaj ti je zdaj, v zadnjem letniku?

Kristjan: »V prvem letniku sem veliko časa preživel s prijatelji in spoznal veliko zanimivih novih ljudi, še posebej znotraj dijaškega doma. V četrtem letniku pa manj časa preživljam v dijaškem domu, vseeno pa uživam v večernih neumnostih in

INTERVJU

pogovorih z varnostnikom Miho.«

Luka: »V prvem letniku mi je bila všeč svoboda pred starši in novo okolje, ki se je razlikovalo od tistega, v katerem sem odraščal, sedaj v četrtem letniku pa mi je všeč atmosfera in preprostost življenja v domu.«

Rok: »V prvem letniku mi je bilo najboljšo to, da sem si lahko sam organiziral svoj čas in da sem lahko zaživel bolj samostojno. Zdaj so mi te stvari tudi pomembne, ampak še bolj pomembni so mi sošolci in prijatelji, s katerimi smo se v tem času povezali.«

Kako si se spoznal z Luko in kako sta začela skupno glasbeno pot?

Kristjan: »Z Luko sva se spoznala v 2. letniku, ko sva se zbližala zaradi podobnega okusa za glasbo ter igranja kitare nasploh. V domskem bendu sva igrala že takrat, trenutne člane pa sva našla letos, ker sva hotela domski bend spet ustanoviti.«

Kako si se spoznal s Kristjanom in kako sta začela skupno glasbeno pot?«

Luka: »Spoznala sva se skozi zelo zanimivo naključje ... Nekega dne (v drugem letniku) sem po učnih urah iz kitare prišel v dom in v sobi zagledal neznano osebo s kitaro, ki se je pogovarjala z mojim cimrom. Takoj sva se »poštekala« in dva tedna

kasneje sva že bila v svojem prvem bendu.«

Rok, kako si se ti priključil domskemu bendu in kakšni so občutki, ko nastopaš na domskem odru?

Rok: »Že lani sem se nekaj pogovarjal z Luko in Kristjanom, ki sta me enkrat slišala peti, ko sem igral klavir. Drugače sem šel na jam session, kjer sem vprašal, če rabijo pevca, in na srečo so ga rabili. Nastopati mi je zabavno, ne glede na številčnost občinstva, na domskem odru pa je še toliko bolj zabavno, ker so v občinstvu moji prijatelji.«

Kaj pričakujete od nove mentorice Maruše?

Kristjan: »Večino organizacije

znotraj benda naredimo sami, mentorica Maruša pa nam pomaga pri organiziranju nastopov.«

Luka: »Da bo dobro organizirala dogodke in da bo priredila več

koncertov, kot jih je bilo v prejšnjih letih.«

Kako bi opisal svojo vzgojno skupino?

Kristjan: »Skupina C1 je razmeroma tiha in urejena skupina. Zaradi šolskih obveznosti se nas večina uči, to pa prispeva k tihim hodnikom in mirnim nočem. Kljub zateženim šolam pa se vseeno znotraj skupine dobro razumemo in pogosto tudi poklepujemo.«

Luka: »Naša vzgojna skupina je obenem dokaj glasna, a smo tudi kar vestni učenci, se med seboj razumemo in si nismo nič v laseh.«

Rok: »Vsi smo zelo ambiciozni in delavni. Več ne bi zmozel povedati, ker se z vzgojno skupino ne družim veliko, ker imamo dokaj različne urnike.«

Katere instrumente igrata in kje sta pridobila izkušnje?

Kristjan: »Igram električno, akustično in klasično kitaro. Izkušnje z igranjem sem pridobil večinoma v dijaškem domu, med poletjem pa

sem igral tudi s številnimi obalnimi glasbeniki in tako bistveno povečal svoje »glasbeno besedišče«.«

Luka: »Jaz igram kitaro in začel sem se tudi malce učiti klavir. Kitaro se učim igrati pri kitaristu, ki je znotraj kroga slovenskih glasbenikov kar dobro priznan, ne pa toliko izven. Veliko se poskušam naučiti sam, tisto kar mi pa ne gre, pa me nauči on.«

Kakšno glasbo najraje poslušáš?

Kristjan: »Poslušam vse zvrsti glasbe. V preteklosti sem rad poslušal rap iz 90-ih, blues, jazz, klasiko, zadnje čase pa najraje poslušam rock in heavy metal.«

Luka: »Najraje poslušam metal, saj je tisti žanr, ki me spremlja že od začetka, ko sem se začel zanimati za glasbo. A v resnici sem odprt za vsako možnost, ker rad vidim, da me glasba preseneti.«

Rok: »Mislim, da poslušam žanrsko zelo raznoliko glasbo; katero zvrst izberem, je odvisno od počutja (če sem energičen, poslušam metal; če sem žalosten, kakšno balado itd.). Na splošno imam rad glasbo, ki ima dobro besedilo in pove zanimivo zgodbo.«

Kako kot skupina pridete do kompromisa katero glasbo izvajati?

Kristjan: »Srečo imamo, da smo v skupini zelo ustrezljivi ter da smo pri izboru pesmi zelo uvidevni do vseh. Trudimo se izbirati pesmi, ki so primerne nivoju igranja vseh, hkrati pa iščemo tudi pesmi, ki ustrezajo vokalnemu razponu našega pevca.«

Luka: »Ponavadi ni problemov, da kdo ne bi hotel česa igrati, pride pa kdaj do problema, ko kakšne skladbe ne moremo izvesti zaradi takšnih in drugačnih razlogov.«

Rok: »Vsi predlagamo kakšno pesem, ki nam je všeč, nato pa se odločimo na podlagi naših zmožnosti oz. zahtevnosti pesmi ter tega, kako zabavna se nam pesem zdi in katera

pesem meni najbolj paše na glas, da lahko pesem čim bolj izvedemo.«

Kakšna se ti zdi slovenska glasbena scena?

Kristjan: »Slovenska glasbena scena je zelo raznolika in pestra. Moram pa priznati, da so zapletenejšje glasbene zvrsti veliko bolj podtalne, kar ni najboljše za glasbene veleume, ki jih razvijajo, ker v teh zvrsteh ni pravega zaslužka, da bi lahko od tega živeli.«

Luka: »Osebnost se še nisem preveč poglobljal v slovensko sceno, a vem, daje problem za bolj eksperimentalne zvrsti, saj od tega v Sloveniji kruha ni.«

Rok: »Popscenase mi zdi dolgočasna in neoriginalna, narodnozabavna glasba mi je preveč enolična. Zdi se mi, da ima slovenska glasbena scena le kakšne dobre rock bende (npr. Siddharta), ki so primerljivi z mednarodnimi bendi, ostali žanri pa bolj zaostajajo.«

Na kateri koncert bi najraje šel?

Kristjan: »Iron Maiden!! Grem jih poslušat ravno maja, ker mi je karte kupila punca za božič.«

Luka: »Ne morem se odločiti ali bi šel na »The Police« ali pa »Depeche Mode«.

Rok: »Najraje bi šel na koncert od Taylor Swift ali pa bi šel gledat kakšen muzikal na Broadway.«

Katero šolo obiskuješ in kje se vidiš v prihodnosti?

Kristjan: »Obiskujem Gimnazijo Šentvid, o prihodnosti pa težko kaj preveč povem, ker se v življenju še nekako iščem. Definitivno se bom v življenju ukvarjal z glasbo, bodisi s profesionalno ali amatersko, ob tem pa bi se z veseljem poglobil še v vode fizike.«

Luka: »Obiskujem SVŠGUGL, sem na filmski smeri, v prihodnosti pa se vidim nekje v smeri biotehnologije, saj je tam obetavna prihodnost, če

pa mi uspe, pa seveda v glasbi.«

Rok: »Obiskujem Gimnazijo Vič, študirati nameravam biokemijo. V prihodnosti bi rad delal na kakšnem raziskovalnem inštitutu, kasneje pa bi rad postal tudi profesor. Glasba bi seveda tudi ostala del mojega življenja, a verjetno ne kot glavna dejavnost.«

Kaj DDB ima in česa nima?

Kristjan: »DDB ima kopalnico v sobi, nima pa najboljše hrane.«

Luka: »DDB ima glasbeno sobo, nima pa dovolj povezanih glasbenikov.«

Rok: »Mislim, da DDB-ju ničesar ne manjka. Ima vse, kar jaz potrebujem.«

Max Gonzalez

Starost: 17
Hobiji: branje knjig
Najpametnejša v skupini

Lili Coner

Starost: 16
Hobiji: igranje video igric
Radovedna

Alex Stark

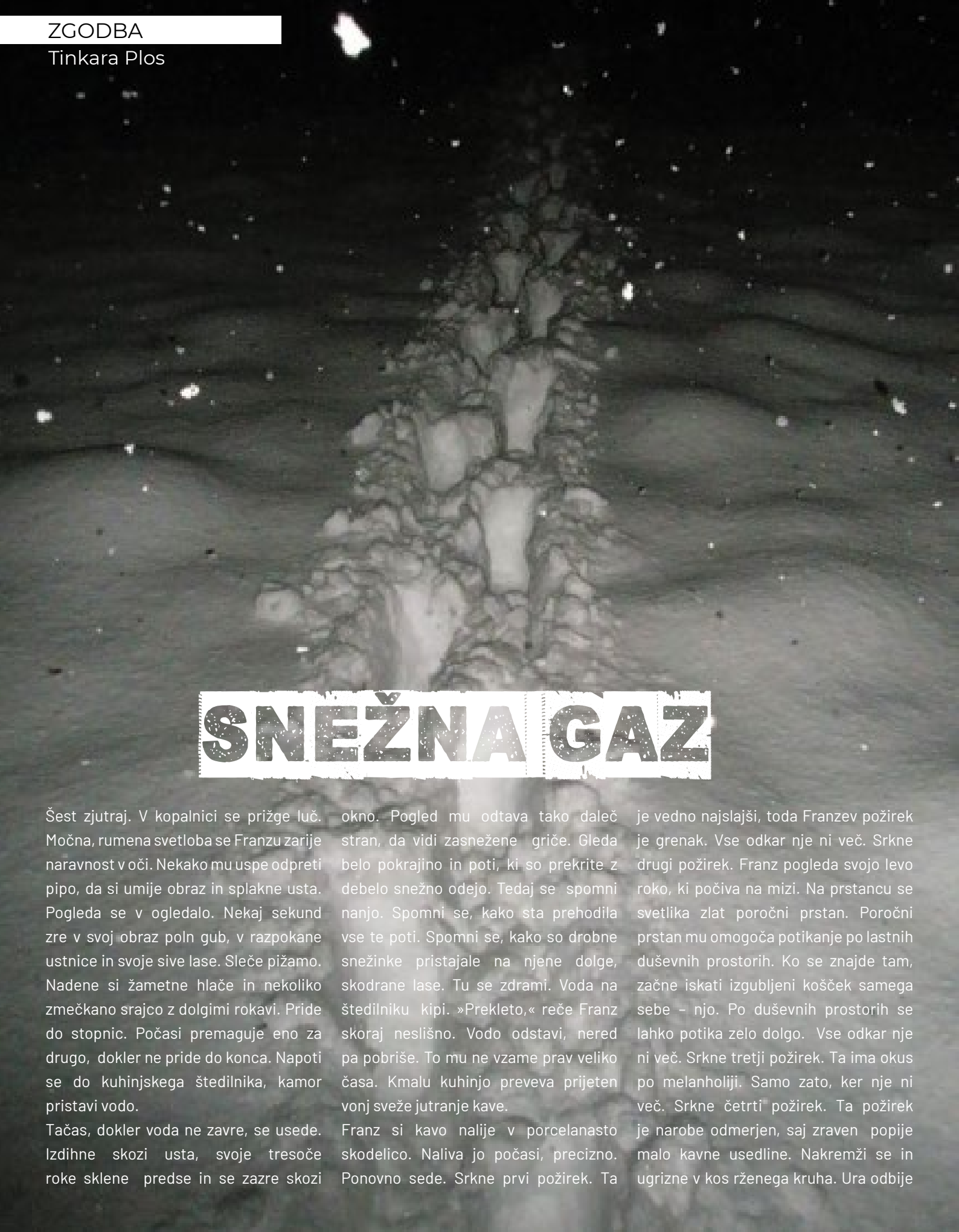
Starost: 17
Hobiji: fotografiranje
Neroden in ustvarjalen

Froggo

Starost: skrivnost
Hobiji: lovljenje muh
Nagajiva

SNEŽNA GAZ

Šest zjutraj. V kopalnici se prižge luč. Močna, rumena svetloba se Franzu zarije naravnost v oči. Nekako mu uspe odpreti pipo, da si umije obraz in splakne usta. Pogleda se v ogledalo. Nekaj sekund zre v svoj obraz poln gub, v razpokane ustnice in svoje sive lase. Sleče pižamo. Nadene si žametne hlače in nekoliko zmečkano srajco z dolgimi rokavi. Pride do stopnic. Počasi premaguje eno za drugo, dokler ne pride do konca. Napoti se do kuhinjskega štedilnika, kamor pristavi vodo.

Tačas, dokler voda ne zavre, se usede. Izdihne skozi usta, svoje tresoče roke sklene predse in se zazre skozi

okno. Pogled mu odtava tako daleč stran, da vidi zasnežene griče. Gleda belo pokrajino in poti, ki so prekrite z debelo snežno odejo. Tedaj se spomni nanjo. Spomni se, kako sta prehodila vse te poti. Spomni se, kako so drobne snežinke pristajale na njene dolge, skodrane lase. Tu se zdrami. Voda na štedilniku kipi. »Prekleta,« reče Franz skoraj neslišno. Vodo odstavi, nered pa pobriše. To mu ne vzame prav veliko časa. Kmalu kuhinjo preveva prijeten vonj sveže jutranje kave.

Franz si kavo naliije v porcelanasto skodelico. Naliva jo počasi, precízno. Ponovno sede. Srkne prvi požirek. Ta

je vedno najslajši, toda Franzev požirek je grenak. Vse odkar nje ni več. Srkne drugi požirek. Franz pogleda svojo levo roko, ki počiva na mizi. Na prstancu se svetlika zlat poročni prstan. Poročni prstan mu omogoča potikanje po lastnih duševnih prostorih. Ko se znajde tam, začne iskati izgubljeni košček samega sebe – njo. Po duševnih prostorih se lahko potika zelo dolgo. Vse odkar nje ni več. Srkne tretji požirek. Ta ima okus po melanholiji. Samo zato, ker nje ni več. Srkne četrti požirek. Ta požirek je narobe odmerjen, saj zraven popije malo kavne usedline. Nakremži se in ugrizne v kos rženega kruha. Ura odbije

sedem. Franz pogoltne še zadnji grižljaj kruha, vstane in pomije skodelico. »Da bo čista,« si reče in jo pospravi v omaro. Na sivem nebu so gosti, beli oblaki. »Sneg bo,« zatrdi, in že odide do vhodnih vrat. Obleče si bundo. Odpre vhodna vrata in stopi do drvarnice. Oster mraz mu počasi razjeda kožo na dlaneh. V rokah drži sekiro, da naseka drva. Kako enostavno se mu je včasih zdelo to opravilo. Franz drva nese sam. Pazi na vsak korak. Uspe mu odpreti vrata. Eno poleno položi v kamin, ostala pa vrže v zaboj poleg kamina. S srajce otrese umazanijo, ki jo pustijo drva. Spomni se, da bi moral v trgovino. Na hodniku pograbi denarnico in ključke od avta. Trgovina je oddaljena dobre pol ure stran. Tokrat si povezne še kapo, zaklene stanovanje in se usede v avto. Ura v avtu kaže osem. Vožnja je mirna. Tu in tam si dovoli pomisliti nanjo. Pomisli, kako se je vedno nasmihala ob njegovi počasni vožnji. Pomisli tudi, kako sta vedno poslušala radijske novice. Spreleti ga misel, da je pozabil listek za v trgovino. Tiho preklinja. Pripelje do trgovine. Nikakršne gneče ni, avto lahko parkira kamor koli. Parkira poleg drevesa. Nemo

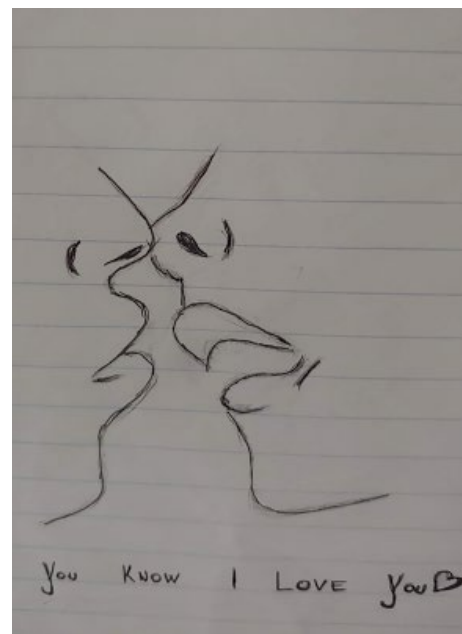
upa, da se bo spomnil vseh reči, ki jih mora kupiti. Ve, da bi ga ona pošteno okregala, če bi pozabil kaj kupiti. Njegov nakup ni obsežen. Kupi jajca, sol, kislo smetano in časopis. Pri blagajni vzame še šopek vrtnic. Vse kupljene reči znese v prtljažnik, edino vrtnice previdno položi na sprednji sedež. Na poti domov je nekaj več prometa. Doma znese vse kupljene stvari v kuhinjo. Nekaj surovin pospravi v hladilnik, sol odnese v shrambo, šopek pa položi v vazo. Pogleda na uro. Pol dvanajstih. Čas za kosilo se bliža.

K sreči Franza v hladilniku čaka še enolončnica od včeraj. Mora jo samo pogreti. Odreže si dva kosa kruha in nekaj salame in sira. V kuhinji je tiho, sliši se le praskanje kovinske žlice po krožniku. Franz je vaje jesti z njo. Med kosilom se je vedno razvnela kakšna resna debata. Ona je rada rekla kakšno čez politiko. Zнала je z besedami, njene povedi so imele smisel. Franz si s prtičkom obriše umazane kotičke ust. Ne pomije posode. Malo ga peče vest, ker ve, da se bodo vsi madeži na posodi zasušili. Vsaj ona je vedno tako rekla. Stopi do knjižne police v dnevni sobi. Pri pestri izbiri knjig vzame Ibsenove Strahove. Z desno roko pobriše prah na platnici in se udobno namesti v naslonjač. Natakne si očala. Prebija se skozi dialoge, natančno sledi didaskalijam*. Tudi Franz si želi vzpostaviti dialog. Seveda ne s komer koli. Najraje z njo. Franzeve veke postajajo vse težje. Čez nekaj trenutkov je dnevna soba polna vdihov, izdihov, tu pa tam tudi nežnega smrčanja.

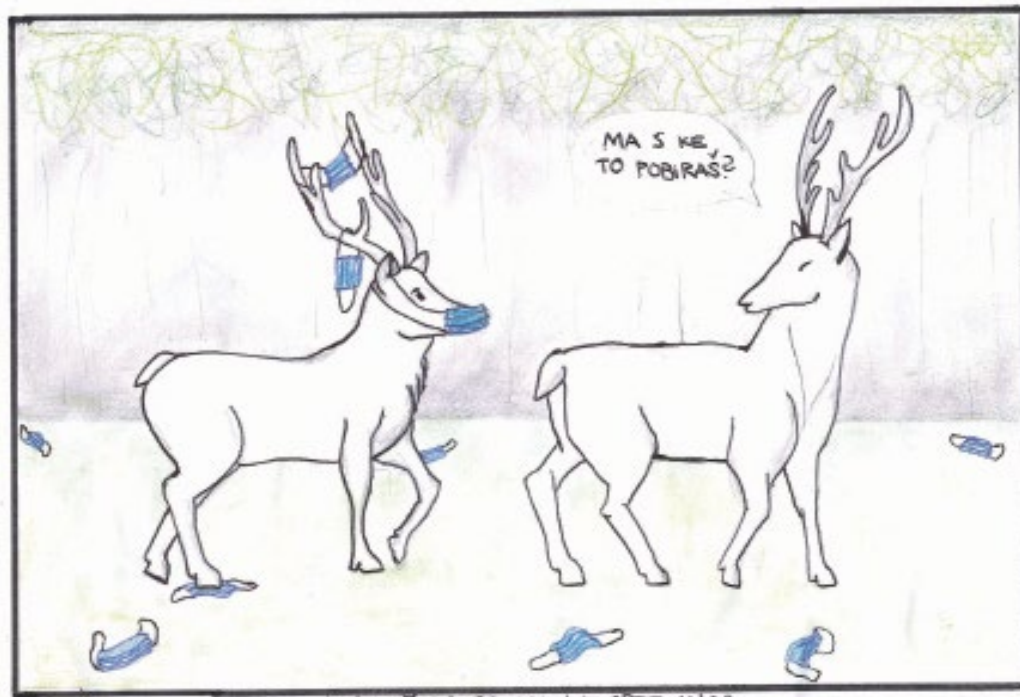
Meglica v kotičku očesa. Franz se zbudi. Sanjal je nekaj nenavadno prijetnega. Ozre se na uro. Štiri je že. Malo ga presenetijo, da je spal tako dolgo. Počasi se dvigne iz naslonjača. Odide do stranišča. Usede se na mrzlo straniščno školjko. Potegne vodo, umije si roke, vmes še zazeha. »Čas je že,« pravi.

Stopi do kuhinjskega pulta, kjer ga v vazi čaka šopek vrtnic. Ne sme pozabiti še na vžigalnik in svečo. Peš se odpravi po poti navzdol. Gazi po lepo zasneženi poti. Za seboj pušča stopinje. Ne traja dolgo, da pride do male cerkve. Zavije na desno. Danes je pokopališče prazno. Franz stopi do novega nagrobnega spomenika v tretji vrsti skrajno levo. Prižge svečo, šopek pa položi v vazo. Potem pa dolga tišina. V zraku se ustvari napetost. Franza začne stiskati v prsih. Noče zajokati. Žalost raje potlači globoko vase. Odsotno strmi v nagrobni spomenik. Spomni se njene bližine. Spomni se njenih spontanih nasmehov in njene ljubezni do zime. Tedaj Franzu na licu pristane snežinka. Pa še ena in še ena. Ozre se v nebo. Vidi kako snežinke plešejo po otožnem nebu. Zgodi se nekaj nepričakovanega. Mil nasmeh na Franzevem obrazu. Prvi po nekaj tednih. Tesnoba iz prsi za kratek čas izpuhti. Lep občutek. »Sneži,« reče Franz zadovoljno. Smeje pogleda nagrobni spomenik. »Sneži,« reče še enkrat njej, ker ve, da ima rada sneg. »Sneži,« reče zadnjič, skoraj neslišno. Obrne se in odpravi po isti poti domov. Cerkveni zvonovi glasno donijo. Ura odbije pet.

*Režijske pripombe v dramskem besedilu.

COVID-19 V DIJAŠKEM DOMU

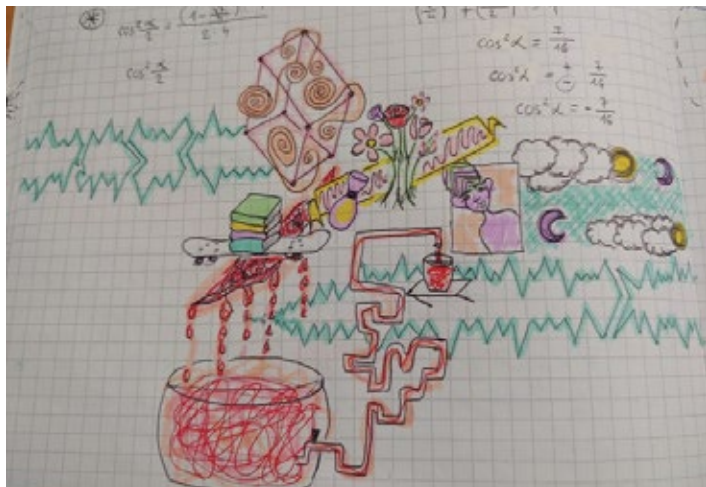

S covid ukrepi se srečujemo prav vsak dan, postali so že skoraj samoumevni. Maska gre avtomatsko na nos, PCT pogoj je naš nov osebni dokument. Pravila, kako ravnati v skladu s covid ukrepi, so prisotna tudi v dijaškem domu in vedno bolj me mede (ne)smisel le-teh; dve pravili pa se mi zdita še posebej nelogični. Najbolj bizarno pravilo, ki ga na srečo ni več, se mi je zdelo to, da smo morali v jedilnici sedeti tako, da je bil med dvema dijakoma en prazen stol. To enostavno nima smisla, saj skupaj sedimo dijaki, ki smo ali sošolci ali prijatelji in se bomo tako ali tako družili po kosilu oz. smo bili v tesnem stiku že pred kosilom. To, da se medtem ko jem, usedem en stol narazen od svojih prijateljev, ne bo preprečilo širjenja okužb. Prav smešno je opazovati, kako se dijaki usedemo en stol narazen, pred tem pa smo stisnjeni skupaj vstopili v jedilnico. A tega pravila na srečo ni več, tako da je zadeva zaključena. Naslednje nesmiselno pravilo je to, da se ne smemo obiskovati po sobah. Tudi v tem ne vidim nikakršnega smisla, saj je res popolnoma vseeno, ali se skupaj učimo v sobi ali v učilnici, distance tako ali tako ne moremo vzdrževati, pa ni važno, ali je to soba ali učilnica. Poleg tega pa vsi izpolnjujemo PCT pogoj ali pa se samotestiramo, saj brez tega niti v šolo ne moremo več. Kar se skupnega učenja tiče, se skupaj učimo dijaki, ki smo sošolci ali prijatelji, torej osebe, ki se družimo v svojem prostem času in je situacija enaka kot pri prejšnjem pravilu. Če smo se družili preden vstopimo v nekogaršnjo sobo in če se bomo družili tudi po tem, je prav vseeno, ali smo še to dodatno uro z isto osebo v sobi. Zavedam se, da moramo skrbeti, da se okužbe ne bi širile tako hitro, a ta dva ukrepa res nimata smisla in (vsaj po mojem mnenju) k zaježitvi okužbe covid-19 ne pripomoreta prav nič.

zoom

RAZMIŠLJANJE

Letošnje šolsko leto je, vsaj zame, pandemija virusa covid-19 neprijetno zaznamovala. Od začetka leta, ko smo se že od 1. septembra naprej bali, da bomo večino leta preživeli tako rekoč po Zoomu, pa do marca, ko so nam povedali, da bomo en teden doma in en teden v šoli, je v moji glavi velika prazna luknja. Ne vem, kaj se je zgodilo.

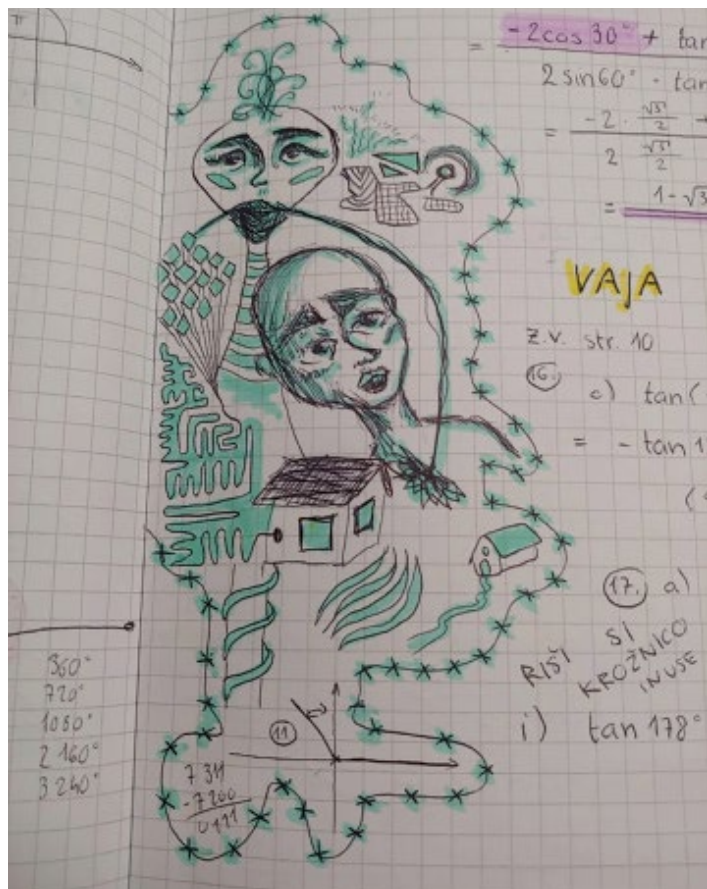

Vsak dan vstanem, približno tri minute pred osmo uro, ravno toliko da grem do kopalnice in si nadenem kontaktne leče, da lahko bolje vidim modro ikono na zaslonu. Zoom... Ure, ki niso zanimive, napol prespim, tiste malo bolj zanimive pa gledam profesorja, ki razlaga snov, in sošolce za črnimi kvadrati. Na začetku septembra sem dobila nov razred in mesec dni za tem so nas poslali domov. Lagala bi, če bi rekla, da sem z vsakim sošolcem septembra spregovorila vsaj enkrat.

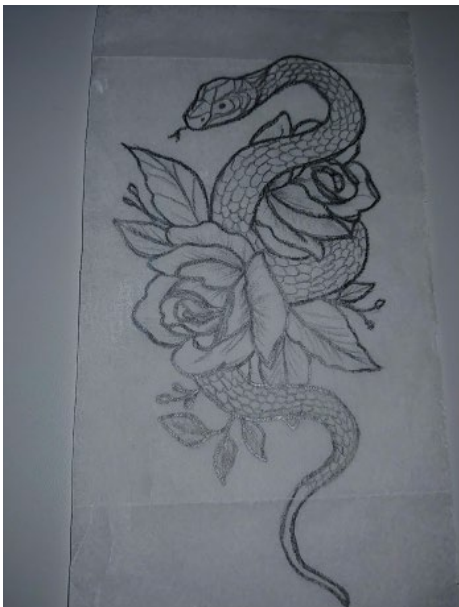
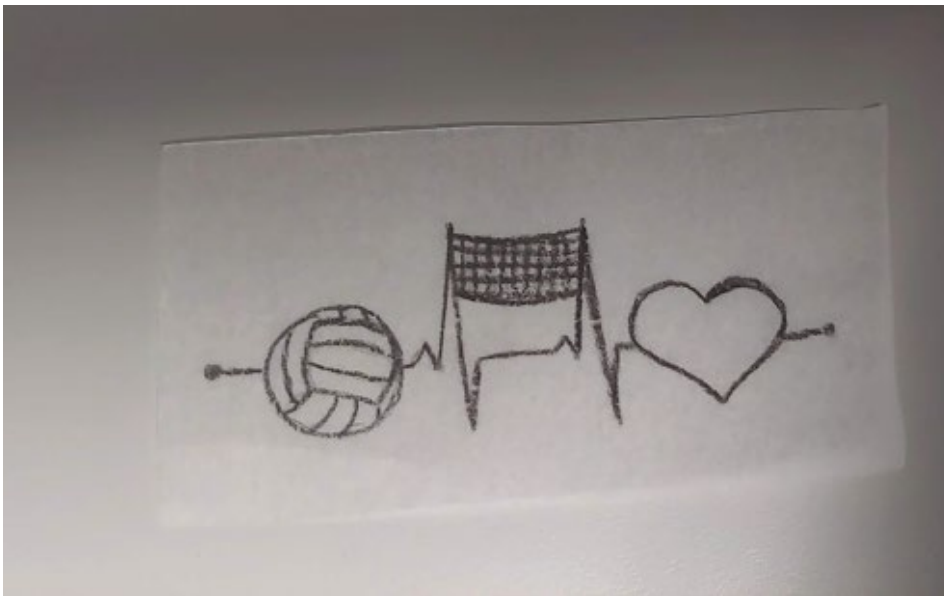
Čeprav so se profesorji trudili, da bi pouk potekal kot v šoli, to na žalost ni šlo. Prva težava; niso nas poznali. Veliko nas je zamenjalo predmete in s tem tudi profesorje, nekatere izmed nas so profesorji prvič videli, mi pa njih. No, ne morem reči, da so nas ravno videli. Druga težava; pri nekaterih predmetih obstaja del pouka, konstanta, ki je v enačbi ne moremo izločiti. Obstaja pa samo pri pouku v živo. Tukaj bi omenila vaje pri kemiji, ki so, vsaj meni, najbolj zanimiv del predmeta, ki me pritegne k razmišljanju. Drugi primer je filozofija, kjer se kvalitetnega dialoga ne da izvesti po Zoomu. Pogovor pa je, kot so že antični filozofi zapisali, bistvenega pomena pri učenju filozofije. In po Zoomu, naj je še tako dobra iznajdba, se tega ne da izvest.

Čeprav sem z veseljem pričakovala dan, ko bo gospod predsednik vlade začel poslušati strokovnjake in odredil odprtje šol, tudi po tem ni šlo vse na bolje. Čeprav je šolsko delo postalo normalnejše, je dejstvo, da smo bili skoraj pol leta doma, vplivalo na druge stvari. Pozabila sem, kako se pogovarjati z ljudmi (saj ne, da sem se prej blestela), ker sem cele dneve spala v sobi. Primanjkovalo mi je motivacije, saj sem bila ves čas samo v svoji sobi, da ne govorimo o koncentraciji. Ta je padla nižje kot sem mislila, da je mogoče.

Ampak, da ne bom pisala samo o slabih stvareh. Ker ni bilo konstantnega časovnega lovljenja, sem imela več časa za razmislek o posameznih stvareh. Našla sem ogromno lepih poti, po katerih se lahko izgubiš tudi za cel dan. S prijatelji smo se dobili po Zoomu, kar je veliko lažje izvesti, kot če je potrebno organizirati prevoz iz petih različnih delov države. Zdaj pa nam to ni vzelo niti pet minut. Skratka, Zoom je prinesel tudi nekaj pozitivnih stvari. Ne morem pa trditi, da se septembra, če kdo spet omeni večmesečno karanteno, ne bom izpisala in odšla živeti nekam daleč stran, na otoke v Tihem oceanu.

KORONSKI DNEVNIK - PRESTAVLJANJE BUDILK

19. oktober

Prvi dan pouka na daljavo v tretjem letniku. Letos sem dobila nov razred, pa so nas dali narazen že po šestih tednih. Sploh ne vem, če sem si do takrat zapomnila vse obraze, kaj šele imena. Potem pa me naša lepa vlada pošlje domov, več kot eno uro stran od najbližjega sošolca. Super. Ni panike, se bom navadila. Mhm...

Sprva sem imela še kar veliko motivacije. No, kolikor je pač človek lahko ima v takšni situaciji. Vstajala sem zgodaj, ob 6:30, kot če bi bila v domu, se stuširala, pojedla zajtrk in imela še čas pogledati eno epizodo katerekoli serije, ki sem jo pač gledala takrat. Po pol leta sem itak pogledala že vse serije na Netflixu z vsaj približno zanimivo sliko in naslovom, ampak to smo gledali itak vsi. Po nekaj dolgih tednih in veliko pregledanih serijah pa je prišel december, mesec testov in sezonske depresije. Ne vem kako, ampak uspelo se mi je prebiti čez, budilka pa je že bila prestavljena na 7:00. Še vedno sem vztrajala z jutranjim tuširanjem in zajtrkom, jutranje »skrolanje« po telefonu pa sem že zamenarila.

Končno so prišle novoletne počitnice, ki so nam omogočile, da smo se zopet

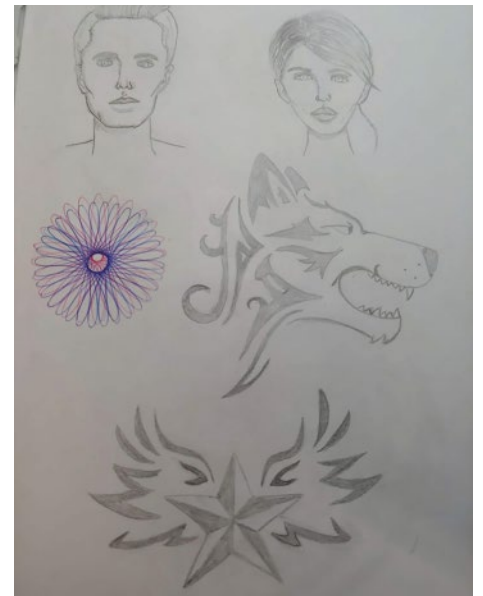
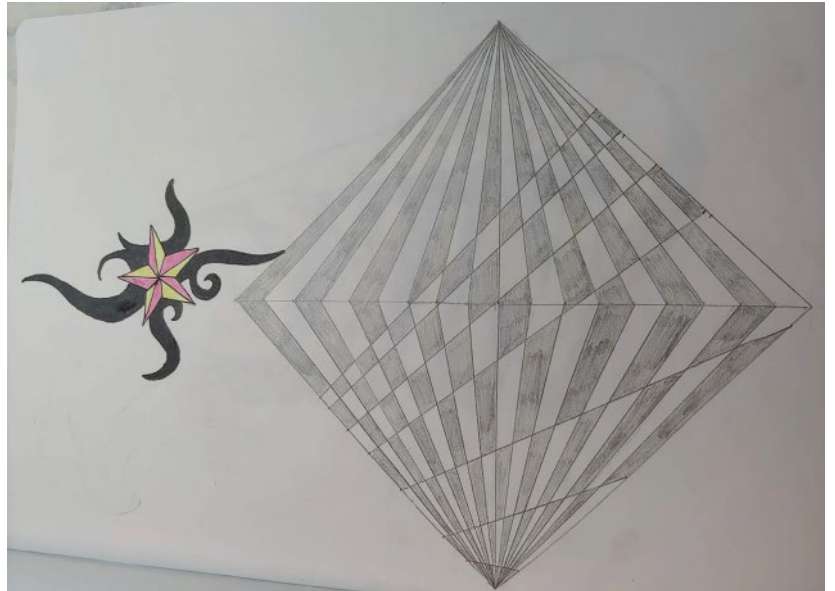

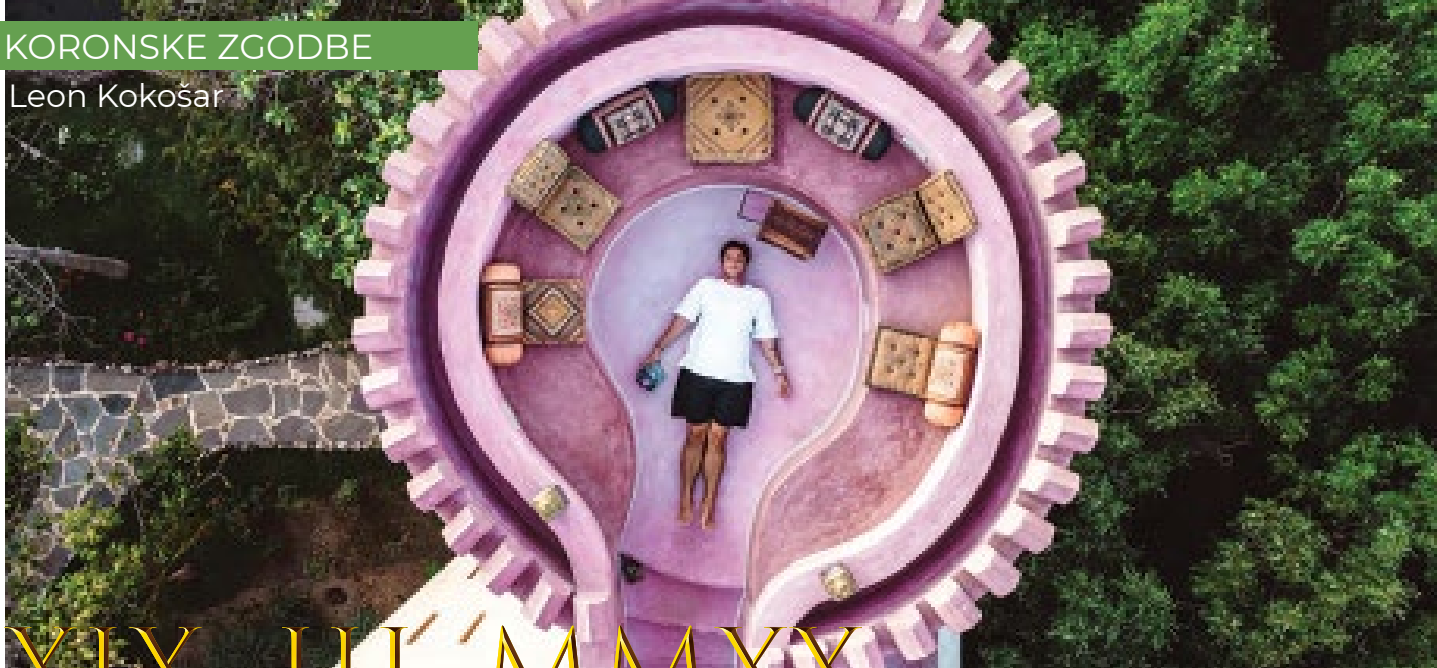
srečali s prijatelji. Naša najljubša vlada nam je dala 32 ur prostosti – končno nisem bila več ujeta med trboveljskimi hribi. Novoletni izlet s prijatelji je bil vrhunec tega obdobja. Do novega leta smo se videli le preko telefona, pa še to smo komaj našli čas. A kot vse dobre stvari je izlet prehitro minil in vrnila sem se v svet predolgih Zoomov. Budilka se je v petminutnih intervalih zamikala počasi, a vztrajno. Skrolanje po Instagramu in TikToku je zamenjalo gledanje letalskih kart in Google maps zemljevidov. Če koga slučajno zanima; Sloveniji najdlje oddaljeno kopno je Nova Zelandija. Ampak, zakaj bi želela iti tja, ko pa živimo v tako lepi državi s tako dobro vlado, ki se brez problema primerja z Novo Zelandijo. Ah kje, Trbovlje so super :).

Ko je prišel marec, je bilo obdobje jutranjega sproščanja pod tušem

in sveže kuhanih zajtrkov že davno pozabljeno. Budilka je bila nastavljena na 7:57. Tri minute. Dovolj časa, da se zavijem v toplo odejo, prestavim na stol (če smo iskreni, stol ni bil veliko v uporabi) in zažgem računalnik. Kuhani zajtrki so bili zamenjani za toast in kavo med prvim Zoomom, jutranjo tuširanje pa je bilo zamaknjeno do glavnega odmora. Po skoraj pol leta samote, šole na daljavo in čudovitih vladnih ukrepov, je moja motivacija padla do minimalnih ravni. Ne želim pretiravati, a če se aprila ne bi vrnili v šolo, bi me našli le še na Novi Zelandiji.

12. april. 6:30. Čeprav sem med karanteno zelo cenila dodatno uro in sedemindvajset minut spanja, ni lepšega občutka kot vrnitev v staro rutino. Nikoli nisem tako cenila Ljubljane, dijaškega doma in grde stavbe šole kot 12. aprila.

XIX. III. MMXX

(6. dan popolnega zaprtja države)

Človek bi rekel, da bo v času epidemije in stroge karantene svet utihnil. Pa je?

Nikakor. Še vedno me zjutraj zbudi sosed, ki v ranih urah kosi travo ali gozdarji, ki v bližnjem gozdu žagajo drevje.

Pravzaprav je vse isto.

Le besede manjkajo. Njegove, njune, njihove besede.

In to daje ta neznosen občutek samote.

Tako je tišina, četudi je v resnici ni.

Včasih se derem v veter in za trenutek upam, da bo besede odneslo prijateljem.

Izgleda, da bom še dolgo le upal ...

LETOS

Letos sem bil v Moskvi. Vedno sem želel svoj rojstni dan praznovati nekje v tujini in le kdaj bi bilo popolnejše kot za 18. rojstni dan?

Takrat, ko še ni bilo vse tako groteskno.

Dva tedna po vrnitvi iz Rusije so nam zaprli šolo. Trinajstega marca smo odpisali zadnji test iz zgodovine in za prihodnja dva meseca odšli domov.

Zdaj je občutek podoben življenju prej, le da ima ob sebi groteskni prizidek. To z zbadljivimi hlapi draži naše vsakdanje dožemanje sveta.

Mimo mene hodijo ljudje z maskami.

Na avtobusu sem zgolj ena izmed čudnih prikazni, ki si zakrivajo svoje obraze. Obraze, najintimnejše dele čustvene in duševne komunikacije zakrivajo skorajda v celoti. Nato pa se med seboj sporazumevajo in se pretvarjajo, da je vse tako, kot je bilo LANI.

Pred nami se odvija tiha revolucija ..., me prešine v tunelu pod gradom ...

EVROPA - ZOBNIK

Šmira polne roke zdaj pišejo to neumnost.

Veriga mojega ponija se je dvakrat snela z zobnikov – zato sem zamudil v šolo. Zarjavela veriga je še več tednov šklopotala in utrujeno predla med vožnjo. Zatorej sem vedel, da bo prej ali slej prišlo do umazane neprilike.

Mar ni naši stari, zarjaveli, šklopotajoči in utrujeni Evropi namenjena enaka usoda?

Ko bo veriga ljudstev padla s kolesja, bo Evropa utionila v umazanem šmiru in mi, prekriti s svinjsko brozgo, bomo skušali rešiti, kar se bo dalo rešiti.

KO ZADENEMO NASLEDNJI ZOBNIK, JE Z NAMI KONEC, ZATO – EVROPSKI ČLOVEK, PRIPRAVI SE!

GLASNA TIŠINA

Lansko leto je zaznamovala tišina, ki je glasno odzvanjala v nas. Ena najtežjih stvari, s katerimi se mora človek v življenju soočiti, je najbrž ravno soočenje s samim seboj. Marca nas je epidemija stisnila med štiri stene svojih domov, razkužila in maske pa so postale naša nova realnost, v katero smo bili ujeti z vsemi svojimi stiskami, ujeti sami s seboj. Ostali smo z viškom časa, ki je hitro spremenil svojo naravo.

Dejansko bi se prvemu valu lahko zahvalila. Čas, ki se mi je prej zdel nekaj samoumevnega, me je začel učiti, kako pomembno je, da se včasih znam ustaviti in si ga vzeti zase. Vedno daljši pomladni dnevi so se hitro prevesili v komaj pričakovane prve poletne noči. Zdi se mi, da sem v tistem času prvič začutila samo sebe. Bila sem

popolnoma brez obvez, v jutra, ki so bila samo moja, so me zbujali prvi sončni žarki. Že dolgo nisem občutila takšne svobode, kot sem jo takrat. Še sedaj me ob misli na lansko pomlad pogreje prijeten občutek.

Kaj kmalu pa so se ti dolgi poletni dnevi prevesili v mrak in tesnobo in šele takrat sem občutila moč časa in stiske.

November 2020
Naslednjih štirinajst dni bo ključnih.

December 2020
Naslednjih štirinajst dni bo ključnih.

Novo leto. Novi začetki.
Naslednjih štirinajst dni bo ključnih.

Stiska, utesnjenost, nemoč,

anksioznost, slabi družinski odnosi, nestrpnost, jeza, jok, nefunkcionalnost, strah, solze, stres, zvijanje od bolečin sredi lastne sobe ... Ujetost v lastnem telesu, v lastnih mislih ... Kako si? Ujeta. Sanje! Že dolgo ne sanjam več. Matura? Ne vem. Študij? Se še ne zavedam. Življenje? Komaj se spravim iz postelje. Ne morem več. Nočem več. Prosim spustite me!

Vse to je spremljalo drugi val. Medtem ko se je svet boril z epidemijo, sem se jaz borila sama s seboj. Čisto nemočna. Tudi moj vztrajni duh je v neki točki dosegel svoj konec. Samo sebe sem potiskala naprej. Čutila sem kako živ je bil boj v meni. To je bila zame korona. Ena velika želja po begu iz tiste glasne tišine.

Ta korona ...

Torej ... Da začnem z dejstvi. Korona je kurac. En mali kurac, s katerim si dekle kot sem jaz ne more prav nič pomagati, ravno nasprotno, tale mali kurac me spravlja v slabo voljo in dolgočasno valjanje po postelji. Zdaj je že vsem jasno kaj je korona, in če še nisi opazil njene ubijalski prisotnosti, potem očitno res živiš pod skalo, ali pa si zadnje leto na pol preživel v komi. Na tem velikem svetu obstaja verjetno res izjemno malo ljudi, ki jih covid ni prizadel in moram reči, da jim kar zavidam. Ker ostalih 99 % populacije je covid povozil. Tako ali drugače. Če na primer pogledamo situacijo v Sloveniji, bomo opazili, da čeprav smo res mala država in bi covid lahko lepše in manj boleče zatrl, se očitno ljudje, ki naj bi bili sposobni voditi državo, ne morejo »prouč zment«. Naš predsednik vlade je kot vodja močan, a ima žal resne težave pri dojemanju demokratičnih vrednot, trenutno gapodpira okoli 20 % prebivalstva in je že izkusil bivanje v zaporu ... dvakrat. NIJZ izdaja ukrepe kot moja bipolarna hihi tetka menjuje dilerčke; tedensko, zamudno in brez pojasnila. V naši stroki se ne morejo odločiti, če so cepiva zanesljiva ali te bodo prav ta ubila. In čeprav je pol folka že precepljenih in prebolelih, številke okužb naraščajo, intenzivni oddelki se polnijo, z

njim pa tudi urniki pogrebni zavodov.

Slovensko gospodarstvo se že lep čas tali, najbolj so med epidemijo bili prizadeti mladi, še posebej tisti, ki opravljajo delovnogostinstvo ali turizmu. Na udaru pa so bili tudi učenci osnovni šol, dijaki in študentje. Vlada nas je pustila doma za računalniki, s praznimi obljubami in velikimi besedami. Tako je bilo dijakom, učencem in študentom vzeti več kot šest mesecev kvalitetnega šolanja, druženja, stika, spominov. Več kot šest mesecev življenja! To je pustilo svoje posledice. Kako je torej kriza prizadela najstnike, polne nerazložljivih hormončkov, ki so še pregoli za svet in prestari za peskovnik? Jih je ujela, zaprla, potrla? Ali osvobodila, razvedrila in jim podarila kopico neuporabnega časa za razne »neumnosti«?

Čisto odvisno od posameznika, seveda. Nekateri moji sovrstniki so izjemno uživali v šoli na daljavo. Saj se kar strinjam, da zbujanje pet minut pred poukom, izkoriščanje neizmerno dosti prostega časa za vse razen za šolo in prehranjevanje med uro zna biti sproščujoče, ampak te sreče niso imeli vsi. Mnogi so doma komaj našli kotiček miru zase, prostor za učenje, nekateri so imeli težave z nabavo računalnika ali z vzpostavljanjem povezave, mnogi so bili žrtev

zlorabe, verbalnega ali psihičnega nasilja. Z vsemi omejitvami, ki jih je lani odobrila vlada, so se mnogi znašli v duševni stiski. Med mladostniki (starimi med deset in devetnajst let) so se povečali občutki depresije, otopelosti, stresa, melanholije. Lani se je sicer zmanjšalo število klicev na TOM telefon (vendar to pripisujejo dejstvu, da posameznik za tak klic potrebuje varen in tih kraj, kjer je lahko sam, takih mest pa je med epidemijo zelo primanjkovalo), vendar so se povečali klici, ki vzbujajo skrb. Med mladostniki se je zaradi pomankanja stika povečala anksioznost, mnogi so občutili pomankanje po pogovoru oz. po človeškem stiku.

Naredila sem krajši intervju s svojim prijateljem. Postavila sem mu nekaj vprašanj o lanskoletnem šolanju na daljavo in kako je to vplivalo nanj. Prijatelj želi ostati anonimen, za lažjo predstavbo ga bomo poimenovali Zoran.

A: Zoran, za začetek nam povej malo o sebi.

Z: Živjo, sem Zoran, imam sedemnajst let in obiskujem tretji letnik gimnazije. V prostem času rad igram tenis in gledam muzikale.

A: Povej nam, kako se ti je zdel

lanskoletni potek šolanja na daljavo, kako si preživiljale dneve doma in kakšen šolski uspeh si zabeležil?

Z: Ja no... šolanje na daljavo je bilo najprej zelo idealno. Ko so nam lani okoli tega časa, če imam prav, rekli, da bomo dva tedna doma, sem pomislil, da bo to prav en lep oddih. Tako sem dva tedna preživel ob igranju igrice in spanjem med Zoomi. Ampak potem sta se dva tedna podaljšala v en mesec, ta v dva meseca, tri, štiri ... Saj veš, na koncu v kar šest mesecev!! Že v prvem mesecu sem pri sebi začel opazovati težave z motivacijo. Pa ne samo z motivacijo za učenje, ampak z motivacijo za karkoli! Dnevi so se vlekli in bili približno enaki. Nehal sem igrati tenis za en lep čas, ker se mi pač ni ljubilo, vsake toliko sem se dobil s kakšnim kolegom ali s tabo, da sem si zapolnil dan.

A: Kako pa je bilo z učenjem? Si naletel na kakšne težave?

Z: Ja, uh... Doma se je bilo nemogoče učiti, ker si pač ves čas v istem prostoru. Testov smo vseeno imeli ogromno in vse sem preplonkal. Posledično se mi je zelo zvišalo povprečje, zato se nad tem ne bom pritoževal.

A: Si med sošolci zaznal ali ti je kdo morda zaupal, da je imel večje težave z duševnim zdravjem ali težave doma v tem času?

Z: Ja, v bistvu je eden od mojih sošolcev en čas živel z mano ... Doma je imel slabe pogoje, o katerih ne bom govoril. Krajši čas je živel pri meni, potem pa se je žal moral vrniti. Pri meni je

vedno dobrodošel. Da bi kdo imel kakšne hujše težave z depresijo ali anksioznostjo, pa sem mogoče kaj slišal, ampak noben ni neposredno prišel do mene in mi zaupal.

A: Dobro, vrniva se na šolanje. Kako pa je bilo potem, ko so uvedli model C in smo izmenično hodili v šolo, in potem, ko smo ves čas hodili v šolo. Si imel kakšne težave z učenjem, pisanjem testov ali s komunikacijo s sošolci?

Z: Ko smo prišli nazaj v šolo sem imel največ težav s ponovno vzpostavitvijo odnosov z vrstniki. Še posebej s tistimi, s katerimi sem se prej družil in sem med zaprtjem izgubil stik. Po šestih

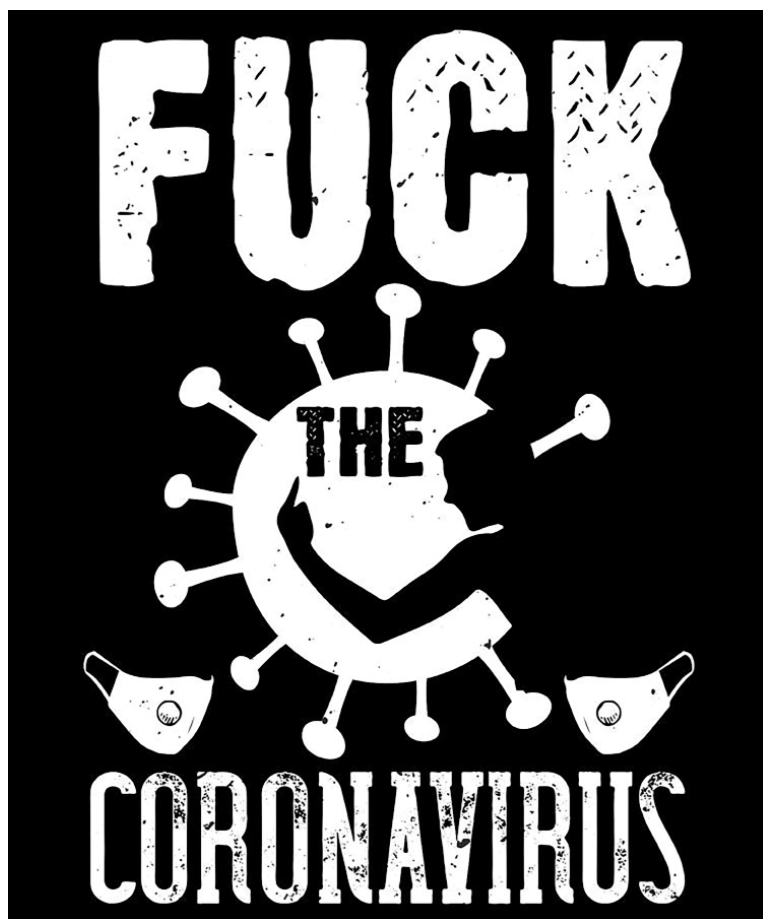
mesecih smo kar naenkrat skupaj preživel osem ur v šoli in sprva je bilo nenavadno. Prvi teden mi je bilo težko začeti pogovor in ostajati v stikih. Tudi sam sem začutil anksioznost, ko je bilo toliko ljudi okoli mene in sem ves čas razmišljal o tem, kaj govorim in upal, da nisem izpadel ... ne vem ... glupo?

A: Kako pa se v šoli počutiš zdaj?

Z: Ja no, super. Bolj se bom moral potruditi z učenjem, drugače pa nimam več kakršnih koli težav.

A: No, to bo vse. Hvala ti, da si bil danes z mano. Bilo mi je v čast.

Z: Ah, ha ha, hvala tebi. (;

MARUŠA ROZMAN

V Dijaškem domu Bežigrad Ljubljana se nam je v letošnjem šolskem letu pridružila nova vzgojiteljica Maruša Rozman. Maruša je pred kratkim magistrirala iz socialne pedagogike in se zaposlila v našem dijaškem domu. Z njo smo opravili tudi intervju.

Katere lokacije v Ljubljani (kavarne, parke ...) bi priporočili dijakom?

Sama sem obiskovala Gimnazijo Poljane, zato smo se družili bolj v centru. Najraje smo imeli park Tivoli, sploh če smo imeli kakšno

dekico in je bilo sončno. Sicer pa se mi zdi, da za Bežigradom ni toliko tovrstnih lokacij, zdi se mi, da jih tukaj primanjkuje. Mi je pa všeč park pred našim dijaškim domom. Se mi zdi nasploh dobro, da hodite ven, saj morate v notranjih prostorih nenehno nositi maske.

Ali ste že prej poznali šole iz okolice DDB-ja?

Poznala sem SVŠGUGL (oz. takrat se je imenovala še SVŠGL), saj sem delala maturo iz psihologije in biologije. Pri psihologiji sem morala

narediti nalogo o ustvarjalnosti, tako da sem naredila anketo z dijaki SVŠGUGL-a in dijaki Gimnazije Poljane in primerjala rezultate.

Kako se počutite kot mentorica glasbene skupine dijaškega doma?

Pravzaprav sem funkcijo mentorice glasbene skupine »podedovala« od prejšnje vzgojiteljice, sicer pa sama nisem ravno glasbenica, zato ne bi rekla, da sem mentorica skupini, saj jih ne morem mentorirati. Zdi se mi pa zanimivo, ker spoznavam glasbo in mi je zelo v veselje, da se družim in ustvarjam z mladimi.

Kakšne razlike opazate med sedanjimi generacijami srednješolcev in vašimi generacijami?

Tudi sama sem še precej mlada in nisem veliko starejša od vas, a se mi vseeno zdi, da se pozna vpliv modernih tehnologij in pomen podobe na socialnih omrežjih. Mislim, da se ta razlika zelo hitro stopnjuje, sicer pa se mi zdi, da nekih večjih razlik ni. Vseeno smo vsi bili oz. ste v obdobju mladostništva, ko raziskujete svet in spoznavaš sebe.

Kakšen se vam zdi poklic vzgojitelja v dijaškem domu?

Zdi se mi zelo človeško delo, saj preživljam čas z mladimi. Delo se mi zdi zelo lepo, kreativno in smiselno.

Če bi se vi znašli v DDB-ju kot dijakinja, kako bi se znašli in kako bi funkcionirali?

Zdi se mi, da kot dijak v dijaškem domu razvijaš ogromno spretnosti in veščin, nenehno si prisiljen biti zelo socialen in si obkrožen z ljudmi, kar je verjetno po eni strani dobro in zanimivo, a verjetno večkrat tudi precej naporno, vsaj meni bi bilo, ker sem bolj introvertirane narave. Sicer pa se mi zdi zelo lepo, ker vem, da se lahko med dijaki stkejo močni odnosi in ostanejo dobri prijatelji še naprej v prihodnosti.

Katere dejavnosti še vodite v domu?

Vodim še sprostitevno dejavnost, in sicer ob torkih (ob 18:00) v sobi za namizni tenis. Delamo različne sprostitvene tehnike, predvsem se ukvarjamo z meditacijo in jogo, se pogovarjamo in imamo tudi kakšne kreativne naloge. Vabljeni!

Kakšne pa so vaše tehnike sproščanja?

Najraje imam meditacijo, ki pa jo izvajam v različnih oblikah, npr. kot dihalne tehnike, vizualizacije in podobno. Prav tako so mi pri srcu tudi jogijske vadbe, se pravi v obliki gibanja, tudi pogovor, kjer se počutiš varno, je lahko zelo sproščujoč.

Sproščujoče mi je tudi preživljanje časa v naravi.

Katera je vaša najljubša zvrst ...

Glasbe? Poslušam, kar mi je všeč, različne zvrsti glasbe. Rada imam tudi starejšo glasbo.

Filma?

Filmov že dolgo nisem gledala. Imam pa seznam filmov, ki si jih želim pogledati. Več berem ali gledam serije.

Knjige?

Težko bi izbrala eno zvrst, rada berem vse, od fantazijskih romanov do ljubezenskih dram. Pri branju

mi je všeč, da se odklopim od realnega življenja in zaplavam v svet domišljije. Trenutno berem roman »Normal People« od Sally Rooney.

Kako doživljate covid situacijo?

Zdi se mi, da je lahko bolezen zelo nevarna in je potrebno, da spoštujemo določene ukrepe, obenem pa kot vzgojiteljica v dijaškem domu vidim vas dijake, ki morate nenehno nositi masko, najprej v šoli, potem pa še v dijaškem domu. Glede tega se mi zdi, da je predvsem za vas to nenehno nošenje mask precej naporno, tako da upam, da se vse skupaj čim prej konča.

POGOVOR Z ZAKLJUČNIMI LETNIKI: NEJA BAŠA, NIKA OŽBOLT IN KATKA F. SLOSAR

V dijaškem domu med tednom živim v najvišjem nadstropju B stavbe (v troposteljni sobi) in imam tri cimre. Tri Primorke in ena Notranjka, strastne filozofinje (smeh) ter sošolke na SVŠGUGL-u, smer gledališče in film.

Bi lahko pojasnile pojem »štiri cimre v troposteljni sobi«?

KATKA, NIKA, NEJA: Ker smo si tako blizu, da je Nika več časa v naši sobi kot v njeni, se je porodila ideja po podelitvi častnega statusa četrte cimre.

Kako bi se medsebojno opisale z eno besedo/besedno zvezo?

KATKA: Za Niko bi rekla smeh, za Nejo pa ravnotežna.

NIKA: Katka je skrivnostna in mirna, ampak živahna, če jo bolje spoznaš. Neja pa je zelo sproščena in trmasta (smeh).

NEJA: Katka je posebna, Nika pa je predvsem dobrovoljček.

Kakšno se vam zdi življenje v DDB-ju, bi kaj spremenile?

KATKA: Meni je okej, ampak že komaj čakam, da nadaljujem svojo pot izven dijaškega doma in srednje šole.

NIKA: Meni je življenje v DDB-ju v redu, ker imam blizu šolo in dobre prijatelje. Ni mi pa všeč, da nimam miru v svoji sobi in da si ne morem sama urejati dnevnega urnika, sploh kar se tiče izhodov.

NEJA: Življenje tu je super, v sobi 611 nam manjka samo še dodatna postelja za Niko.

Ali v sobi redno ločujete odpadke?

KATKA: Načeloma ja, še posebej odkar imamo v sobah tri ločene koše za smeti.

NIKA: Prva dva tedna ja, trenutno pa imamo v sobi samo v enem košu vrečko za smeti.

Mislite, da DDB dobro ozavešča dijake o pomembnosti okoljske krize?

KATKA in NIKA: Meniva, da dom o tej temi premalo ozavešča svoje stanovalce. Nova pridobitev, smetnjaka za papir in embalažo v sobah B stavbe, se nama zdi bolj osnovna potreba kot pa napredek k boljšemu ozaveščanju mladine o okoljski krizi.

NEJA: Mislim, da nas o tem dobro ozaveščajo.

Se je vzdušje v nadstropju med štirimi leti kaj spremenilo?

KATKA: Prva tri leta je bilo super, letos pa nisem ravno zadovoljna.

NIKA: Vzdušje se je definitivno spremenilo, predvsem zaradi prihoda novih dijakov, ki ne razumejo, da se imamo nekateri malce več za učiti kot drugi.

NEJA: Seveda se je spremenilo. Nekateri, ki so odšli, pogrešam, nekatere videvam že od prvega

letnika, nekatere pa najraje sploh ne bi videla v nadstropju, če sem prav iskrena.

Imate kakšen poseben spomin ali zgodbo, ki bo jo rade delile z bralci?

KATKA, NIKA, NEJA: Zagotovo nam bo ostalo v spominu, ko smo lansko šolsko leto, večer pred odhodom v »14-dnevno zaprte države«, v sobo pripeljale kavč na kolescih iz čajne kuhinje ter ga uporabile kot dodatno ležišče, zato da je Nika lahko udobno prespala pri nas. Lahko bi rekle, da je bil to prelomni dogodek pri imenovanju Nike za četrto cimro (čustveno).

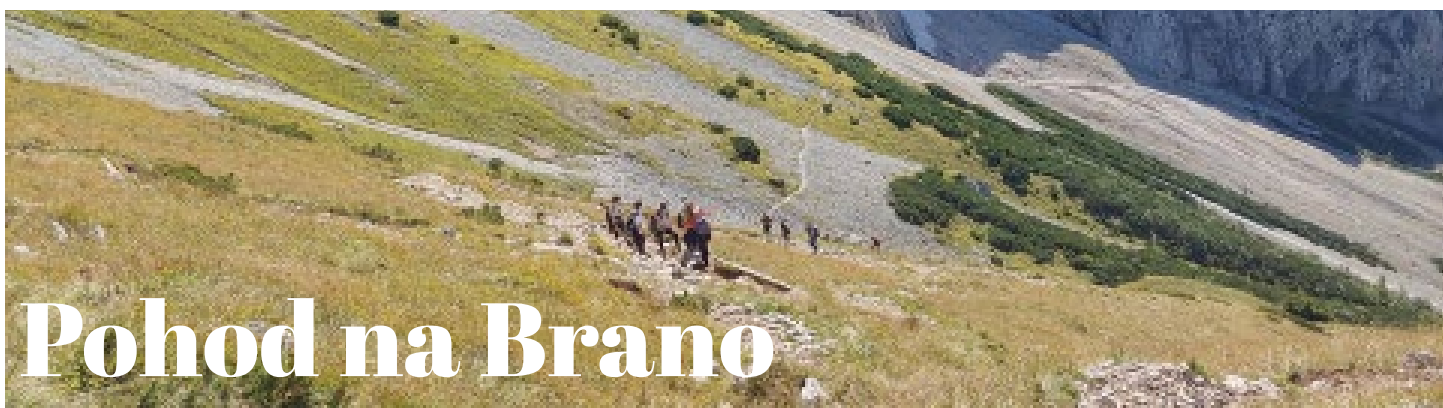
Imate kakšen nasvet za novince oz. prihajajoče generacije DDB-ja?

KATKA: Ne počni stvari, za katere veš, da jih boš kasneje obžaloval.

NIKA: Ne biti paglavček in se obnašaj letom primerno ter hkrati ostani zvest samemu sebi.

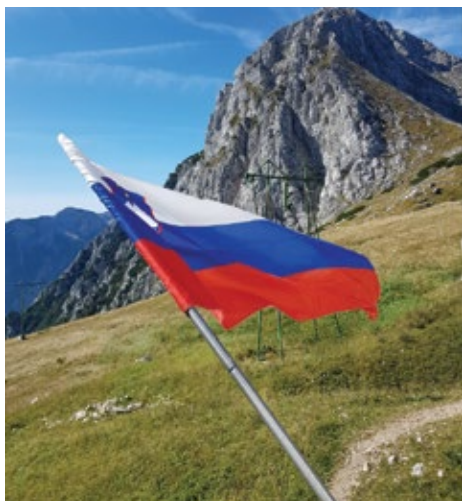
NEJA: Bodite to kar ste, le pogumno, ne bojte se. Imejte pa v mislih, da ste vi novi in se boste včasih pač morali prilagoditi ostalim dijakom.

Od leve proti desni: Neja Baša, avtorica članka Tjaša Pegan, Katka F. Slosar in Nika Ožbolt.

Pohod na Brano

Z manjšo lažjo, ki sva jo povedali vzgojitelju, da sva navajeni hoje v hribe, sva si lepega septembrskega jutra obuli pohodne čevlje, ki so naju ponesli na Brano. Z ostalimi dijaki in vzgojitelji smo se odpeljali proti Kamniško-Savinjskim Alpam. Proti vrhu smo se podali skupaj z nekaterimi dijaki Dijaškega doma Postojna. Pot nas je vodila skozi gozd in se vzpenjala po travniku, dokler nismo prišli do Kamniške kočice na Kamniškem sedlu. Po kratkem postanku smo nekateri nadaljevali pot preko skal do 2253 metrov nadmorske višine in s tem osvojili vrh Brane. Nagrajeni smo bili z lepim razgledom in toplim soncem. Vrnili smo se v Ljubljano z novimi spomini, izkušnjami in žulji. Vzgojitelj Primož pa je sklenil, da se naslednje leto podamo na Triglav.

Ecology in fashion

“streets are our everyday runaway”

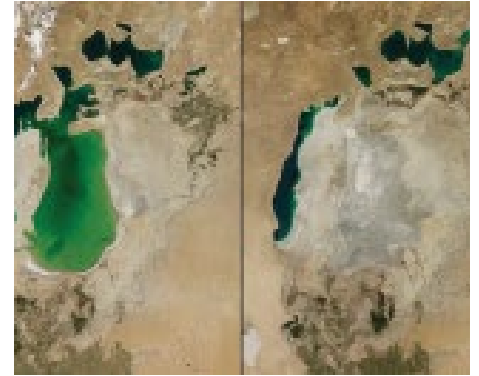
The fashion industry produces 10% of all humanity's carbon emissions, is the second-largest consumer of the world's water supply, and pollutes the oceans with microplastics. As consumers worldwide buy more clothes, the growing market for cheap items and new styles is taking a toll on the environment. On average, people bought 60% more garments in 2014 than they did in 2000. Fashion production makes up 10% of humanity's carbon emissions, dries up water sources, and pollutes rivers and streams. What's more, 85% of all textiles go to the dump each year. And washing some types of clothes sends thousands of bits of plastic into the ocean.

Zara puts out 24 collections per year, while H&M offers between 12 and 16.

Washing clothes, meanwhile, releases 500,000 tons of microfibers into the ocean each year — the equivalent of 50 billion plastic bottles.

The fashion industry is also the second-largest consumer of water worldwide. In Uzbekistan, for example, cotton farming used up so much water from the Aral Sea that it dried up after about 50 years. Once one of the world's four largest lakes, the Aral Sea is now little more than desert and a few small ponds.

Fast fashion is also a major contributor to greenhouse gases, water and air pollution and creates problematic levels of waste. We're increasingly disconnected from the people who make our clothes and how our fashion choices are impacting the planet — and it's a huge problem.

How can you dress more ecologically? What kind of clothes should you dress and buy to protect the environment? How can you shop more ethically and support a more responsible fashion?

“PEOPLE ARE ADDICTED TO SHOPPING AND CONSUMING AND HAVING NEW THINGS ALL THE TIME. THINGS ARE SO ACCESSIBLE, YOU CAN LOOK LIKE A CELEBRITY IMMEDIATELY AND FOR A FIVER.”-JANE SHEPHERDSON

“

REMEMBER THAT “FASHION FADES, WHILE STYLE REMAINS” – AS COCO CHANEL SAID.

Linsey Mitchinson wrote that mixing and matching your old clothes with your new ones can still make you as fashionable as ever. “There are plenty of ways to spruce up a second-hand item. Sometimes you can combine two pieces, to create something exciting and unique,” Mitchinson said.

The simplest version of that math is dividing the price on the label by how many times you think you’ll wear the item—typically called the cost-per-wear equation.

1. BUY LESS AND WEAR MORE.
2. READ THE LABEL.
3. VOTE WITH YOUR FEET.
4. SHOP AND DROP FOR CHARITY.
5. CHOOSE ORGANIC COTTON.
6. RENT OR BORROW CLOTHES.
7. WATCH YOUR WASHING.

FOUR TRANSFORMATIONAL PRIORITIES FOR FUNDAMENTAL CHANGE

	SUSTAINABLE MATERIAL MIX	Reduce the negative effects of existing fibers and develop new, more sustainable fibers.
	CLOSED-LOOP FASHION SYSTEM	Design products and insert novel collection and recycling systems that enable the reuse and recycling of post-consumer textiles at scale.
	PROMOTION OF BETTER WAGE SYSTEMS	Collaborate with industry stakeholders to explore opportunities to develop and implement better wage systems.
	FOURTH INDUSTRIAL REVOLUTION	Embrace the opportunities in the digitization of the value chain and engage with other brands, manufacturers, and governments to prepare for disruptive impact and the transition of workforces.

HUMANITARNA AKCIJA »BOŽIČKA VSEM«

Humanitarni projekt, ki je nastal na pobudo dijakinje in njene vzgojiteljice Renate 17 let nazaj.

To je akcija, ki združuje dva namena; v dijaškem domu organiziramo zabavne in zanimive dogodke, s katerimi popestrimo prednovoletni praznični čas v našem domu, hkrati pa zbiramo prispevke, s katerimi pomagamo Rdečemu križu Slovenije kupiti darila za otroke iz socialno šibkih okolij. Akcijo smo letos organizirali že šestnajstič in v preteklosti smo tako uspeli polepšati praznike že mnogim otrokom.

Letos smo ob sedmih prireditvah in dogodkih: gledališka predstava Pionirskega doma, licitacija slaščic, božični kino, tombola, ogled lučk z ladjico po Ljubljani, pop up štant in večer glasbe in smeha zbrali kar 1347,23 EUR. V preteklih letih smo na koncu organizirali tudi tisti najlepši dogodek v tej akciji, obdarovanje otrok. Dijaki Srednje vzgojiteljske šole Ljubljana so pripravili gledališko predstavo za otroke, Rdeči križ Slovenije je pripeljal darila, mi pa smo poskrbeli za dedka Mraza in njegove pomočnike, ki so bdeli nad tem, da so prav vsi otroci dobili darila. Letos to žal ni bilo izvedljivo, zato smo denar izročili predstavnicam Rdečega križa Slovenije, ki bodo poskrbele, da bodo vsi otroci obdarjeni.

Hvala vsem, ki ste prispevali, vsem sponzorjem in donatorjem, vsem, ki ste obiskali katero od prireditev in vsem, ki ste pomagali te prireditve organizirati.

ODBOJKARSKI TURNIR

Letošnji turnir je zaradi izjemnega odziva v začetku septembra potekal po nekoliko spremenjenem tekmovalnem sistemu. Namesto ustaljenega sistema tekmovalja znotraj posameznih vzg. skupin in posameznih stavb, so ekipe lahko sestavljali dijaki sami. Lahko so sestavili po spolu mešane ekipe, in sicer neodvisno od vzgojne skupine ali stavbe. Prijave so bile odprte ves čas turnirja in igrali smo po sistemu »vsak z vsakim«. Zaradi večje odprtosti je bila dinamika poteka sicer bolj nepredvidljiva, a ves čas izjemno intenzivna in pestra. Igrali smo dvakrat tedensko na dveh igriščih hkrati in vsaka ekipa je odigrala pet rednih tekem, vmes pa se je igralo tudi prijateljsko, s sprotno sestavo ekip. Sestava prijavljenih ekip se je sicer nekoliko prilagajala, a do konca turnirja se je obdržalo šest ekip, ki so prihajale vztrajno in z veseljem. Razen zmagovalne ekipe Smučišče, ki je dobila vse tekme, so bile ostale ekipe dokaj izenačene in tudi zato je bila igra ves čas izredno kvalitetna in ustvarjalna. Sproti in spontano so se vključevali tudi ostali dijaki za pomoč pri organizaciji (sojenju, semaforjih itd.).

sodelujoče ekipe

Ekipa Smučišče

- Aleks Tomac
- Jure Zbašnik
- Sara Negro
- Lara Negro
- Ramika Kamberovska
- Tobias S. Hosner
- Žan Volk

Ekipa B3 + Jahja

- Jahja Jašarević
- Nace Šega
- Đorđe Đukić
- Michaela Volčanjšek
- Karla Levec
- Maja Govekar
- Hana Obreza

Ekipa ABC

- Živa Kofol
- Ema Germelj
- Martin Šuligoj
- Tim Kečkeš
- Benjamin Jamšek
- Janez Berčon Hlebanja
- Neja Selak
- Uroš Kastelic

Ekipa A1 +

- Teo Baraga
- Nuša Vukčević
- Patrik Ščuka
- Lara Strel
- Kristjan Truden
- Zala Peternel
- Tea Golob

Ekipa C4 +

- Nina Babić
- Neža Dokl
- Matej Godina
- Patrik Korenjak
- Viktor Primožič Gogala
- Marko Lukić
- Klara Nemanič
- Galib Taletović

Ekipa A3

- Nik Lenarčič
- Nejc Modec
- Tristan Vrtovec
- Manca Kavčič
- Valerija Ramovš
- Ema Petrovčič
- Sara Bačič
- Karin Mar

1. mesto: ekipa Smučišče (5 točk)
2. mesto: ekipa C4+ (4 točke)
3. mesto: ekipa A1+ (3 točke)
4. in 5. mesto si delita ekipi ABC in B3+Jahja (2 točki)
6. mesto: ekipa A3

Iskrene čestitke prav vsem ekipam za srčno in kvalitetno igro, predvsem pa za vztrajnost in odzivnost!

Iskrene zahvala vsem prostovoljcem za pomoč pri organizaciji!

Vabljeni znova vsak četrtek ob 19:30!

»Všeč nama je bilo, da smo se lahko sami vključili v ekipe. Turnir je bil dobro organiziran, napet in zanimiv. Ker so bile ekipe dokaj enakovredne, je bila igra daljša in kvalitetnejša. V vlogi sodnic sva opazili, da so bili igralci fer in so spoštovali sodniške odločitve.

(Lara in Ramika)

»Kljub spremenjenemu sistemu tekmovanja je bila naša ekipa še vedno sestavljena iz dijakov naše vzgojne skupine in bili smo povsem enakovredni ostalim ekipam. Bilo je več igre in zabave in manj tekmovalnega vzdušja. (Lara)

»ODBOJKA MI JE BILA ZELO VŠEČ, KER SEM LAHKO AKTIVNO IZKORISTILA SVOJ PROSTI ČAS. MED SEBOJ SMO LEPO SODELOVALI, SE DRUŽILI IN PRIDOBIVALI NOVA PRIJATELJSTVA. VŠEČ MI JE BILO, DA SMO SE LAHKO SAMI DALI V EKIPE, ČE PA JE KATERA IZOSTALA, SMO JO SESTAVILI SPROTI. ZELO SEM UŽIVALA.« (SARA)

»Na začetku letošnjega šolskega leta so nas vzgojitelji po skupinah povabili, da naredimo odbojkarske ekipe. Tudi v skupini C4 smo oblikovali svojo ekipo in kakšen teden ali dva kasneje začeli s turnirjem. Tekme so se odvijale ob sredah in četrtek v dvorani. Vzdušje je bilo zelo sproščeno in hkrati spodbudno, ker smo vsi želeli dobro igrati, uživati in seveda zmagati. Večina dijakov se udeležuje več različnih krožkov, zato je vodja turnirja, vzgojiteljica Petra Zanjekovič, dovolila občasne dodatne igralce oziroma so igrale ekipe, ki so imele tisti dan dovolj igralcev. Tako ni nikoli bilo večjih težav glede ekip, povrhu pa smo se še bolje spoznali in družili. Po turnirju je sledila še podelitev nagrad in pogostitev za igralce, zmagala pa je ekipa Smučiče. Po koncu turnirja me tako navdaja optimizem, da bo turnir gotovo potekal tudi naslednje šolsko leto, mogoče pa še letošnje.« (Patrik)

mnenja udeležencev

»Zanimivo izkušnjo je predstavljal nov sistem turnirja. Zbrale so se res dobre ekipe in igra je bila zelo kvalitetna. Zame je bil to super izkoriščen čas in sem užival. Vseeno pa bi si želel, da bi drugo leto znova igrali po starem sistemu, zaradi bolj tekmovalnega vzdušja. Pogrešal sem tudi več gledalcev.« (Benjamin)

»Letošnja odbojka se mi je zdela boljša kot lani, saj smo si ekipe sestavljali sami in je vse skupaj potekalo malo bolj zanimivo. Organizacija bi lahko bila malo boljša, tako da bi razporede napisali za vnaprej, ampak tudi tako je bilo v redu in je steklo.« (Neža)

»Odbojka me spremlja že celo življenje in seveda sem se pridružila odbojki tudi v našem dijaškem domu. Z velikim veseljem sem se je udeleževala tedenske dejavnosti in upala na kakšno tekmovanje med nami. In res, začel se je domski turnir, sestavili smo ekipo naše skupine (C4) in brez priprav odšli na prvo tekmo. Bilo je smešno, ker se nismo med seboj poznali, nismo vedeli kako kdo igra in kako se premikamo po igrišču. Ekipo smo sestavljali: Neža, Viktor, Patrik, Matej in jaz. Ostali so se pridružili le na kakšni tekmi in si lastili naše zmage kot njihove. Imeli smo tudi par smešnih dogodkov, na primer:

- Da sem Patrika klicala Rok in sem se jezila, ker se mi ni odzival.

- Viktor je bil zelo posrečen, saj se je do zadnje tekme trudil osvojiti zgornji servis s skokom. Vendar mu ni in ni šlo, mi smo ga spodbujali, naš najbolj pogost stavek je bil (ko je zafrknil servis): »Če ne drugega, si biu na sliki lep«. In tako smo ga skozi igro motivirali in na zadnji tekmi so že skoraj vse servirane žoge odšle v pravo smer.

- Najbolj zagreti za zmago smo bili, ko smo igrali proti B3 in jih tudi premagali 24-26!

Imeli smo se super, moramo pa upoštevati tudi to, da smo bili resni in osvojili drugo mesto!« (Nina)

»Turnir mi je bil zelo všeč. Spoznala sem veliko starejših dijakov in dijakinj. Odbojka mi je postala zelo všeč in tudi v prihodnje bi rada sodelovala.« (Zala)

»Odbojka mi je bila zelo všeč, še posebej turnir. Lahko bi bilo več turnirjev, pa odbojka bi lahko trajala tudi malo dlje ... Lahko bi začeli že ob 19. uri. Moti me edino to, ko fantje igrajo na polno, smo pa mešane ekipe in je zabijanje pregrobo.« (Matej)

»Odbojka se mi zdi odličen način za sprostitev, druženje in spoznavanje novih ljudi. Zanj sem se odločil, ker jo lahko normalno igram, saj vsi, ki se je udeležujejo, znajo dobro igrati ter je tudi njim to v užitek. Zato igra teče!« (Viktor)

PETEK, 17:00, PISARNA VZGOJITELJA

ŠE PO SOBAH
MORM POJ PA
KONČNO DOMOV

PA KAJ JE
S
TEMI
OTROKI

AH NČ,
GREMO
NAPREJ

SOBA
142

PČ A JE
TKO

OKEJ...
SOBA 551

UPAM DA JE
TLE KEJ BOLŠ

DOST MAM. DOBR DA
JE TA ZADNA

KAJ JE
ZDEJ TO

EW, PA KAJ JE
TO MOKRO

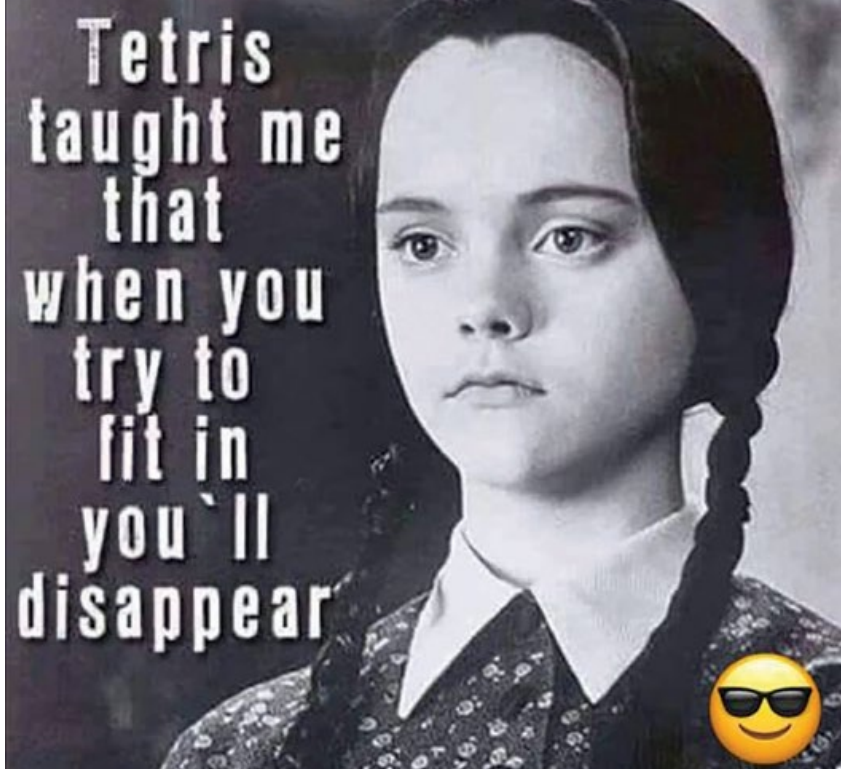

PIPE NISO
ZAPRTE!

DAJEM ODPOVED

DDB MEMES

ZANIMIVOSTI

**EJ SARA, A KOT INŠTRUKTORICA NE VEŠ DA NE MOREŠ
MEŠATI OBRATNE VREDNOSTI Z NASPROTNO.**

**GORAN ZAVIZETO RAZLAGA, KAKO
POTEKA GORENJE.**

PA JAZ TO VEM ŽE IZ OSNOVKE.

**HEJ PUNCA PRI NAS NI KRSTA FAZANOV,
AMPAK SPREJEM NOVINCEV.**

**KO VZGOJITLJI
PREKRŠIJO MEHURČEK.**

KO TI DA KUCHARICA 6 NAGCEV NAMESTO 5.

DOBRA VOLJA VZGOJITELJEV

**MENTALNO ZDRAVIJE
DDB-JEVCEV**

